

ελεύθερο πνεύμα

ΕΡΕΥΝΑ - ΣΤΟΧΑΣΜΟΣ - ΤΕΧΝΗ - ΚΡΙΤΙΚΗ

Εδρυτής-Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας - Χρόνος 16ος - Τεύχος

66

Θέματα:

- Χαιρετισμός στο 1988
- Ανέκδοτη κοινωνιολογία Δ. Γληνού
- Ποιήματα για την Ειρήνη
- Παγκόσμια ποίηση
- Βενετία η νύφη του ιταλ. βορρά
- Ελληνική ποίηση
- Νότες από την Εθνική Αντίσταση
- Η τοπολαλιά στη λογοτεχνία
- Ρεαλιστική διηγηματογραφία
- Οδοιπορικό στο Βίκο
- Οι συγγραφείς & τα βιβλία
- Λαογραφικά σύμμειχτα
- Ετυμολογικά της Ηπείρου
- Νανουρίσματα Ελληνίδας μάνας
- Με το σφυρί στα καμώματα
- Τα βραβεία του ΥΠ.ΠΟ
- Ποικίλα αποκαλυπτικά σχόλια
- Θεατρική ζωή & κίνηση
- Με την πειθώ των αριθμών
- Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα
- Πολλά & διάφορα μαχητικά σχόλια
- Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»
- Γεγονότα πνευματικής ζωής

«Όταν διαβάσεις κείμενα του Λάμπρου Μάλαμα, καταγγελίες για τα στραβά και τ' άδικα ή θερμή υποστήριξη για τα σωστά και τα δίκια, είναι σαν ν' ακούς τη φωνή του Γάλλου (ιδρυτικού παράγοντα του Σοσιαλισμού) Ζαν Ζωρές, και ικανοποιείσαι μαθαίνοντας την αλήθεια για το χτύπημα του κακού... Ο Λ. Μάλαμας απομυθοποιεί και ξεσκεπάζει, ικανοποιεί κι ενθουσιάζει, με τις 50 αυτοτελείς δημιουργίες του: στην ποίηση, το διήγημα, το μυθιστόρημα, το θέατρο, ή την κοινωνιολογία, την ιστορία, τη φιλοσοφία, τη δημοσιογραφία...»

Άγγελος Δόξας

«Σ' όλο τον κόσμο ξαστεριά
σ' όλο τον κόσμο ήλιος»

Πρωτότυπη Επιθεώρηση αγωνιστικής Λογοτεχνίας και κριτικού προβληματισμού.
Μαχητικό όργανο διαφώτισης και πνευματικής καλλιέργειας του λαού.

Όσα σημειώνω, τα σημειώνω γιατί δεν υποφέρω να βλέπω το άδικο να πνίγει το δίκαιο
Μακρυγιάννης

Περιεχόμενα

	Σελίδα
Πρωτοσέλιδα	
Χαιρετισμός στον ερχομό του 1988: Α. Μάλαμα	193
Για την ειρήνη & την ύπαρξή μας: Α. Μάλαμα	195
Για τη Συνθήκη Αποκλισμού: Σκίτσο Γ. Τζαλμακλή	195
Ανέκδοτη κοινωνιολογία: Δ. Γληνού	196
Ποιητικά αποσπάσματα: Τσουτάκος, Μαιστάλης, Ρώτα, Τραγγανίδας	197
Παγκόσμια ποίηση	
Από Ρουμανία: Μετ. ο Μεσεβρινός	
Από Αλβανία: Μετ. ο Β. Κώτσιας	
Από Ινδία: Μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου ...	198
Ταξιδιωτικές εντυπώσεις	
Από Ιταλία: Α. Μάλαμα	199
Ελληνική ποίηση	
Κ. Πηγαδιώτη: Το ραντεβού	205
Ν. Γαργαρώνη: Αντάρτες-Λατίνοι	205
Ζ. Στάλιου: Κάκτοι	205
Στ. Δημητρακοπούλου:	
Ευχτήριο για το 1988	205
Γ.Δ. Κουλούκη: Αναφορά στον Ησαΐα για την ειρήνη	206
Μ. Παρασκευιά:	
Γράμμα στο αγόρι του Μπλονζ	206
Ν. Κακαβά - Γαριδής:	
Τρία ποιήματα	207
Στ. Καλοΐ: Άτιτλο	207
Τ. Νατσιώλη: Θύμησες	208
Γ. Τζήμα: Το ξόανο	208
Γιαν. Πλαχοΐρη: Τα πουλιά	208
Βαγγ. Σουλτάνη: Μοΐσαις & χάρισι θύε ...	208
Καλ. Δαιτσιώτη: Η σκυτάλη της ειρήνης ...	208
Νέοι ποιητές	
Γιαν. Γεωργακάκη:	
Μνήμη Πολυτεχνείου	209
Γεωργίας Θάνου: Ονειρικό	209
Νότες της Εθνικής Αντίστασης	
Α. Μάλαμα: Σε μια αγωνίστρια	209
Γ. Κατσιμπα: Στον Άρη Βελουχιώτη	210
Ν. Κακαβά - Γαριδής:	
Επιγραμματικοί στίχοι	210
Π. Φούντα: Στο Διαμαντή	210
Παύλου Εμμανουήλ:	
Στο νεκρό ανταρτόπουλο	210
Πεζογραφία	
Π. Πεντελικού:	
Η τοπολαλιά στη λογοτεχνία	212
Γ. Πακαστάμου: Μαγκίνας Τάτσης	214
Δ. Ζάννη: Στο φαράγγι του Βίκου	216

Οι Συγγραφείς & τα βιβλία

Κρίνονται από τον Α. Μάλαμα:	217
1) Σπίρος Μελετιζής, 2) Μεσεβρινός	
3) Δημήτρης Σέττας, 4) Ν. Α. Γκοΐμας	
5) Ναπολέον Δοκανάρης, 6) Μιχάλης Μοΐρας,	
7) Χρήστος Σκανοάλης, 9) Ταξιάρχης Ζαγγανάς,	
10) Βασίλης Μεσολογγίτης,	
11) Γρηγόρης Τραγγανίδας	
και από τον Γκαστόν Ωφρέο ο Τ. Ανθήλης	

Λαογραφικά Σύμμειχτα

Α. Μάλαμα: Επιμολογικά από την Ήπειρο ...	221
Β. Περσεΐδη: Το βαθύτερο νόημα στα ναυαγίσματα της Ελληνίδας μάνας ...	221

Με το σφυρί στα καμώματα

Σχόλια του Άλκη Φωτεινού	224
--------------------------------	-----

Από τη θεατρική ζωή & κίνηση

Καλ. Δαιτσιώτη: κριτική έργου Ευγ. Ονήλ ...	234
---	-----

Χάδια & τιμητήματα

Σχόλια του Θεορ. Μελιγαλά	235
---------------------------------	-----

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Σχόλια του Στέλιου Κεντρή	238
Με την κειθώ των αριθμών	250
Μηνύματα στο «Ελ. Πνεύμα»	251
Πνευματικά γεγονότα	252

«ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΠΝΕΥΜΑ»

Ιδιοκτήτης - υπεύθυνος - εκδότης
Λάμπρος Μάλαμας

Διεύθυνση σύμφωνα με το νόμο: .

Ανεξαρτησίας 188 - Γιάννινα

Τηλέφωνο: 0651.22030

Τιμή τεύχους δρχ. 300

Χρονιατική συνδρομή 1.300

Φιλική κατά προαίρεση...

Ιδρύματα - Δήμοι - Κοινοότητες
5.000

Εξωτερικού δολάρια 20

Ύλη - αλληλογραφία - επιταγές στον ίδιο.
Φιλοξενούνται μόνο δημοσίευτες συνεργασίες. Χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Ελεύθερο Πνεύμα

Πνεύμα — Στοχασμός — Τέχνη — Κριτική

Επιμέλεια — Διευθυντής: Λάμπρος Μάλαμας

Β' Εκδοτική Περίοδος
Χρόνος 16ος - Τόμος 8ος

Τεύχος 66

Οκτώβρης - Νοέμβρης

Δεκέμβρης 1987

Η επιφυλλίδα μας

Χαιρετισμός στον ερχομό του 1988

Το 1987 που πέρασε, σηματοδεύτηκε με πολλά συνταραχτικά γεγονότα, σε όλο σχεδόν τον πλανήτη. Γεγονότα με τοπικούς κι εμφύλιους πολέμους και καταστροφές, οικονομικές και πολιτικές κρίσεις και ανακατατάξεις, σεισμούς, λοιμούς, καταποντισμούς και πολλά άλλα εναέρια και θαλάσσια ατυχήματα.

Όμως όλα τα θλιβερά και δυσάρεστα, τα επισκίασε το χαρμόσυνο γεγονός της Συνθήκης μερικού αφοπλισμού στην Ευρώπη, των πυραύλων «πέρσιγκ-κρουζ» και «ες ες 20».

Χαράς ευαγγέλια για όλους τους λαούς στάθηκε η βλογημένη Συμφωνία Γκορμπατσόφ και Ρέηγκαν. Τούτο ήταν κατόρθωμα και αξίωμα των φιλειρηνικών κινημάτων όλου του κόσμου. Καρπούς απέδωσαν και οι κινήσεις της πρωτοβουλίας των έξη, μα περισσότερο και οι επίμονες κινητοποιήσεις των μαζών σε όλα τα πολιτισμένα κράτη, για να σώσουν τη ζωή μας, από επικρεμάμενο κίνδυνο πυρηνικού αφανισμού.

Αλλά, θα λέγαμε πως, σε τούτο, συνετέλεσε και η βαριά οικονομική κρίση στις Ην. Πολιτείες (όπως έγραψαν κορυφαίοι ειδήμονες), που από τα τεράστια δημόσια ελλείμματα, τις υπέρογκες δαπάνες των εξοπλισμών και ιδιαίτερα των πυραυλικών συστημάτων και του «πόλεμου των άστρων», κρίση που υποχρέωσε τους Αμερικανούς, για ν' αποφύγουν ένα κραχ του τύπου 1929, με βαριές συνέπειες χρε-

Του Λάμπρου Μάλαμα

ωκοπίας, να υπογράψουνε τη Συμφωνία.

Με ευοίωνες προβλέψεις και για μια ανώτερη και πιο ολοκληρωμένη Συνθήκη αφοπλισμού μέσα στο 1988 στη Μόσχα, χαιρετίζουμε την έλευση του νέου μας δίσεχτου χρόνου, που διανοίγοντας καλές και θετικές προοπτικές, αναφερώνει το ηθικό των βασανισμένων, φιλειρηνικών κι αγωνιστικών ψυχών· και γεμίζει αισιόδοξες και χαρούμενες ελπίδες τους λαούς.

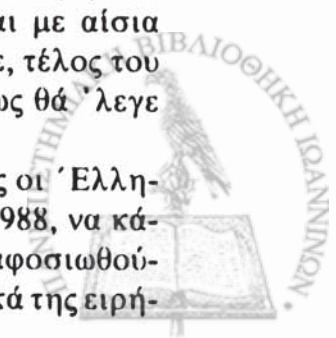
Η μείωση κατά 50% τέτοιων πυραύλων και πυρηνικών κεφαλών, είναι ένας ιστορικός σταθμός, ένα φωτεινό ορόσημο, ειρηνικής συνεργασίας των δύο υπερδυνάμεων, που διευθύνουν τις τύχες του κόσμου.

Σήμερα, προσβλέπουμε στην έλευση του 1988, με σχετικά ενισχυμένη αισιοδοξία.

Υπάρχουν βέβαια και οι αστάθμητοι παράγοντες, που κάποτε, άλλα περιμένουμε και άλλα μας έρχονται.

Όταν λοιπόν, το ταξίδι των 12 μηνών μέσα στο χρόνο, σηματοδεύεται με αίσια και χαρούμενα συμβάντα, τότε, τέλος του χρόνου καλά... όλα καλά, όπως θά 'λεγε κι ο Σαίξπηρ.

Θα μπορούσαμε όμως εμείς οι Έλληνες, με το καλοσώρισμα του 1988, να κάνουμε τον αυτοέλεγχό μας, ν' αφοσιωθούμε πιο θετικά, στα υψηλά ιδανικά της ειρήνης και της δικαιοσύνης.

Να μειώσουμε τον εγωισμό μας, την επιπόλαιη καταναλωτική απληστία, που είναι και σε βάρος της υγείας. Να εξορκίσουμε, για το καλό μας, την πλουτομανία, την αισχροκέρδεια, και τον παχύλο ηδονισμό, με την αχαλίνωτη κραιπάλη.

Είμαστε σε θέση να ξεπεράσουμε κάθε κρίση, όταν βαδίσουμε ενωμένοι σε μια υπέρτατη προσπάθεια, να υπερνικήσουμε τις αντιξοότητες και ν' ανοίξουμε συμφιλιωμένοι καινούριους δρόμους. Να ενσαρκώσουμε νέα ιδεώδη, στη διαλεχτική ζωή και να ικανοποιήσουμε τις κοινωνικές ανάγκες, που θα προκύψουν στο νέο τούτο χρόνο.

Πρέπει σαν φιλότιμοι Έλληνες, να αιστανθούμε από μέσα μας, μια πίεση ηθική για το γενικό καλό της κοινωνίας μας. Γιατί, πολλά είναι τα σάπια «στη Λατιμαρκία Οράτιε».

Ας γίνουμε το αλάτι που αντιδρά σε κάθε σαπίλα.

Η ώρα του χρέους έχει σημάνει, με αυξημένες ευθύνες για τον καινούριο χρόνο.

Υπάρχουν αλήθεια, διακρίσεις και αντιθέσεις, που προκαλούν αγεφύρωτο χάος. Ανισότητες, που καίνε και φλογίζουν.

Είναι κάποιοι καλότυχοι, που χουζουρεύουν σε πολυτελέστατες βίλες, που σκορπάνε ακαταλόγιστα το χρήμα στο τζόγο. Χρήμα εκατομμυρίων, που κέρδισαν ανίδρωτα. Νεόπλουτοι, που ραχατιάζουν και κολυμπάνε στο ούισκι και στη σαμπάνια.

Και αντίθετα, υπάρχουν φτωχοί εργαζόμενοι, μικροσυνταξιούχοι, φαρμακίτες, που λαχανιάζουν, για να κουμαντάρουν το ψωμί και το καταψυγμένο κρέας των παιδιών τους.

Ο ήλιος του 1988, ας φωτίσει κι ας θερμάνει κάθε φτωχή και κρύα καρδιά. Ας γίνει φάρος κι οδηγός στην παγίωση της παγκόσμιας ειρήνης. Είθε να σταματούσε επιτέλους το άδικο μακελειό των λαών της Μέσης Ανατολής. Είθε ο χρόνος τούτος, να γλίτωνε το άδικο αίμα, τα νιάτα που χάνονται χωρίς γνώση και σύνεση. Ο περασμένος χρόνος έκανε ό,τι μπόρεσε,

ας κάνει τώρα κι ο καινούριος. Κι ας θυμηθούμε μια τετράστιχη απολογία του παλιού, από τον αρχαίο Λουκιανό!

Είπε ο περασμένος χρόνος στον καλοσώριστο καινούριο:

— Έκανα ό,τι μπόρεσα. Κι ό,τι μπορέσεις κάνα.
Μα οι άνθρωποι δεν ξέρουνε ποτέ τους τι ζητάνε!
Ποθούνε κάτι, τ' αποχτούν. Μα πάντα επιθυμούνε.
Οι άνθρωποι γεννήθηκαν πάντοτε να διψούνε!

«Ωστόσο, ξέρουν όλοι... πόσο για όλους καλύτερη απ' τον πόλεμο είν' η ειρήνη: την αγαπούνε πρώτα πρώτα οι Μούσες, τη μισούν οι Ερινύες: το παιδοβόλι την ευφραίνει, χαρά της είναι ο κλούτος».
Ευριπίδης «Ικέτιδες» (422 π.Χ.)

«Γλυκός ο πόλεμος γι' αυτούς που δεν τον έχουνε γνωρίσει: μα όποιος τον δοκίμασε, τρέμει η καρδιά του για τον ερχομό του».
Πίνδαρος

Πόσο χαριτωμένος κι ευχάριστος είναι ο άνθρωπος, όταν είναι άνθρωπος.

MENANDROΣ

«Η γης πρέπει να ανήκει μονάχα σ' εκείνους που την καλλιεργούν. Όχι στους αρχόντους και στην Εκκλησία».

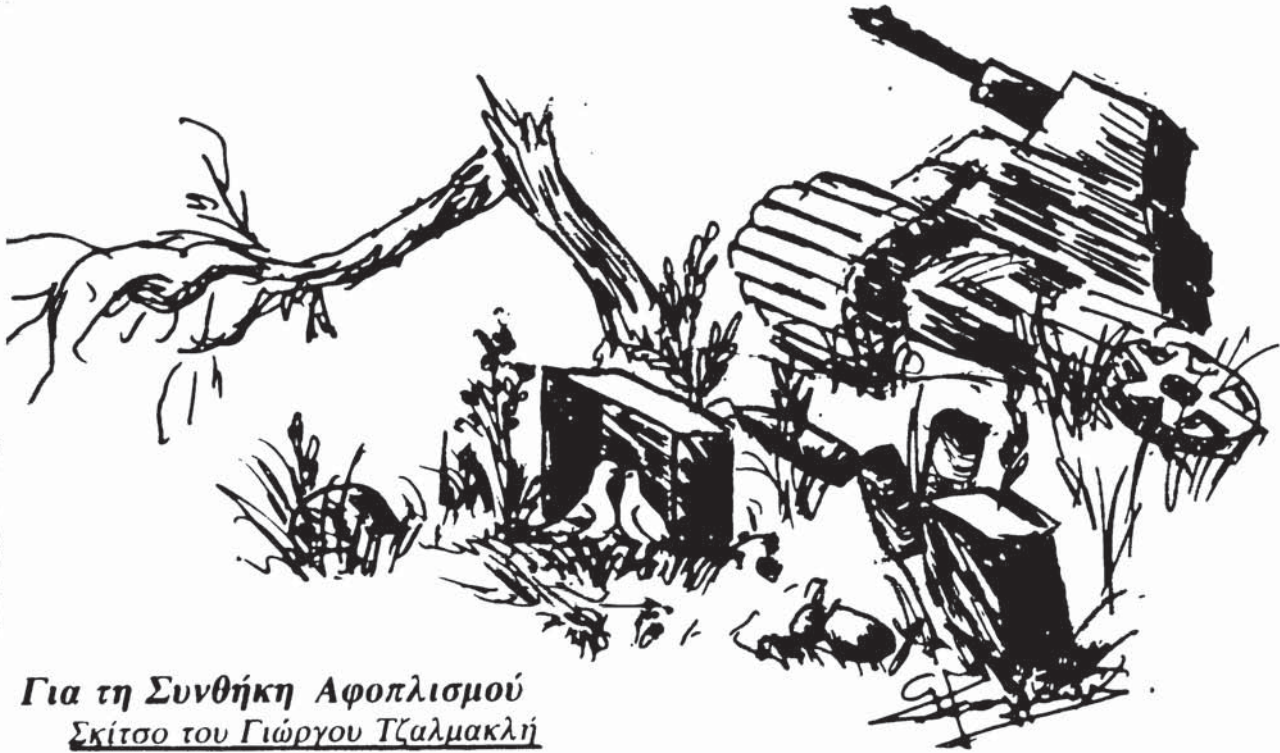
Γ. ΠΛΗΘΩΝ ΓΕΜΙΣΤΟΣ (1452)

Για την ειρήνη και την ύπαρξή μας

Ας ορκιστούμε, να θριαμβεύσει ο άνθρωπος, η ωραιότερη και περηφανότερη λέξη πάνω στη γη. Ας ορκίσουμε τη συνείδησή μας σ' ένα συμβόλαιο αγάπης και φιλίας, άνθρωποι και λαοί. Για μια ζωντανή, δημιουργική και πολιτισμένη ανθρωπότητα.

Η αγάπη μας αυτή για τον άνθρωπο και τη ζωή, τη φύση και την ειρήνη, ας μετουσιώνεται σε συγκεκριμένες πράξεις, που ν' αποτελούν παραδείγματα πιστής συνεργασίας προόδου και ευημερίας των λαών.

Λάμπρος Μάλαμας

Για τη Συνθήκη Αφοπλισμού
Σκίτσο του Γιώργου Τζαλαμακλή

Περιστέρια & γεράκια

Αφοπλισμού υπόγραψαν συνθήκη τα γεράκια
με τα ειρηνοπερίστερα, αγάπης ραβασάκια.
Τρανά πουλιά που φτάνουνε ως τ' ουρανού το θόλο,
κι άμποτε να χαροποιούν μ' αυτά τον κόσμο όλο.

Μα περιστέρια μου λαοί πάντοτε ν' αγρυπνάτε
και πίστη στα γεράκια σας να μη πολυκρατάτε·
γιατί δε σταματούν ποτέ να κάνουν τανκς - κανόνια
για να ματώνουνε λαούς, απ' τα παλιά του χρόνια.

Θέλουν να βλέπουν τα παιδιά πουλιά να ορφανεύουν
κι αυτά σε γη & ουρανό θύματα να θηρεύουν.
Αν τα γεράκια φίλιωσαν μ' αθώα περιστέρια,
ίσως με πρόσκαιρες χαρές να στέργουν σε συνέρια.

Το «Ελ. Πνεύμα» με χαρά φιλοξενεί το παραπάνω σκίτσο που μας έστειλε ο φίλος λόγιος και ζωγράφος, γνωστός παντοπώλης των Γιαννίνων Γ. Τζαλαμακλής, όπως είδε σαν απλός εργαζόμενος, αφανής κι αθόρυβος καλλιτέχνης με το έμπειρο και πολυσύνθετο ταλέντο του, τη Συνθήκη κατάργησης των πυραύλων μέσης και μικρής ισχύος που υπόγραψαν στις 7.12.87, οι ηγέτες των δυο υπερδυνάμεων Γκορπατσόφ και Ρέηγκαν.

Ανέκδοτη Κοινωνιολογία

Του Δημήτρη Γληνού

Μια πρωτότυπη εργασία, από προφορική διδασκαλία του κορυφαίου πνευματικού ηγέτη, που παρουσιάζουμε από σημειώσεις του αγαπημένου σπουδαστή του Γ. Α. Οικονόμου.

Επιμέλεια Λάμπρου Μάλαμα

6

(τελευταίο)

Χούσεργλ: (Οντοθέα-οντοθεωρία)

Άλλη μέθοδος είναι ο *Ιστορικός Υλισμός*. Κατά τη θεωρία αυτή γίνεται εξέταση των οικονομικών φαινομένων και των αιτίων τους. Αναζητείται η εξήγησή τους. Θα αναζητήσουμε δηλαδή τις οικονομικές συνθήκες, που διαβίει ένας λαός, με αφορμές τα αίτιά τους και θα προβούμε στην εξέταση των κοινωνικών φαινομένων ως αποτελεσμάτων των οικονομικών.

Η πνευματική και οικονομική ζωή, είναι αναμφισβήτητο, ότι βρίσκονται σε αλληλεπίδραση και δύσκολα μπορεί να αποχωριστεί η μια από την άλλη.

Ιδρυτής της θεωρίας του ιστορικού υλισμού είναι ο Κάρολος Μαρξ και ο συνεργάτης του Έγκελς.

Στατικά και δυναμικά κοινωνικά φαινόμενα

Άσχετα προς τις αντιλήψεις που αφορούν στην εξέταση των κοινωνικών φαινομένων, η κοινωνιολογία διαιρείται σε δύο βασικές κατηγορίες, α) στατική εξέταση και β) δυναμική εξέταση, όροι από τη φυσική ειλημένοι.

Η πρώτη εξετάζει τα κοινωνικά φαινόμενα, όπως παρουσιάζονται ακριβώς μέσα, στην ομάδα. Εξετάζει δηλαδή, το κοινωνικώς είναι και κάνει τη σχετική σύγκριση. Και η δυναμική εξετάζει διαφορετικά τα κοινωνικά φαινόμενα σε όλη την εξέλιξη. Δεν αρκείται στο είναι, αλλά εξετάζει το γίνεσθαι, τη ροή και τη θέση. Τα παρακολουθεί από την εμφάνισή τους, στους διάφορους σταθμούς της εξέλιξής τους και μέχρι τη σημερινή τους μορφή, τραβώντας και παραπέρα, προσπαθεί να διαγνώσει από πριν τη μελλοντική μορφή των φαινομένων και των γεγονότων. Στρεφόμενη δηλα-

δή και στο παρελθόν, αναζητεί του νόμους της αιτιότητας και στρεφόμενη προς το μέλλον, προσπαθεί να διαγράψει νόμους ενεργείας. Μεταχειρίζεται την εξελικτική ιστορική μέθοδο.

Όπως, επιστημονικό ιδεώδες της δυναμικής, είναι η αστρονομία, καθώς αυτή από χιλιετηρίδων μπορεί να προειδοποιήσει με αλάνθαστη ασφάλεια τις εκλείψεις του ήλιου και της σελήνης. Έτσι και η δυναμική, φιλοδοξεί να προλέγει τη σύσταση των μελλοντικών κοινωνικών φαινομένων. Και αν είναι δυνατό, την πρόγνωση τούτη, να την ενδύει σε μαθηματικούς τύπους.

Επίσης, η αιτιότητα σαν παγκόσμιος της ύπαρξης νόμος, ισχύει και στην κοινωνιολογία. Γιαυτό κανείς δεν αμφιβάλει. Κατά πόσο όμως, με τα σημερινά πρωτογενή κοινωνικά μέσα, της στατιστικής και του υπολογισμού των πιθανοτήτων, μπορεί να κατορθωθεί, ώστε, στο ρυθμό των κοινωνικών φαινομένων να πετύχουμε σαν απόσταγμα τη μηχανική αναγκαιότητα και την αισθητή, γενική, ισχύ των κανόνων, είναι εύλογα αμφισβητήσιμο. Ευτυχώς, λέει γι' αυτό ο Σίμελ: «*Τα συμβάντα των οποίων αναζητούμε το σύνδεσμο προς ιστορικούς νόμους, αποτελούνται από τόσους παράγοντες, ώστε, μπορεί κανείς μετά θάρρους να πει ότι, η ακριβής επανάληψη του γενομένου σε άλλη θέση χρόνου και χώρου, είναι αδύνατος*».

Επειδή όμως ο νόμος, μόνο για την όλως ταυτόσημη επανάληψή του ισχύει, εμείς με έλλειψη γνώσης σε στοιχειώδεις και μερικές αιτιότητες, δε γνωρίζουμε τον παράγοντα που η μεταβολή θα επέτρεπε όπως, το μεταγενέστερο γεγονός θεωρήθηκε σαν μια λειτουργία του προηγούμενου· έτσι μένει κάθε νόμος κατά μέρος, αβέβαιος. Η γνώμη αυτή του Σίμελ, απόλυτα σύμφωνη προς τα πράγματα που παρουσιάζονται, έχουν απόλυτη εφαρμογή και στα κοινωνικά φαινόμενα, όπως και στα ιστορικά, που μιλάει ο συγγραφέας, συμφωνεί προς όσα προγενέστερα εκθέτουμε ότι: Δεν μπορούμε να έχουμε νόμους στην κοινωνιολογία, παρά μόνο κανόνες. Πλην όμως υπάρ-

χουν κοινωνικά φαινόμενα, τα οποία παρουσιάζουν τυπική, κανονική επανάληψη, όπως το κοινωνικό φαινόμενο της γλώσσας· αλλά και τούτο, υπόκειται στους νόμους της εξέλιξης.

Για να κλείσουμε το ζήτημα των μεθόδων, θα αναφέρουμε μερικούς κανόνες του Γάλλου κοινωνιολόγου Ντούρκεμ, που διατύπωσε άριστα στο έργο του, κανόνες και μέθοδοι της κοινωνιολογίας (Παρίσι - 1919).

1ος) Τα κοινωνικά φαινόμενα πρέπει να μελετιούνται, ως πράγματα, με αντικειμενική δηλαδή ύπαρξη.

2ος) Πρέπει να διακρίνουμε το κανονικό φυσιολογικό από το παθολογικό φαινόμενο και να μη συγχέουμε τις δυο αυτές μορφές. Είναι φυσικό και κανονικό (νορμάλ) ένα κοινωνικό γεγονός, σε ορισμένο τόπο κοινωνίας και πάνω σε μια φάση της ανάπτυξής της.

Προς καθορισμό του τύπου αυτού και προς μια τέτοια ταξινόμηση των κοινωνιών, λαβαίνουμε σαν βάση τη σύνθεση, και το βαθμό αυτόν με αφετηρία τις απλούστερες κοινωνίες και τις διαφοροποιήσεις τους.

3ος) Όταν επιχειρούμε να εξηγήσουμε ένα κοινωνικό φαινόμενο, πρέπει να ζητούμε χωριστά τη δρώσα αιτία, από τη λειτουργία που αυτή επιτελεί. Η καθοριστική αιτία, πρέπει να αναζητείται ανάμεσα στις προηγούμενες αυτού του κοινωνικού φαινομένου, και η λειτουργία, που πρέπει να αναζητείται στη σχέση τούτου, προς έναν κοινωνικό σκοπό. Η καταγωγή και η πρώτη αρχή κάθε εξέλιξης οποιουδήποτε φαινομένου, πρέπει να αναζητείται στη σύσταση και αναζήτηση του εσωτερικού και εξωτερικού περιβάλλοντος.

4ος) Δεν πρέπει να εξηγούμε ένα πολύπλοκο κοινωνικό φαινόμενο παρά, αφού πρώτα το παρακολουθήσουμε στην ανάπτυξή του, ανάμεσα, από όλα τ' άλλα είδη κοινωνιών, αρκεί να θεωρήσουμε τις παραβαλλόμενες κοινωνίες σε παράλληλη περίοδο ανάπτυξής τους.

Βοηθητικές επιστήμες

Κάθε επιστήμη στην έρευνά της, δεν στηρίζεται μόνο στις ίδιες τις δυνάμεις της, αλλά ζητεί και τη βοήθεια άλλων επιστημών, που τα πορίσματα χρησιμοποιεί στην εξέταση των αντικειμένων. Προηγούμενα, αναφέραμε ορισμένες επιστήμες βοηθητικές της κοινωνιολογίας. Από τις φυσικές επιστήμες, βοηθητική είναι η βιολογία των ανθρώπων και των ζώων.

Είδαμε δε, ότι υπάρχει και ειδική σχολή, η βιολογική. Η γεωγραφία, διότι η φυσική όροι παίζουν σπουδαίο ρόλο στην παραγωγή υλικών αγαθών, που συνιστούν τον οικονομικό παράγοντα, που συμβάλλει στη διαμόρφωση των κοινωνικών φαινομένων. Υπάρχει σχολή και έχουν γραφεί περισπούδαστα κοινωνιολογικά έργα με βάση τη γεωγραφία (Ντεμολέν).

Είναι επίσης και η ανθρωπολογία που εξετάζει τα γνωρίσματα των τύπων και των ανθρώπων.

Τέλος

Ποιητικά αποσπάσματα

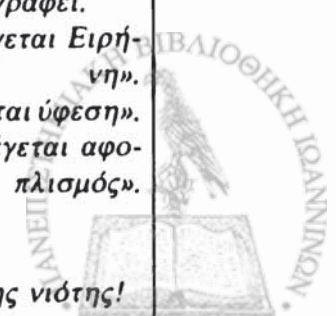
...Στο χορό των ωρών, επίκλησή μας εσύ
ω ηλιόλουστη Ειρήνη, ζώντος ύδατος πηγής.
Στα σταυροδρόμια του κόσμου
σε καρτερούν οι πονούντες
σε καρτερούν οι μάνες των παλικαριών
που έπεσαν με τ' όνομά σου στα χείλης τους
Πάνος Τσουτάκος

Ξυπνείστε αδέρφια της Αυγής κ' είν' ώρα να
ξυπνούμε
και στην Ερήνη πύρινα δοξαστικά να πούμε...
Για την ειρήνη, για την ειρήνη
κανείς νεκρός κι ακίνητος μη μείνει...
Φωνή ας τινάζουμε ως τ' αστέρια:
Φονιάδες κάτω τα μαχαίρια!...
Κώστας Μαϊστράλης

Βάδιζε βάδιζε Ειρηνοδρομία.
'Ανοιγε δρόμους όπου φράγματα μίσους.
Γέφυρα στήνε όπου χάσμα διχόνοιας,
πέρνα κα' βάδιζε θεά καινούρια
σε Δύση Ανατολή, Βορρά και Νότο
παγκόσμια παλίρροια ανθρωπομάνα
βάδιζε βάδιζε Ειρηνοδρομία.
Μαρούλα Ρώτα

Το τεράστιο ρολόι στην πλατεία γράφει.
«Στον επόμενο τόνο, η ώρα θα λέγεται Ειρήνη».
«Στον επόμενο τόνο, η ώρα θα λέγεται ύφεση».
«Στον επόμενο τόνο, η ώρα θα λέγεται αποπλισμός».

Οι ανάσες βγαίνουν ελεύθερα.
Τα στήθια γεμίζουν ελπίδες.
'Αναψαν τα φώτα της ζωής και της νιότης!
Ειρήνη, άνθρωποι, ειρήνη ημίν, αμήν!...
Γρηγόρης Τραγγανίδας (μαθητής)

Παγκόσμια Ποίηση

Αλβανία

Σατιρικοί στίχοι

Του Γκιγκ Κουρτίκι (1943-)

Μετ. ο Βασίλης Κώτσιας

Ο νέος χρόνος κι ο γραφειοκράτης

Σαν τού 'ρθε η σειρά να σκώσει το ντολί
να ευχηθεί το νέο χρόνο,
ο γραφειοκράτης σήκωσε το ποτηράκι του
με το ρακί
κι είπε με τόνο:
— Δεν πρέπει να παίρνουμε τα πράματα
τόσο βιαστικά,
σκέφτομαι, ν' αφήσουμε γι' αύριο
τις ευχές και τα ντολιά,
τη βιογραφία του να ιδούμε...
κι ακόμα μια φορά!...

Ένας σκεπτικιστής

Το έχω τονίσει κι άλλη φορά:
τον σέβομαι κι εγώ το νέο χρόνο,
μα αμφιβάλλω όμως ξανά
γιατί τα μεσάνυχτα έρχεται μόνο.

Σε Κουρέα

Γεια- χαρά σου, στα ψαλίδια,
αφού βρίσκεις μπουνταλάδες,
τα μαλλιά δεν τους κουρεύεις
τους κουρεύεις τους παράδες (!)

Σε τσιγκούνη

Χαλάλι σου κάνω το δείπνο
(έτσι το θέλ' η συνήθεια)
το κρασί, το ρακί, τους μεζέδες
και τα ψημένα ορνίθια.
Αν θα 'ρχόσουν όμως την ημέρα
θα ήταν, πιο οικονομικό
θα ωφελούμαστε κάτι τελοσπάντων
από το ρεύμα το ηλεκτρικό.

Λάμπρου Μάλαμα:

«Ανθολογία Σύγχρονης Ιταλικής Ποίησης» (μεταφραστικό).

Ρουμανία

Ελλάδα

Του Ίον Πίλλατ (1891-1945)

Μετ. ο Μεσεβρινός
(Από το ρουμάνικο)

Χιλιόχρονες ελιες, βραχόβουνα, κι εκεί
σαν ουρανος πιο γαλανος η θάλασσα στρωμένη μύ
το καθετι που αγγίζεις δώρο ακριβο
κι είναι τα πέγκα ανάερα του Απόλλωνα η λύρα.

Η αν εκείνες τις κολώνες προτιμας
στον ίσκιο ως ησυχάζουν του ιερου περιβολιου
τα πρόβατα που βόσκουν στ' ασφοδίλια
και το βουκολικο κτυρι στη σιγαλια του δειλινου.

Την άσπρη σαρκοφάγο θες μέσα στις παπαρούνες
τη χαραγμένη στήλη στον τάφο της χορέφτριας
και τον αγέρα ζωντανο στο μάρμαρο ζωσμένο;

Μα εμένα κάλλιο δος-μου
μες στο ρεφστο ασημένιο πλαίσιο μακρια
ένα νησι γαλάζιο στα κύματα λουσμένο.

Ινδία

Μια νύχτα βροχερή

Χαρ. Πρασάντ Σιαρμά

Μετ. η Αγνή Σωτηρακοπούλου

Τρεις ώρες μια λοξή βροχή σαν μουσική ακούγοντα
κι ύστερα σταμάτησε.

Η νύχτα είναι κάπως υγρή και κρύα
Το δρεπάνι του φεγγαριού παίζει τον κρυφτό
με τα σύννεφα και τους αστερισμούς.

Συχνά, απότομα ξεσπά το μπουρίνι
χτυπά με πάταγο τις πόρτες του σπιτιού μου
σαν κάποιος να θέλει να μπει μέσα.

Από κάπου η μουσική μιας ισπανικής τζαζ
σφυρίζει στ' αυτιά μου σαν έφιππος καβαλάρης στο
Κάποτε, ήταν μια εποχή που συνήθιζα ν' ακούω
τους συριστικούς ήχους ενός τρένου που τρέχει ολο
πάνω από τη γέφυρα που κάτω της κυλούσε ένα ποτ
σχηματίζοντας μαιάνδρους μ' ένα θόρυβο παφλασμι
απ' όπου συνήθιζες νά 'ρχεσαι τρέχοντας.
με γρήγορα βήματα για να με συναντήσεις αγαπημέ

Ταξιδιωτική Λογοτεχνία

Εντυπώσεις από την Ιταλία

Του Λάμπρου Μάλαμα

Βενετία η νύφη του ιταλικού βορρά

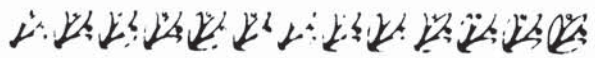
Τα νησιά της Βενετίας και τα 117 κανάλια της, πήραν διαστάσεις και μεγάλωσαν με πασάλια, το 452 μ.Χ., όταν ξέφυγαν οι Βενετσιάνοι από τη λαίλαπα του Αττίλα και των Λομβαρδών.

Έπειτα η Βενετία έγινε βυζαντινή, ως τον 7 περίπου αιώνα. Αλλά μετά, μέχρι το 1697, ξένος εχθρός δεν τηνε πάτησε. Γιατί είχε αποκτήσει και ισχυρή ναυτική δύναμη με τους δόγηδες.

Όταν ο πάπας Αλέξανδρος με το δόγη, Ερρίκο Δόνδολο κατάχτησε την Κων/πολη, έφεραν και τα 4 άλογα που βρίσκονται στον Άγιο Μάρκο.

Από το 1117, ο δόγης είχαν επιβάλει με τους συμβούλους του, τη «Γαληνότατη Δημοκρατία».

Έτσι, ως το 18 αι. η σκληρή στην ουσία δυναστεία του, καθώς οι συνεργάτες του κατεστημένου του έφταναν τις 2.000,

και ήμουνα χαρούμενος σαν ένας κορυδαλλός.
Τα βήματά σου δεν ακούγονται πια
στη σκάλα του σπιτιού μου,
ούτε φιλικά χτυπήματα στις πόρτες
που έκαναν οι παλάμες σου ξανά και ξανά
ούτε το εξοικειωμένο σφύριγμα από τα χείλη σου.
Ούτε πια το πρόσωπό σου στις παλάμες μου,
ούτε η συνάντηση των ματιών μου με τα δικά σου
που κοίταζαν τόσο γοητευτικά μέσα στη μαύρη αιθάλη
Ένα μεσοκαμένο τσιγάρο κρέμεται από τα χείλη μου,
στρώματα καπνού σε σχέδια μαιάνδρων
υψώνονται και διαλύονται τεμπέλικα στον αγέρα.
Ξανά η ίδια μουσική από ισπανική τζαζ
Κοιτάζω τη φωτογραφία σου και σε θυμάμαι
Ανυστενάζοντας βαθιά αυτή τη βροχερή νύχτα.

απολάμβαναν με το «λίμπρο ντόρο» τα μεγαλύτερα κληρονομικά προνόμια.

Οι Βενετσάνοι είχαν κυριέψει πολλά λιμάνια και αποικίες... Ήτανε σκληροί πειρατές.

Το 1355, είχαν καταδικάσει σε θάνατο και καρατόμησαν το δόγη Μαρίνο Φαλιέρο, που ενώ υπήρξε νικητής του Λουδοβίκου της Ουγγαρίας, εξύφανε συνωμοσία ενάντια στους πατρίκιους κυβερνήτες της Βενετίας.

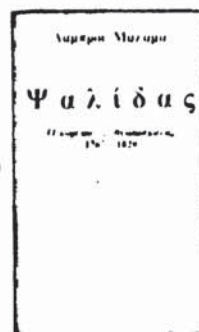
Με τη Γαλλική Επανάσταση όμως, έχασαν τα διακριτικά προνόμια, κι ενώθηκαν με την Ιταλία.

Στα 1816, τηνε κυριέψε κι ο Ναπολέων ο Γ' και την πήραν και οι Αυστριακοί.

Από την ίδια πολυτάραχη ιστορία της, και την τόσο επίζηλη γεωπολιτική φυσιογνωμία της, η Βενετία κληρονόμησε δαιμόνιους τρόπους εμπορίου. Απόχτησε μεγάλη φήμη και σήμερα συγκεντρώνει τον περισσότερο τουρισμό από όλες σχεδόν τις πόλεις της Δ. Ευρώπης· κι ας λένε πως στέκει σε κούφιο έδαφος... και βουλιάζει από ένα εκατοστό του χιλιοστού, κάθε χρόνο.

Τα σημαντικότερα αξιοθέατα

Σαν βρίσκεται ο επισκέπτης στην πλατεία τ' Άγιου Μάρκου της Βενετίας,

οι τέχνες είναι μυριοθάματες κι αποθεωτικές (αρχιτεκτονικές, γλυπτικές και ζωγραφικές). Εναρμονίζονται όλοι οι ρυθμοί, με κύριарχο τον βυζαντινό και τον μπαρόκ.

Το πανύψηλο καμπαναριό έχει 300 μέτρα ύψος και δυο τρανές καμπάνες. Το χρησίμευαν πάντα για παρατηρητήριο, καθώς δεσπόζει και υπερυψώνεται προς όλους του ορίζοντες της πολιτείας. Είχε καταστραφεί και ξανάγινε το 1912.

Αντίκρου αριστερά του, ο Πύργος με το τρανό ρολόι στην κορφή, και τη μεγάλη καμπάνα του, που σημαίνει κάθε ώρα... Κι ο θεατής θαρρεί, πως τη χτυπάνε δυο Μαυριτάνοι φιγουράτοι. Είχε αρχίσει να χτίζεται το 1446 και τον τελείωσε ο Καρβούτσι το 1635.

Το φτερωτό λιοντάρι και τ' αγάλματα της Παναγίας, είναι το σύμβολο της Βενετίας.

Στο βάθος, άλλα λιοντάρια, έργα του Μπονάντσα του 1722.

Το κτίριο του Σανσοβίνο για τη φιλοξενία των φρουρών.

Δεξιά, προς το λιμάνι, όπου αράζαν οι γαλέρες, είναι η πλατεία του Άι-Θόδωρου, με τις δυο ψηλές κολώνες.

Ο ναός του Μάρκου που πρωτοχτίστηκε στα 832, με τη μεταφορά του σκηνώματός του από την Αίγυπτο, και με την επιμονή του Πέτρου Σέολο. Έχει περίφημα ψηφιδωτά βυζαντινής τέχνης και παραστάσεις από την Παλιά Διαθήκη.

Το παρακλήσι του Αγίου Αλουπίου. Τις 3 μαρμάρινες ασίδες.

Βλέπει κανείς και τα 4 άλογα που είχαν φέρει από την Κων/πολη. Τις 2 κολώνες του 4 αι. από τη Συρία, και άλλα πολλά λάφυρα που μετέφεραν οι Σταυροφόροι από ρεμούλες...

Στο παλάτι των δόγηδων μπαίνουμε από την «πόρτα ντελα κάρτα» που έφτιασε ο Μπονς το 1438-1442 (πόρτα του χαρτιού), που τ' όνομά της έμεινε από τους γραφιάδες των αιτήσεων, όπου εξυπηρετούσαν τους πληβείους, να μπαίνουν στο ανάκτορο για αιτήματα και για παράπονά τους.

Στη στοά του Φοσκάρι (έργο του ίδιου καλλιτέχνη), βλέπουμε και του Λαμπέτη την «Ισχύ» και τη «Σωφροσύνη».

Στη συνέχεια, ανεβαίνουμε τη Σκάλα των γιγάντων με τ' αγάλματα του Αδάμ και της Εύας. Και άλλα έργα του Σανσοβίνο με συμπλεγματικές παραστάσεις της Κιβωτού του Νώε κ.ά.

Ανεβαίνοντας στις εσωτερικές σκάλες του παλατιού, όλα τα μάτια μένουν έκπληχτα, από τις αδρές και γεμάτες κίνηση και ζωντάνια, υποβλητικότητα και μεγαλόπνοες διαστάσεις συνθετικές τοιχογραφικές και πελώριες παραστάσεις, από τη ζωή του Ναζωραίου και τις στέψεις των δόγηδων. Έργα του Τιτορέλι, του Τισιάνου κ.ά.

Στ' ανάκτορο τούτο, επιπλέον σε όλες τις αίθουσες, οι μεγάλοι ζωγράφοι και γλύπτες των αιώνων.

Στη στοά Φοσκάρι, το ρολόι και τ' αγάλματα είναι του Μπονς και του Μπρένιο.

Μετά τη χρυσή σκάλα, περνάμε στην αίθουσα των 4 θυρών, επιτεύγματα του Ανδρέα Παλλάντιου το 1774.

Ένα αριστούργημα του Τισιάνο με τίτλο «Ο θρίαμβος της πίστης».

Στην αίθουσα του Αντισυλλόγου, «Ο Αδάμ και η Εύα», «Η Αθηνά που απομακρύνει τον Άρη», «Η Αρπαγή της Ευρώπης», έργα του Τιτορέτο, που το 1554 καταστράφηκαν και τα ξανάφτιασαν πάλι μαθητές του, με τις ίδιες περίπου μορφές.

Η μεγαλύτερη αίθουσα του παλατιού, είναι εκείνη του Συλλόγου, δηλαδή των φεουδαρχών με τα Συμβούλια των 10, που είχε καεί, και ξανάγινε το 16 αι. μ' επιχρυσωμένα ξύλα, όπου δεσπόζουν οι πίνακες του Βερονέζε με θέματα παροιμιών και βενετσιάνικων αρετών.

Σε μιαν άλλη, θαυμάζουμε του Τιτορέτο το «Μυστικό Γάμο» και το «Δόγη Μοσέ-νικο που ευχαριστεί το θεό για τη σωτηρία της Βενετίας από την πανούκλα», κ.λπ.

Την επόμενη με 3 πίνακες του ίδιου καλλιτέχνη τη λένε «Πρεγκάτι». Την είχαν και για όσους ρωτιόταν από τους πατρίκιους και τους άλλους διαβολείς και

Εικόνες από την έξοχη Βενετία

Β.Α. γωνιά της πιάτσας Αγίου Μάρκου

Ένα κανάλι με βαρκούλες

συκοφάντες των αθών κατηγορουμένων της πλέμπας, όπου τους καταδίκασαν και τους περνούσαν για τα βαθιά και στενά απομονωτικά μπουντρούμια, από σκοτεινά λαγούμια, για την περιβόητη «Γέφυρα των Στεναγμών», στα πιο απάνθρωπα βασανιστήρια, μέσα στα πνιγμένα στο νερό κελιά, που κανείς δεν έβγαινε ζωντανός!

Στην «αίθουσα του Συμ/λίου των 10», οι πίνακες του Τιτορέτο, παρασταίνουν τους δόγηδες να προσκυνάνε το Χριστό. Τραγική ειρωνία για τους κατάδικους, η όποια τάχα θεολατρεία των αρχόντων(!) Στο πρυτανείο δεσπόζουν και δυο μεγάλα ρολόγια του τοίχου.

Οι αποφάσεις των τιμωριών του λαού, ήταν τελεσιδικές. Κάθε προοδευτικό πληβείο, τον φυλάκιζαν και τον θανάτωναν με τους ωμότερους κι αιματηρότερους τρόπους.

Μόνο ο θρυλικός Καζανόβας, σαν μάγος, τυχοδιώκτης, γυναικοκαταχτητής, ερωμένος και ιερωμένος, βγήκε ζωντανός απ' αυτές τις φυλακές, απ' όπου δραπέτευσε στα 1754, που είχε καταδικαστεί από τα παίγνια σε βάρος των αρχόντων.

Πιο πέρα, αριστερά, βλέπει κανείς την «αίθουσα των φρουρών των κατηγορουμένων», και το ειδικό κουτί με τα σημειώματα των κατηγορών και συκοφαντών, που επικοινωνεί απευθείας με τις φυλακές.

Έπειτα πάμε στις αίθουσες=μουσεία, με τα ξίφη, κοντάρια και θώρακες, κράνη, επιγονάτια και τόξα, των Σταυροφόρων, και όλες τις πανοπλίες των πάλαι ποτέ ισχυρών Ενετών, με τα σπαθιά και τα κανονάκια.

Αλλά και τα μεγάλα δισκοπότηρα της μεταλαβιάς, που κοινωνούσε ο πάπας τους υπηκόους του επιδρομείς, και τους ευλογούσε τα εγκλήματά τους(!)...

Τέλος, σε μιαν άλλη, έχουν τη «ζώνη της αγνότητας», που έκοβαν οι βασανιστές, γενετήσια όργανα των πληβείων, και γλώσσες που δεν έγλειφαν τα απ' αυτά... αρχόντων δόγηδων, παπών και πατρικίων(!)...

Η μεγαλύτερη σάλα του παλατιού σε έκταση και τεραστίων διαστάσεων τοιχο-

γραφίες, είναι η «Αίθουσα των Συγκεντρώσεων». Αυτή ήταν αφιερωμένη σε όλους εκείνους που συντελούσαν στο στέριωμα της «Γαληνοτάτης»... και ο Τιτορέτο σε ηλικία 80 χρόνων, με βοηθούς και μαθητές του, ζωγράφισε τους τοίχους και με τον Βερονέζε, σε θέματα: «Οι πόλεμοι της Τροίας», «Οι δόξες της Βενετίας» και «Οι Παράδεισοι» της φαντασιοκοπίας των δόγηδων.

Τη Γέφυρα των Στεναγμών, πλάι στις φυλακές από τ' ανάκτορο, τηνε φωτογραφίζουν με συγκίνηση όλ' οι περιηγητές, καθώς μαθαίνουν την επιτόπου εξόπτωση χιλιάδων και χιλιάδων κρατουμένων, που έμπαιναν από τη δεξιά πόρτα κι αγνάντευαν για στερνή φορά τ' αντικρινό νησί τ' Άι Γιώργη, και αναστέναζαν βαθιά, αναλογιζόμενοι το φριχτό τους τέλος στα πνιγμένα στο νερό και στο αίμα μπουντρούμια!... Λες και η Γέφυρα που κατασκευάστηκε το 1589, σέρνει στη ράχη της, τους πόνους και τους σπαραγμούς τόσων και τόσων λαϊκών και αγωνιστικών ψυχών του καιρού εκείνου, ταυτισμένους και παρόμοιους (αλλά μ' άλλες μορφές βασανιστηρίων) με τα γκέττο του Χίτλερ, τους πάγους των Μανιαδάκηδων, ή τα καρφιά και τους φάλαγγες των τρελών «κολονέλων», των χρόνων μας. Τους αθώους φυλακισμένους μάλιστα, οι «γαληνότατοι», τάχα για να διαπιστώσουν την αθωότητά τους, τους υπόβαλλαν, να περνάνε τρεχάτοι, δεμένοι, ελικοειδώς κάποιες κολώνες που να μη τις αγγίζουν... Μα ήταν μοιραίο: Έτσι, δε γλίτωνε κανένας.

«Πιάτσα Σαν Μάρκο»

Τέλη Αυγούστου 1986.

Ο ουρανός με τ' αραιά γοργά του συννεφάκια, όλο και μπλάβιαζε, κι έριχνε τη σκυθρωπή του όψη πάνω στα τρανά μνημεία τέχνης των αιώνων.

Μα σε λίγο κατσούφιαζε πιότερο, λες και μας θύμιζε το μύθο του τεμπέλη με τα κουμπιά της αδιάκοπης βροχής, που τού 'χε αναθέσει ο άγγελος του παραδείσου

και τα ξεχνούσε πατημένα...

Απ' την κορφή του ψηλότερου καμπαναριού, παρατηρούμε τις 450 γέφυρες και τα 117 κανάλια και όλο το πανθέαμα της παλιάς θρυλικής Βενετίας, που υμνούν τα δημοτικά μας τραγούδια, της ξενητιάς και της καρτερικής αγάπης. Και αναθυμούμαστε τους μετανάστες πρόγονους που έρχονταν σε τούτ' τα μέρη, κι αλώνιζαν τα τόσα στενά και πολυδαίδαλα σοκάκια, για τα «βενέτικα φλουριά» τα πολυπαινεμένα...

Ένα περίγυρο πανόραμα ξετυλίγεται από τούτ' το μετερίζι, στις άπληστες θωριές μας, με κόκκινες στέγες και γοθτικούς κώνους να σπαθίζουν τον ουρανό, από τους ναούς και τα παλάτια των δόγηδων.

Μόλις ξεκρίνεις τα στενά πυκνά σοκάκια. Όμως βλέπεις τα πλατιά κανάλια με τις γόνδολες, και τα βαποράκια να κουβαλούν τις μερμηγκιές των τουριστών και τα νερά ολοτρίγυρα, θολά, κυματισμένα. Κυρίαρχα στοιχειά να περιβρέχουν από παντού, λες και ροκανίζουν ύπουλα, θορυβητά, σαν λάμιες την πανώρια πολιτεία.

Εύλογα παντρεύει κανείς το πανέμορφο Λογκάνο της Ελβετίας, με την πανώρια Βενετία. Γιατί, αν το πρώτο είναι η ενσάρκωση μιας έξοχης κι αρρενωπής φυσικής ομορφιάς· η δεύτερη, σαν κορώνα στην κεφαλή της Αδριατικής, γεμάτη γόνιμη θηλυκάδα και πριγκιπική γοητεία, είναι η αποθέωση της επίχτητης και φυσικής παναρμόνιας ομορφιάς, και ιστορικής υψηλοφροσύνης.

Υγρά τοπία, το χειμώνα βλοσυρά, που σπάζει τη μελαγχολία, η παφλαστήρια νερένια αρμονία.

Βλέπουμε γυναικούλες και παιδάκια, να ταΐζουν χάμου στη γρανιτένια πιάτσα, σμάρια πυκνά τα πολύχρωμα περιστεράκια. Τα καναροπούλια τούτα της αγάπης, ξεχύνοντ' από τις φωλιές, πό 'χουνε σε κορφές ναών και παλατιών.

Βιγλίζουμε σπίτια μ' ανοιχτά παράθυρα παλιά, που χάσκουν μέσα ρημαδιά, όπου μοιρολογούνε περιστέρια και ζοφο-

νιχτοπούλια, τις πάλαι ποτέ δόξες της βενετσιάνικης εμπορικής ζωντανίας και ακμής. Κι αναλογίζεται ο Γραικός, την παλιά ελ ληνική κοινότητα, που άλλοτε είχε κι ως 10.000 έμπορους και βιοτέχνες. Μα σήμερα μαραυθηκε μόνο με 40 μέλη. Κουφάλιασε και η συνοικία της. Κρατιέται ακόμα ένα ελληνικό Ινστιτούτο Φιλολογίας, με πλούσια βιβλιοθήκη για φιλέλληνες Ιταλούς. Υπάρχει κ' η εκκλησία κι ένα Μουσείο.

Κατεβαίνουμε. Πλάι μας τρεις Ινδιάνες με τη μαύρη βούλα στη μπάλα τους και τα μεταξωτά γιασμάκια, ξεχωρίζουν μελαψές και περπατούν καμαρωτές σαν πέρδικες. Ανθρωπομάνια τουριστών μπαينوβγαίνουν σ' εκκλησίες και Μουσεία.

Έξω απόνα ρεστοράν, μια ορχηστρούλα σε εξέδρα παίζει κλασική μουσική. Πολλοί απολαμβάνουν και χειροκροτούν.

Χωρισμένα, παρδαλόχρωμα πλήθη, θαυμάζουν τ' αμέτρητα αγάλματα που έστησαν οι μικροί θεοί της τέχνης, αγίους και αγγέλους, φτερωτά λιοντάρια κι αρχαγγέλους, δόγηδες, πάπες και βαρώνους.

Πλήθη π' αφήνουν δειλά κι αβασάνιστα, ακόμα και το φτωχόν οβολό τους σε ναούς και καταστήματα, μιας προκλητικής κι αισχρής εκμετάλλευσης.

Οι γιαπωνέζικες φωτογραφικές μηχανές που φιγουράρουν και στις Βενετιάς τις βιτρίνες, δίνουν και παίρνουν, στα χέρια και στα μάτια των περιηγητών.

Σημαίνει το τρανό ρολόι ώρα 5 δειλινό. Η «Πιάτσα του Σαν Μάρκο» αχολογάει βαβυλώνιες αντιλαλιές, σαν νά 'ναι απόηχοι από περίχαρο και πολυάνθρωπο, πολύβουο πανηγύρι!

Άγνωστο, ποικιλόχρωμο ανθρωπολόι, με ποιός ξέρει πόσες κρυφές αποθυμίες, σκέψεις και διαθέσεις, ύπουλων και πονηρών καιρών, περιπατάρει ανάμεσα σε τύρβες διεθνών αποχρώσεων, πλούσιων και φτωχών, σε νόστους στερημένων αγαθών, που κρυφαναστενάζουν, γύρω από τη «Γέφυρα των Στεναγμών», κι ανάμεσ' απ' τα περιστέρια της Ειρήνης. Τι

Μπροστά στ' ανάκτορα

Σαν Μάρκος

αρμονίες και δυσαρμονίες! Τι ομορφιές, ασκήμιες κι αντιθέσεις.

Ακούονται διακριτικά και κάποιοι φωνακλάδες ξεναγοί, που οι γλώσσες τους αλέθουν σαν μυλόπετρες τα λόγια, σε γκρούπες τουριστών. Αλλά, κι αλήτες, κλέφτες κι άρπαγες, που καιροφυλαχτούν εδώ κι εκεί, και χαμηλά λοξοκοιτάνε, για να σταμπάρουν θύματα... Πιάτσες και καντούνια, αγορές και βαποράκια, όλα γεμάτα από ξένους επισκέπτες.

Φισκαρισμένες και οι λαμπρές φανταχτερές βιτρίνες, που άλλοι ψωνίζουν φειδωλά, κι άλλοι με απληστία, όπου τα μάτια των ψυχών μένουν αχόρταγα, μ' όσα αγαθά κι αν έχουν.

Γειά σου πλανεύτρα, γόησσα Βενετιά μ' όλα τα σκανδαλίσματά σου!...

Φεύγοντας από τη νύφη του βορρά της Ιταλίας Βενετία, και περνώντας έξω από τη Μπολώνια κι απ' άλλες πόλεις και χωριά, φτάνουμε στον Άγιο Μαρίνο.

Σαν Μαρίνος

Το «ανεξάρτητο» αυτό κρατιδάκι ιδρύθηκε γύρω στον 4 μ.Χ. αι. από το λιθοτόμο αναχωρητή Μαρίνο που πρωτοκατοίκησε σ' αυτόν το λόφο (670 μ. ύψος) φεύγοντας από τη Δαλματία. Την αποκαλούν «αρχαιότερη δημοκρατία» από το 885.

Το 1797, ο Βοναπάρτης πρότεινε την ένωσή του... και του την αρνήθηκαν.

Το 1944, βομβαρδίστηκε από τους Αγγλοαμερικάνους και είχε 100 χιλιάδες νεκρούς...

Σήμερα έχει 19.960 κατοίκους, σε 7 κοινότητες, και τον Μαρίνο άγιο πολιούχο.

Στην ουσία όμως, είναι σαν τα μικρά προτεκτοράτα του καπιταλισμού, με δη-

θεν «δημοκρατικά» θέσμια. Προσχήματα για τάχα ελεύθερα και απόλεμα κρατίδια.

Μα στην πραγματικότητα με το «διαίρει και βασιλεύει» όπως τα παλιά πριγκιπάτα και δουκάτα, είναι σαν καλυμένα κανάλια διοχέτευσης κερδοφόρων αγαθών, μιας εμποροκρατίας, με το δέλεαρ των φτηνότερων τιμών, που δεν είναι παρά, δόκανα χρηματοβόρα, για τους άπληστους θηρευτές και διερχόμενους απερίσκεπτους καταναλωτές, μοντέρνων προϊόντων.

Λάμπρος Μάλαμας
Σεπτέμβρης 1986

Ερανίσματα

Αυτοί που δανείζονται με μεγάλους τόκους, λίγο μετά, χάνουν και την ουσία.

ΔΗΜΟΣΘΕΝΗΣ

Η βασιλεία εκφυλίζεται σε τυραννία, η αριστοκρατία σε ολιγαρχία· και η δημοκρατία σε θηριώδη βία και αναρχία.

ΠΟΛΥΒΙΟΣ

Το κακό γιατρεύεται δια του κακού· και μέσα από τη διαμάχη των εναντίον οδηγεί στη συμμετρία.

ΟΛΥΜΠΙΟΔΩΡΟΣ

Ουδείς φιλόχρυσος εγένετο φιλόχριστος·

Αλλίμονο, πόσο στις μέρες μας τα πάντα εκφυλίστηκαν και καταρακώθηκαν. Τόσο, που ο ναός στον οποίο συγκεντρώνονται οι χριστιανοί, να μη διαφέρει από βουστάσι και μαντρίονων.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Όταν οι λαοί στερούνται ιδανικών, καταφεύγουν στα είδωλα.

ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΝΕΛΛΟΠΟΥΛΟΣ

Εκατό χιλιάδες φορές θα ήταν καλύτερα η ανθρωπότητα, αν οι διάφοροι ηθικοκλάστες στήριζαν την ηθική όχι στη θρησκοληψία και στους θεούς, αλλά, στην έννοια και τις επιταγές της αγνής δικαιοσύνης· όχι στην ελπίδα της ημοιβής, ή το φόβο της τιμωρίας, αλλά, στη πίστη, στη γνώση και στην ορθότητα του λογικού.

ΣΠΥΡΟΣ ΜΟΥΣΣΕΛΙΜΗΣ

Το να καταγγέλεις τον αδηφάγο δεσποτισμό, το ν' αποκαλύπτεις την έκφυλη πολιτεία του, το ν' αποδείχνεις τη στυγνή και αδίσταχη κερδοσκοπία του, το να στιγματίζεις την απαράμιλλη υποκρισία του, είναι εντελώς αναποτελεσματικό, αν δε θίξεις το ιδεολογικό υπόβαθρο που εκτρέφει τα φαινόμενα αυτά.

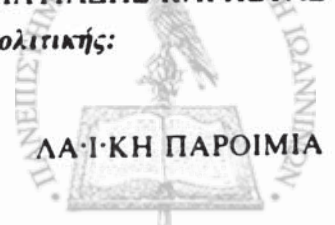
ΜΙΛΤΙΑΔΗΣ ΚΑΡΠΕΤΑΣ

Για τον ηγέτη της πολιτικής:

*Σήμερα, εύγε...
κι αύριο φεύγε.*

*Ο άνθρωπος πέτυχε
ό,τι προσπάθησε.*

ΚΩΣΤΑΣ ΑΘ. ΠΑΠΠΑΣ

Ελληνική Ποίηση

Το ραντεβού*

Κώστα Πηγαδιώτη

(Στον Αντώνη Κυριακόπουλο)

Μ' ένα γυλιό γεμάτο ντέρτια
πήρες Αντώνη κι έφυγες
το πιο σύντομο τρένο.

Καθώς τό 'λεγες άξαφνα
χωρίς προετοιμασίες,
ή μιας τυραννικής
αρρώστιας διατυπώσεις.

Στο ραντεβού μας το στερνό
σου 'μελε πρώτος εσύ να πας,
να περιμένεις!

Κι όσο κοιτάς κι αργοπορώ
θα λες για μένα, ίσως:
Μου τό 'σκασεν ο Κώστας.

Μα όχι. Τί φταίω όμως εγώ,
αν κάτι φάρμακα καινούρια
με χασομέρισαν να 'ρθώ;

* Είναι το κύκνιο ποίημά του. Ακούσαμε για στερνή
φορά την ήπια, ευγενική και πονεμένη βραχνή φωνή
του. Μας τό 'στειλε' μας αποχαιρέτησε από τηλε-
φώνου και σε λίγες ώρες εσίγησε για πάντα, τραβώ-
ντας για κει που πήγε ο Αντώνης!

Αντάρτες — Λατίνοι

Νίκου Γαργαρόνη*

Του μαχητή ποιητή τα τραγούδια
τραγουδιούνται μ' αμέτρητο πάθος,
προχτές απ' το βίαιο άνεμο,
χτες από τη φόνισσα σιωπή,
σήμερ' από μυριάδες αντάρτες
σε λατινικά χωριά και σε πόλεις...

Θα πάρουμε μ' αγώνα τα πλούτη μας
απ' της ντροπής τις τράπεζες
με ψυχή και μπαρούτι και βόλια
κι εφεδρείες τ' άνεργα δόντια μας.
Το δίκιο του Γκεβάρα μας καλεί,
πυρκαγιές των καρδιών μας οι χτύποι.

Τύραννοι τυράννους διαδέχονται,
σ' αλλαγές οι «σωτήρες» το παίζουν·

δυο αλήθειες μας κρύβουν οι λύκοι,
την κομπίνα, τη μάσα, το ψαχνό
που μας παίρνουν και το κλειούνε
σε «μπάγκες» δικές τους...
κι εμάς, κόλλησε το πετσί μας στα κόκαλα.

Αντάρτες Λατίνοι, μπορείτε βιαστείτε
να μη στενάξουν άλλοι γονιοί σας
στο βασίλειο της φτώχειας·
είσαστε η μόνη τώρα ελπίδα
για τιμωρία σ' αφέντες φονιάδες...

Αθήνα 10-9-87

* Πέθανε στις 25-12-87

Και γράφουμε σ' άλλη σελίδα.

Κάκτοι

Ζαφείρη Στάλιου

Τα πράσινα γαμπά δάχτυλα των ερήμων
ασάλευτα στη βουβή τους ανάταση,
βασανισμένα από την πικρή αγωνία τους,
έχουν κάτι από την ακινησία της πάμπας,
από τη δύσκολη ανάσα των άμμων,
από την απελπισία και την οδύνη των γυμνών
οριζόντων,
έχουν κάτι από ένα θεό σκληρό, αδέκαστο,
που υψώνει τα χέρια της τιμωρίας,
κάτω από την κρυστάλλινη διαύγεια μιας μπί-
λιας γαλάζιας...

Ευχτήριο για το 1988

Νίκου Στ. Δημητρακόπουλου

Καθώς άλλαξε βάρδια ο χρόνος,
από πλήθος παιδιών,
παντού γλυκές μελωδίες απαλά αντηχούν...
Μα τα τραγούδια της πρωτοχρονιάς
στις ματωμένες πατρίδες των λαών,
έχουν σωπάσει — καθώς, σηκώνουν νεκρούς
και πληγωμένους, με πένθιμα εμβλήματα...
Κι ενώ - τ' άγρυπνα μάτια των ανθρώπων
νιώθουν ολόγυμνο το φως της ελπίδας,
καλοσυνάτο ας είναι το '88
σαν εικόνισμα αγάπης και ειρήνης
για όλο τον κόσμο,
για τις πονεμένες γενιές του Σήμερα,
για τις ελπιδοφόρες γενιές του Αύριο...

Αναφορά στον Ησαΐα για την ειρήνη

Γιώργου Λ. Κουλούκη

«Και συγκόψουσι τας μαχαίρας αυτών
εις άροτρα, και τας Ζιβύνας αυτών
εις δρέπανα, και ου λήψεται έθνος
επ' έθνος μάχαιραν, και ου μη μάθωσιν
έτι πολεμείν» ΗΣΑΪ·ΑΣ (β' 4)

Μεγάλε προστάρη Ποιητή
που οραματίστηκες
μέσα στο αχάραγο σκοτάδι
μέλλον ειρήνης και δικαιοσύνης,
που θεμέλιωσες το φως,
παίρνω το λόγο το βασανισμένο
και το φορτίο βαρύ του χρέους μου νιώθοντας
αναφορά σου δίνω:
Αργεί νά 'ρθει
το μέλλον που προφήτεψες.
Δεν το συγκόψαμε σ' αλέτρια και δρεπάνια
το φονικό το ατσάλι
δεν το ανεβάσαμε στην προκοπή
του ανθρώπου
το μέταλλο της μάνας γης.
Ο λογισμός των ισχυρών
του αφανισμού μας είναι λογισμός*
και τώρα υφαίνει ιστόν αράχνης
αιματοπότη αχόρταγου
να φτάνει ως τ' άστρα.

Αιώνες είκοσι οχτώ περάσαν
απ' το μαρτυρικό σου θάνατο
που πριονίσαν τον κορμό σου**
μεγάλε Δρυ
κι ακόμα οι δολοφόνοι δεν το εννόησαν
το σώμα της αλήθειας
ότι δεν κομματιάζεται
μ' ακέραιο μένει στους αιώνες,
γιατί δεν είναι μόνο ενός.

Αιώνες είκοσι οχτώ
με πολέμων φρίκη
κι απέραντα νεκροταφεία παιδιών.

Μα έγιναν δάση οι λεύτεροι κορμοί
και πλημμυρίσαν πόθο δικαιοσύνης
των λαών τα στήθια,
ως κι οι ψελλίζουσες οι γλώσσες
μάθανε ειρήνη να λαλούν***

* Όσοι αγρυπνούμε τώρα αφουγκραζόμαστε
μες απ' το βάθος της οδύνης
το σκίρτημα της νέας αυγής.

Μάρτυρα, σου αναφέρω τέλος
πως τ' όραμά σου, θάσκαλος εγώ
να το διδάσκω στο σχολειό μάθημα πρώτο.

Και ποιητής να βεβαιώνω την ελπίδα
να επικαλούμαι εσένα και να παραπέμπω
στης αισιοδοξίας σου τη μεγαλοσύνη
τους ολιγόψυχους που συναντώ, τους λυγισμέ-
νους
δεν απόστασα.

Παλλήνη 24-10-87

* «Τα γαρ έργα αυτών έργα ανομίας. Οι δε πόδες αυτών επί
πονηρίαν τρέχουσι, ταχινοί εκχέαι αίμα, και οι διαλογισμοί
αυτών διαλογισμοί από φόνων... και οδόν ειρήνης ουκ οι-
δασι. .. Ησαΐας (ΝΘ' 6-8)

** Ο Ησαΐας βρήκε μαρτυρικό θάνατο από το βασιλιά Μα-
νασσή. Με πριόνι που κόβουνε τα ξύλα, κόψανε στη μέση
το σώμα του.

*** «Και αι γλώσσαι αι ψελλίζουσαι ταχύ μαθήσονται λα-
λείν ειρήνην» Ησαΐας (ΛΒ' 4)

Γράμμα στο αγόρι του Μπλονζ

Μαρίτσας-Παρασκευά

Θα σου μιλήσω για τις σκρίνες
που το βλέμμα σου μαγνητίζουν
σε αφίσσες ιλουστρασιόν...
Πλατιές και φωτεινοί οι λεωφόροι
μα πίσω από αυτές
οι άνθρωποι ξεχασμένοι χάνονται
χωρίς επικοινωνία.
Τα νιάτα τους
τη ζήση τους αργοσέρνουν
στό ροκ εντ ρολ το ρυθμό
και της πρέζας.
Ξέρεις εδώ τα παιδιά
δικό τους, τίποτα δεν έχουν
'Όλα εμπορευσίμα:
η ζωή, η αγάπη, η γνώση...
Μέσα σε πνιγηρά σπίτια
δίχως αυλές
τις ώρες τους διώχνουν
γκρεμίζοντας
τον ίδιο τον εαυτό τους.
Στις πάμπες, στις ντισκοτέκ
σκάρτα καταναλώνουν προϊόντα
με χημικά
που προκαλούν «εθισμό»
μόνοι σε χίλιους ανάμεσα
Στα στενά πεζοδρόμια αραιά
δεντράκια καχεχτικά
με σάπιους τους καρπούς τους
απ' τη μόλυνση.
Γκρίζα, ορθογώνια κουτιά τα χτίρια
την πόλη πνίγουν

στης ψυχής σου την άκρη ακουμπούν.

Κάθε διέξοδο σου κλείνουν
Καΐ πού να πας και πώς
τη ζήση σου να κρατήσεις
χωρίς να στη σκυλέψουν.
Κάποτε ιδανικά κι όνειρα είχαμε
τώρα οι πιο τολμηροί
την αγανάκτησή μας φτύνουμε
σε τοίχους
με ταξιδιωτικά πόστερς
και διαφημιστικά
καταναλωτικών αγαθών.
Σπάνιο γέλια ν' ακούσεις
τραγούδια.

Μπρος στο video καθηλωμένοι
απογεύματα ολόκληρα και νύχτες
εκμαυλιζόμαστε με πρότυπα
όπως ο Ράμπο.

Πολιτιστικός ιμπεριαλισμός!
Το έδαφος ετοιμάζουν για
τις πολυεθνικές
νέα μορφή αποικιοκρατίας.
Καημένη γη! Αυτό μας μένει
κι ένας ήλιος
που τις ψυχές μας να ζεστάνει
πασχίζει
ανοιχτός ουρανός, τις ελπίδες
τα όνειρα να ξεπετάξεις
δεν υπάρχει.

Και θυμάμαι την πόλη σου
με κείνη τη ζεστή γη.
Κι ακούω το τραγούδι σου...
Μπροστά μου
τα γλαστά σου μάτια
καθώς με την κιθάρα σου
ακομπανιάριζες.

Μελιά, φωτεινά, φιλικά
μόλα κείνα που
η ανησυχία της νιότης και
τα οράματα ξυπνούν
κι' αρμενίζουν μέσα τους.
Θυμάμαι
τις καστανιές στην Οπινογκούρα
κι όσους γνώρισα κι αγάπησα
τον ψίθυρο της Δήμητρας
το χαμόγελο των λουλουδιών,
πράγματα
που ποτέ δεν σε προδίνουν.
Θυμάμαι...
και να γυρίσω σε κείνη την όαση
θέλω...

Τρία ποιήματα

Της Νίκης Κακαβά-Γαρίδη*

Στασιμότητα

Δεν μπόρεσε ορθόπλωρα να βαδίσει
να σκίσει τον άνεμο,
ν' αντιπαλαίψει το σκοτάδι,
να ζυγώσει το φάρο.
Η Ιθάκη δεν τον τράβηξε ποτέ.
Ήταν δειλός πλασμένος
κι εκείνη ήταν αλλιώτικη,
ήθελε να ζυγώσει το φως
κι ας την έκαιγε.
Εκείνος δεν το μπόρεσε.
Μια μάχη ήταν το συναπάντημά τους
και λιποτάχτησε...
Τι να τον έκανε δειλόν και λιποτάχτη;

Βουβή διαμαρτυρία

Στα μέτρα μας επλάσαμε τον κόσμο
έτσι ωραίο που τον ονειρευτήκαμε.
Για τις λέξεις που τον περιγράψαμε
τα νιάτα μας προσφέραμε,
τα σπιτικά μας διαλύσαμε,
τον έρωτα αρνηθήκαμε.
Ποιός μας θυμάται;

Προδοσία

Κάποτε, παιδιά,
τον κόσμο είπαμε ν' αλλάξουμε
ιδεαλιστές είμαστε τότε φίλε.
Μα όταν το κέρδος την παλάμη σου βάρυσε
σ' ερέθισε η δύναμή του
άρπαξες τ' όπλο και μας σημάδευες
κι εγώ οδοιπορώ ακόμα, ιδεαλιστής και μόνος.

* Η Ν. Κ. Γαρίδη είναι από τη γενιά που καθρεφτίζει τις ανταρτοεπονίτισσες του Μοριά. Είναι από κείνες τις αγωνίστριες, που έγραψαν χρυσές σελίδες στην Ιστορία της Εθνικής μας Αντίστασης. Από κείνες τις θαυμαστές αμαζόνες που τίμησαν και τιμούν το λαό και τα προοδευτικά μας γράμματα. Ζει στον Πειραιά.

Άτιτλο

Στεφανίας Καλού

Κρύψαμε στα Μουσεία τ' αγάλματα,
για να μην υποστούν τη φθορά
του «πολιτισμού» μας...
Φτάνουν οι άνθρωποι
και είναι τόσοι...
Όμως εγώ αγαπώ τη ζωή.

ΘύμησεςΤάκη Νατσούλη

Θύμησες! Μπούκλες, λούλουδα και μια γκρενά κορδέλα!
Φτερούγισμα μεθυστικό χαμένης ηδονής!...
Ώρες θολές κι ολόπικρες απ' της ζωής την τρέλα!
Κάποιος σκοπός νοσταλγικός απόκοσμης φωνής!

Θύμησες! Αντιφέγγισμα τόσων παλιών ονείρων
που τρεμουλιάσαν το κορμί για δάκρυ ή για φιλή,
στάχτη που εσκορπίστηκε στα πέταλα των κρίνων
για να θυμίζει τραγικά μιαν ιστορία τρελή!...

Είστε των ρόδων τ' άρωμα που μάδησε τ' αγέρι
κι οι μυροφόρες οι σεπτές σε κάτι τι νεκρό,
ένα καντήλι π' άναψε το ίδιο μας το χέρι
ένα κερι που μας φωτά το γέλιο το πικρό!...

Θύμησες! Μια κι ατέλειωτα για σας θα κλαίω θλιμμένα
τις μυρωμένες τις βραδιές, της νιότης τον ανθό,
ή σβήστε ολότελα, ή δέστε με και μένα
με τη γκρενά κορδέλα σας να ρέψω... να χαθώ...

Το ξόανοΓιώργου Τζήμα

Την ώρα που η ανθρωπότητα θρηνούσε
κ' η πολιτεία ακόμα αιμοραγούσε
αυτή την ώρα τα μεσάνυχτα και κάτι
ξανάστησαν το ξόανο του τρόμου
του παραλόγου και του παρανόμου
στης υποτέλειας καλ' κάζοντας το άτι.

Κι όταν αντύκρισε η πόλη την αυγή
το μαύρο σύμβολο του μίσους του θανάτου
οι σκέψεις πέταξαν γοργόπτερο πουλί
για το συνθήκη τόπο στο Γουδί
για τ' άδικα ποτάμια του αιμάτου!

Κι αναταράχτηκε απ' οργή η πολιτεία
καθώς αντίκρισε το ξόανο στημένο
έτσι π' αστόχαστοι εμόλυναν το χώμα,
το χώμα που δε στέγνωσε ακόμα,
από το αίμα των παιδιών μας το χυμένο
και βροντοφώναξε μ' οργή Εδώ και Τώρα
— Όξω οι ξένοι με τα σύμβολά τους απ' τη
χώρα.

Αθήνα 7 Αυγ. '87

Η σκυτάλη της ειρήνηςΚαλλιόπης Δαϊτσιώτη

Και η σκυτάλη σαν θα ρθεί, στα χέρια που θα πάρεις,
κράτα τη γερά και φύσηξε και την πνοή σου βάλε.
Η ανεμοζάλη που χτυπά, τα πάντα ξεριζώνει.

Τα πουλιάΓιάννη ΠλαχούρηΜεσημέρι

Τα μάτια τους είναι ανοιχτά
κι όμως κοιμούνται,
σαν το γίγαντα του παραμυθιού.
Δε βλέπουν τις ώρες
και έρχονται πάνω τους χρώματα
βάφουν, αλλάζουν, χάνονται,
σ' ένα φως σκληρό, άσπρο,
μεσημεριού δίχως ίσκιους.

Στον πηχτό αγέρα εσύ ακινητείς.
Πώς τα κατάφερες και μάζεψες
τριγύρω σου πουλιά
Πώς τα φτερά σκουπίζουν
τη όρσοιά από το μέτωπό σου;

Βράδυ

Το φως κρατιέται σβηστό
Μη φοβάσαι.
Κι αν εσύ δεν μπορείς να τα ιδείς
που κοιμάσαι,
όλα μένουν ίδια και είναι εδώ.

Μούσες και χάρισι θύε

(στην εραση μου)

Βαγγέλη Σουλτάτ

Την πόρτα πριν να τη διαβείς του Πανεπιστημίου
στάσου και διες προσεκτικά τι λέει η προμετωπίδα
Είναι μία φράση - επιταγή σαν είδος προοιμίου
για να μη κεις — όταν θα βγεις — κείνο το «Ουδέν ούί

Στις Μούσες και στις Χάρητες θυσίαζε τη ζωή σου
Η μόρφωσή σου θ' ανεβεί ψηλά στον Ελικώνα
αν απ' τα εφόδια που κρατάς από τη μάθησή σου
τ' αξιοποιήσεις μέσα εκεί για νικητήριο αγώνα.
Θεσ/νική Αύγ.

Σημείωση

Την επιγραφή στη θύρα
του Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης
την εμπνεύστηκε και την
διατύπωσε στα 1926 ο καθηγητής
της φιλοσοφικής σχολής Χαριτωανίδης,
ίστερα από παράκληση και προτροπή των άλλων καθηγητών.

Μότρες της Εθνικής Αντίστασης

Εμια αγωνίστρια

(Ειρήμη Θεοδώρας Στεφ. Ντούλα)

Του Λάμπρου Μάλαμα

Έχε τη φλόγα στην καρδιά
να χείλη το τραγούδι,
και τα ξανθά μοιραία μαλλιά
αθρέφτιζαν ελπίδες.
Αιθοβολούσε ο λόγος της,
σκώματα της νιότης,
να αγώνα για τη λευτεριά
και τον καινούριο κόσμο...
της Κατοχής τις νύχτες άγρυπνη
αετίσια μάτια,

σκιρτήματα, χαμόγελα,
σελάγιζε τη θλίψη
από καρδιές, που ζεστάνε
σαν ήλιος παρηγόριας.
Ψυχή που η καλοσύνη της
στα χείλη ανθοβολούσε
κι ήθελε όλα τα πρόσωπα
σε φως χαράς να λάμπουν.
Λαφίνα φτεροπόδαρη
στης ανθρωπιάς το χρέος
ποθούσε να 'χουν οι ψυχές

αγάπη, αδερφοσύνη,
χορούς, τραγούδια, πασκαλιές,
στις στρατές της ειρήνης.
Της νίκης το ροδόσταμο
κερνούσε με ζωντάνια
και σκόρπαγ' αισιόδοξα
αισθήματα περφάνιας.
Μα τούτ' τα λόγια κύματα
της αύρας μυρωμένα,
να βαλσαμώνουν τη μορφή
σε άνοιξη αιώνια...

4-10-87

Η ξεστρατήσεις, θα χαθείς, στο βάραθρο θα πέσεις.
Αν η αστραπή του χρυσαφιού τα μάτια σου θολώσει,
κι γονατίσεις, κράτησε στο χέρι τη σκυτάλη.
Αν την Ολυμπία σαν θα μπεις, τα νιάτα θ' αντικρύσεις.
Όλοι μαζί σφιχτά κι αγκαλιαστά, μες στον αγώνα μπάτε
αγωνιστείτε να σταθεί γαλήνιο φως η Ειρήνη.

Καλ. Δαιτισιώτη είναι συν/χι δασκάλα από το Ξυλόκαστρο. Γράφει με ευχέρεια και γνώση, με πείρα και
προ και κριτική του θεάτρου με διδαχτικά αποτελέσματα. Ζει στην Αθήνα και στα Γιάννινα.

Νέοι ποιητές

Ειρήμη Πολυτεχνείου

(Ένα χεράμι λούλουδα)

Του Γιάννη Γεωργακάκη

Εκατετράχρονη επέτειος σαν σήμερα
κό τη νύχτα στις δεκαεπτά του Νοεμβρίου
που τα οράματα «ψωμί-παιδεία-ελευθερία»
ανήσανε τα νιάτα του Πολυτεχνείου.

Κερνούσαμε τη μαύρη νύχτα της σκλαβιάς
που όλα τ' σκίαζε της χούντας η φοβέρα
η εκπομπή «εδώ Πολυτεχνείο» σάλπισμα ξεσηκωμού
αχύθηκε ελπιδοφόρα πέρα ως πέρα.

Αν πολυβόλα θέρισαν τα νιάτα,
οι ερπύστριες λιανίσαν τα κορμιά
ώ πρωτοφτερούγισ' η ελπίδα
κι διώξει ο ήλιος της σκλαβιάς της σκοτεινιά.

Άγα λουλούδια στα λουλούδια που μαράθηκαν
η νύχτα εκείνη, με τα πρώτα πεφταστέρια
κατάντας στα λεπτά τους κρινοδάχτυλα
κόλλευκα ένα σμάρι περιστέρια.

Ονειρικό

Γεωργίας Ευ. Θάνου

Παιγνιδιάρικο, φω.εινός, ηλεκτρισμένο
φάνηκε το ουράνιο τόξο·
οι εναλλαγές των χρωμάτων του
αναδύθηκαν μπροστά στα μάτια μου.
Η ζωή ενός ονείρου είχε γεννηθεί.
Κράτησα το χέρι σου
και κατεβήκαμε μαζί
της μοίρας μας το μονοπάτι.
Νιώσαμε να μας τυλίγει
το σύννεφο της ευτυχίας.
Τ' όνειρο της αγάπης μας
έπαιζε κρυφτούλι
πίσω από τον ήλιο.
Κι ο ήλιος δεν το ξέχασε·
κι ας ήταν ένα όνειρο
έτσι, όπως ολάκερ' η ζωή μας
είν' ένα όνειρο μοναχικό,
γεμάτο ήλιους και φεγγάρια
φθινόπωρα, χειμώνες
άνοιξες και καλοκαίρια,
που γρήγορα γεννιέται και πεθαίνει.

Στον Άρη Βελουχιώτη

Γιώργη Κατσίμπα

Της ρωμιούσνης πικρογιέ και πρωτοκαπετανίε
 δεντρί π' αν φύτερνες αλλού, βουνό θα σε λογιάζαν
 τσολιά Λαμιώτη που έλαμψες στο μέγα μεσονύχτι
 να παίξει ο Γοργοπόταμος πεντόβολα με τ' άστρα
 αναμεράω τα σύννεφα να ιδούν τ' ανάστημά σου.
 Μυστικό Δείπνο η Ρούμελη γι' Ανάσταση είχε στρώσει
 με Θερμοκύβες και Γραβιές, της ιστορίας καμπάνες
 και Μυρμηδόνας κι Αχαιός με Πανοπλία Ηφαιστου
 στα μετερίζια Αρματωλός και στα γιουρούσια Κλέφτης
 ο λόγος σου γριβάλογο κι ο λογισμός σου Ακρίλης
 σαν άστραψε στο δρόμο σου να πας στη Λαμασκό σου
 για μια πατρίδα λεύτερη σε λεύτερες πατρίδες.
 Κι αν χρόνοι εστρώσαν δίσεχτοι της μοίρας σου τη στράτα
 — λαγγάδια ψάχνει το κορμί να βρει την κεφαλή του —
 τα μαύρα μάτια σου τα δυο για χίλια λαμπιρίζουν
 και παίζουν με τα γένια σου της λευτεριάς μάλιστα
 Κι αν καβαλάρης δε θα μπεις σε Βερολίνο — Ρώμη
 σ' ούλο τον κόσμο πολικό τ' αστρί σου Βελουχιώτη
 και κάθε γλυκοχάραμα κι ως κέφτει αργά το βράδι
 για σε και τ' ανταρτόπουλα, περήφανα θα λένε
 την καλημέρα τα βουνά, την καληνύχτα οι κάμποι.

Επιγραμματικοί στίχοι

Της Νίκης Κακαβά — Γαρίδη

Παράπονο εκτελεσμένων

(Στο συμμαθητή μου Θ. Ρουσόπουλο)

— Κι εμάς που στα οράματα πιστέψαμε...
 και τη ζωή μας δώσαμε για τα ωραία,
 ακόμα δε μας αναστήσατε!...

Μνήμη Γιάννη Δρινέα

— Θα γυρίσω φώναξες...
 μαζί θα χαμογελάσουμε στον ήλιο!
 — Μα δε γύρισες!
 έγινες ήλιος και μας θάμπωσες!

Ένδεια

Μου λείπει του χωριού το φως
 της μάνας μου η ανάσα!...

Νικημένοι ανίκητοι

Τη μάχη μπορεί να τη χάσαμε...
 Μα τα μάτια δεν τα χαμηλώσαμε.
 Σταθήκαμε ορθοί,
 επίμονα ορθοί σαν τα κυπαρίσσια,
 νικητές και στην ήττα μας!...

1948

Στο Διαμαντή

Πάνου Φούντα

Εβόγγηξεν ο Παρνασός
 και σκύψαν οι κορφές του·
 κ' η Γκιώνα η Μαυρόραχη
 μοιρολογά και κλαίει!
 Πήραν τον ήχο τα βουνά
 πήραν τα μοιρολόγια...
 για το μαντάτο πού 'φτασε
 μαύρο χαμπέρι ήρθε:
 Σκοτώθηκε ο Διαμαντής
 ο Γιάννης Αλεξάνδρου
 ο αρχηγός των ανταρτών
 ο πρώτος καπετάνιος...

Αθήνα 18-8-87

Στο νεκρό ανταρτόπουλο

Παύλου Εμμαν

Τούτο το λεβεντόπαιδο
 που κοιτάται στο χώμα
 ωχρό μ' ένα χαμόγελο
 στα παιδικά του χείλη,
 δεν πρόλαβε για να γευτεί
 του βίου τις ομορφάδες.

Μικρό, μικρό το άρπαξε
 ο χάροντας μπουμπούκι
 στις άνοιξης την ομορφιά
 στα είκοσί του χρόνια!
 Τούτο το ανταρτόπουλο
 με τ' αετήσιο βλέμμα
 ζαρκάδι αλαφροπάτητο
 ευλύγιστο κι ωραίο
 Αρσκέλιζε τις λαγκαδιές
 ροβόλαγε τα πλάγια
 τα βράδια πάνω στις κορφές
 χαρά στο καρσούλι...

Τούτο το λεβεντόπαιδο
 αμύριστο αγνό λουλουδι
 αδέρφια ξάφνου έσβησε
 απ' του εχθρού το βόλι·
 Κι απόμεινε στη μνήμη μας
 αστέρι, φως του κόσμου!

Κυκλοφορεί: Α. Μάλαμα

Ένα νέο έργο με τίτλο

«Κορφολογήματα
 πείρας και ζωής»

Γυναίκες της Αντίστασης

Ό,τι καλύτερο, σεβαστότερο και θαυμαστότερο ποιητικά, μπορεί να ξεχωρίσει κανείς σήμερα στη φωτισμένη, ατίμητη κι απόμαχη ελληνική κοινωνία, αυτό είναι ένα μέρος της Εθνικής μας Αντίστασης που επέζησε, έπειτα από βασανιστικές οδύσσειες μιας ολάκερης αγωνιστικής ζωής.

Υπάρχουν ζωντανές και λεβέντικες παρουσίες που είναι άξιες θαυμασμού, εθνικής και λαϊκής περηφάνιας. Είναι πολλές γυναίκες που γαλουχήθηκαν με τα ιδανικά της ΕΠΟΝ. Ελληνίδες, τίμιες κι ενάρετες, υπέρμαχες των λαϊκών αγώνων, για τον καινούριο κόσμο της χαράς και της ελπίδας, μιας ειρηνικής κι ευτυχισμένης πατρίδας.

Αν θα βλέπατε το σήριαλ «Χρονικό της Αντίστασης» πριν από τις γιορτές και προσέχατε τις μορφές, το ψυχικό και ηθικό πατριωτικό μεγαλείο που αντικαθρέφτισαν οι στελεχοπονίτισσες κ.κ. Τούλα Θωμά Σιούλη, Μαρία Καραγιώργη, Φλέγκα — Παπαδάκη, Μ. Παπαδούκα, Αλίκη Ζαχαρή, κι άλλες, θα μας δικαιώνατε απόλυτα.

Αλλά και αν γνωρίζατε λίγες ακόμα προσωπικότητες, της ΕΠΟΝ εκείνης της εποχής, που αποτελούν υποδείγματα συζύγων, μητέρων και γιαγιάδων όπως είναι η Νίκη Κακαβά-Γαρίδη από το Μοριά, η Βασιλική Στεφ. Καραϊσκου, από την Αθήνα, η Αφροδίτη Νίκου Σκοπούλη από την Ήπειρο, η Ευτυχία Δ. Κυριαζή από την Κρήτη και άλλες πολλές, θα λέγατε χίλιες φορές δόξα στην ΕΠΟΝ και στις γυναίκες της Εθνικής μας Αντίστασης!

Θόδωρος Καλλίνος, (Αμάρμπεης)

Στις 25-11-87 εμφάνισαν (πως τό 'παθαν) στην ΕΤ 1, και στο «Χρονικό της Αντίστασης» έναν από τους γενναιότερους αξιωματικούς της, τον Θόδωρο Καλλίνο. Σεμνός, και ακέραιος χαρακτήρας ο παλαιόμαχος αγωνιστής, ήταν από τα ελάχιστα παλικάρια που δεν παρέδωσε το λόχο και τα όπλα του, στη συνθηκολόγηση, μετά από τα Οχυρά της Μακεδονίας το 1941. Αλλά, τον οδήγησε στην Κρήτη και συνέχισε κι εκεί, να πολεμάει ηρωικά τους ναζήδες επιδρομείς. Αμέσως μετά, ο γεμάτος φλόγα και ψυχική ορμή λοχαγός Καλλίνος, δεν ανέχτηκε σκλαβιά και από τους πρώτους δημοκράτες αξ/κούς της Σχολής Ευελπίδων, βγήκε στο αντάρτικο του ΕΛΑΣ. Με το ψευδώνυμο Αμάρμπεης, το επιτελικό του πνεύμα, διοίκησε

υποδειγματικά, τάγμα, σύνταγμα και ταξιαρχία και κατάφερε καιρία χτυπήματα στον κατακτητή.

Έπειτα, από τους κατατρεγμούς και τις εξοντωτικές διώξεις του μεταβαρκιζιανού κράτους, δραπέτευσε από νησί της εξορίας και κατέφυγε στο Δ.Σ. όπου έγινε διοικητής της Θεσσαλικής μεραρχίας. Έζησε στην προσφυγιά 30 χρόνια, και γυρίζοντας στην πατρίδα, προσπάθησε σαν αγνός ιδεολόγος με άλλους συναγωνιστές του, να ενώσει τα «διεστώτα» της Αριστεράς...

Το 1982 που αναγνωρίστηκε και επίσημα από την Πολιτεία η Εθν. Αντίσταση, του προσπόρισε την αποκατάσταση, με όλους τους βαθμούς του.

Ζει στην Αθήνα και τον συγχαίρουμε για όσα τίμια κι αληθινά είπε από την ΕΤ.

Ιλαροτραγικά στιγμιότυπα

Την Πρωτοχρονιά του 1946, ο Γιώργης Σιάντος, αφού με την υπογραφή του στη Βάρκιζα, αμνήστευσε τον εαυτό του και τον Ιωαννίδη («Μπάκακα», συνφιλισταίο, συνηγέτη, πατεντίστα της Γ' Διεθνούς... και δε συμμαζεύεται) και παρέδωσαν εμάς τους πατριώτες ελασίτες βορά του δοσιλογισμού, για τα «γουναραδικα», επισκέφτηκε στις φυλακές Χατζηκώστα τον Νίκο Αντρικίδη στέλεχος του κόμματος, παλιό αγωνιστή και φίλο του και του λέει:

— Ανώριμο το Κίνημα Νίκο...

Κι ο Αντρικίδης του απαντάει:

— Όχι Γιώργο, το Κίνημα ανώριμο, Το μυαλό σου ανώριμο...

Σ.Σ. Θά 'πρεπε να του πει ο Αντρικίδης και τούτο:

Ποιοί είσαστ' εσείς που διευθύνετε το Κίνημα;

Τί εννοείς;

Εννοώ αυτό που δεν καταλαβαίνεις.

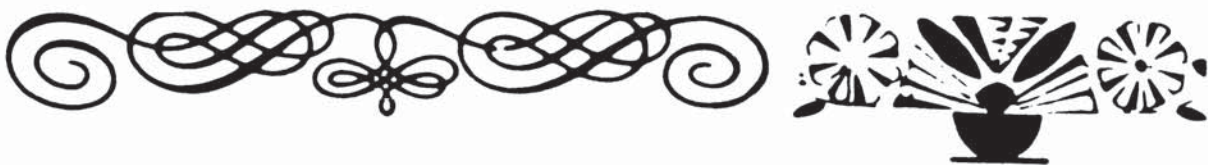
Μα, εγώ είμαι ηγέτης που αναδείχτηκα από καπνεργάτης και ο Ιωαννίδης από κουρέας...

Ναι, καλό και τιμητικό είναι που προέρχεστε από την εργατιά. Αλλά, τα προσόντα σας δεν ήτανε για κορυφή της ηγεσίας. Εσύ θά 'πρεπε να μείνεις ως την καπναρμάθα σου, κι ο Ιωαννίδης ως το ξουράφι του. Μας πήρατε στο λαιμό σας...

Ο Μπροφ και η μάνα του

Ένας ανταρτοεπονίτης, μαρουτοκαπνισμένος, ο Μπροφ από το Λαδί της Ρούμελης, όταν παράδωσε το όπλο του, το Φλεβάρη του 1945, σαν όλοι μας... γυρίζοντας σπίτι του δακρυσμένος και κατσούφης, τον αντίκρουσε η μάνα του

Πεζογραφία

Γλωσσολογική πραγματεία

Η τοπολαλιά στη Λογοτεχνία Του Πέτρου Πεντελικού

Με αφορμή την κυκλοφορία λογοτεχνικών κειμένων σε γλώσσα τοπολαλιάς, είτε που περιέχει και τέτοια στοιχεία, βλέπουν το φως της δημοσιότητας απόψεις είτε θετικές σε ό,τι αφορά τη χρησιμοποίηση τέτοιων στοιχείων, είτε και απόψεις, όπως, «παρά τα ιδιωματικά στοιχεία...», πράγμα που μεταφράζεται στο ότι, η τοπολαλιά κ.λπ., έδρασε αρνητικά στη λογοτεχνική αξία του κειμένου.

Αυτοτελείς, όμως, μελέτες για το θέμα αυτό, ας τις πούμε όσο γίνεται εξαντλητικές, ολοκληρωμένες, σε βάθος κ.λπ., δεν έχουμε υπόψη.

Είναι όμως ένα σπουδαίο, θεωρητικό και πρακτικό πρόβλημα. Η χρησιμοποίηση της τοπολαλιάς στις μέρες μας είναι νόμιμη. Συμβάλλει στην επιδιωκόμενη ενάργεια, σε υψηλότερο αισθητικό αποτέλεσμα ενός λογοτεχνικού κειμένου, ή αντίθετα το αδυνατίζει, ή και το καταστρέφει.

Στη συνέχεια θα διατυπώσω κάποιες από-

χωρίς τουφέκι. Και όπως «τη μολογάνε αντριωμένη και περήφανη», τονε ρωτάει:

— Μπροφ, τι τό 'κανες το 'φέκι ορέ γιέ μ' ;

— Το παράδωσα μάνα. Τώρα, θα κάνω πολιτικούς αγώνες. Και η Μπρόφανα, κουνώντας το κεφάλι κοροϊδευτικά και σουφρώνοντας τα χείλια της, του ανταπαντά:

— Τον κακό σ' τον καιρό Μπρόφι. 'Λιντε τώρα να βρεις καμιά τρύπα να μπεις μέσα, για να γλιτώσεις απ' αυτουμούς...».

(Από το βιβλίο του Π. Φούντα
«Αντάμα με τη λευτεριά»)

Λησμοσύνη κι «αχαριστία»

Απόσους πολιτικούς ηγέτες και ιστορικούς συγγραφείς παρουσιάστηκαν σε συνεντεύξεις στην ΕΤ, για την επέτειο της Εθνικής Αντί-

ψεις μου, θα δω μερικές πλευρές του προβλήματος.

Γενικά, πιστεύω, πως η χρησιμοποίηση σε λογοτεχνικά κείμενα της τοπολαλιάς, είτε στοιχείων της, όχι μόνον είναι νόμιμη και δεν τ' αδυνατίζει, αλλ' αντίθετα, μπορεί να δώσει στη διήγηση ζωντάνια, ενέργεια, αληθοφάνεια, ή σωστότερα αληθινότητα. Συμβάλλει σε πιο ολοκληρωμένο, υψηλότερο αισθητικό αποτέλεσμα. Βέβαια, ο «ουκ άνευ όρος», είναι να «δένει» με τόπο - χρόνο - υποκείμενα (ήρωες) της ιστορίας. Σε αντίθετη περίπτωση, θα είναι —η τοπολαλιά— όχι απλά «ξένο σώμα», αλλά βιασμός γλώσσας και διήγησης, καταστροφική για το κείμενο. Κάπως συγκεκριμένα:

Αν η ιστορία εκτυλίσσεται σε αστικό κέντρο, για παράδειγμα στην Αθήνα, καθώς η υπόθεση είναι «αστική» (οι ήρωες επίσης γέννημα θρέμμα της πόλης), και επενδύσουμε την ιστορία λεκτικά με κάποια τοπολαλιά, τότε, το κείμενο, το πολύ να προκαλέσει κάποια θυμηδία... Ακόμα, κι αν ο συγγραφέας θέλει να σκαρώσει κάποια εύθυμη ιστορία, με αυτή τη γλώσσα, καθόλου δε θα βοηθηθεί. Απεναντίας. Αν όμως η ιστορία διαδραματίζεται σε μια περιοχή, που οι ήρωές της είναι γέννημα και θρέμμα της, και μιλούνε κάποια τοπολα-

στασης στις 25-11-87 και αναφέρθηκαν στο χρονικό και στους γιορτασμούς, κανείς δεν ανέφερε τον άρον-άρον «πρόεδρο» της κακιάς ώρας στην Κύπρο με το πραξικόπημα της χούντας, ανεκδιήγητο Σαμψών. Μάλιστα τότε που ενοχοποιήθηκε με την πατρώνα του τη Sia, για τη νάρκη στο Γοργοπόταμο το '64 με τα 13 θύματα... Μόνο ο κ. Κατσούλης αρκέστηκε κι ανέφερε τον ΙΔΕΑ, και τον Παπαδόπουλο το «ζαχαρομηχανή» τον αλαλούμη, με τις προβοκάτσιες και τις γελοίες ασυναρτησίες του.

Αχ, γιατί επιλήσμονες κι «αχάριστοι» ξεχάσατε ποιοί βάλαν εκείνη τη νάρκη... που αποτέλεσε και το προμήνυμα για τη «χρυσή εποχή» της καλοπρόρευτης τώρα κορυδαλιώτισσας χούντας, που σας έκανε και τρώγατε τότε με χρυσά κουτάλια (:)

λιά, που αυτή νιώθουν, αυτή από το μπεςίκι τους ακούσανε, με αυτή εκφράζουν αισθήματα και ιδέες, εργαλεία της δουλειάς τους και αντικείμενα, απασχολήσεις κ.λπ., με τη χρησιμοποίησή της η διήγηση, δε θα είναι ακριβέστερη, ζωντανότερη, «λογοτεχνικότερη»;

Ας αφήσουμε το γεγονός, πως υπάρχουν ιδιοματισμοί που εκφράζουν ιδιότητες πραγμάτων, όπου η «καθομιλούμενη» δεν τις προσδιορίζει με ακρίβεια. Για παράδειγμα, οι παραλλαγές πέτρα - λιθάρι - στρογγολίθι - βίσαλο κ.λπ., έχουνε και διαφορετικό περιεχόμενο κατά περιοχές. Πάμπολλες τέτοιες περιπτώσεις. Είναι, δηλαδή, και ζήτημα σαφήνειας.

Ακόμα και με το «ύφος» — που αποτελεί το «αλάτι» για τα λογοτεχνικά κείμενα, και προσδιορίζει το «στίγμα» του συγγραφέα — μπορεί να «παίξει» και να το υποβοηθήσει ο λογοτέχνης με τη χρήση της τοπολαλιάς.

Βέβαια, αν και περιττό — γιατί είναι ολοφάνερο — ας διευκρινίσουμε πως η χρησιμοποίηση όποιας τοπολαλιάς — για τις περιπτώσεις που ταιριάζει μιλάμε — δε συνεπάγεται, δε συνεπιφέρει αυτόματα και «αφ' εαυτής» τις αρετές που πρέπει να κοσμούν ένα λογοτεχνικό κείμενο, δεν το μεταβάλλει σε λογοτέχνημα. Ο λογοτέχνης, ή ίδια η λέξη το προσδιορίζει, είναι ο τεχνίτης του λεκτικού υλικού. (Και η λεκτική αυτή εξειδίκευση και σαφήνεια, απ' όσο γνωρίζουμε, είναι μοναδική στον κόσμο.

Για παράδειγμα, στα γαλλικά λέγεται *escrivain* *auteur*, δηλ. συγγραφέας, ή *littérateur* δηλ. φιλόλογος, άνθρωπος των γραμμάτων· στη γερμανική *literat* δηλ. φιλόλογος· στα ιταλικά *letterato*, που είναι το ίδιο με το λατινικό που είναι η ρίζα για όλες τις λατινογενείς γλώσσες· ακόμα και ρωσικά λέγεται *literator* (λιτεράτορ) δηλ. φιλόλογος κ.λπ.· στα αγγλικά *writer*, *author*, δηλ. συγγραφέας, ή *an able writer* δηλ. ικανός συγγραφέας· στα αραβικά «αλμουάλεφ», δηλ. συγγραφέας.

Το λεκτικό υλικό είναι η πρώτη, αναγκαία ύλη. Αλλά, από μόνη της η γνώση της γλώσσας, όσο πλατιά και τέλεια κι αν είναι και σωστά, κατά τους γραμματικούς κανόνες, χρησιμοποιημένη, δε φτάνει. Αν επαρκούσε, τότε, τα κείμενα των φιλολόγων και προπαντός των γλωσσολόγων θα ήτανε λογοτεχνικά. Όπως, δε φτάνει και η φαντασία με τις ιστορίες που μπορεί να γεννήσει. Καθώς δε φτάνει — και η καταγραφή της πραγματικότητας σε όλη την πολυμορφία της «προσώπων και πραγμάτων». Τα κείμενα αυτά, μπορεί να

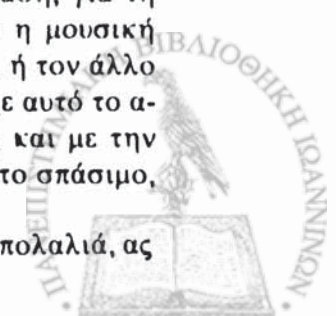
είναι εξαισία, αλλά όχι και λογοτεχνικά, οπωσδήποτε.

Τότε, τι είναι, σε τι συνίσταται η τέχνη του λογοτέχνη; Τι είναι εκείνο που κάνει ένα κείμενο συναρπαστικό, ελκυστικό, που, με μια λέξη, «ρουφιέται... μονορούφι»; Σίγουρα, είναι αποτέλεσμα του συνδυασμού μύριων όσων παραγόντων: Η υπόθεση, η ικανότητα χτισίματος της ύλης, η ικανότητα διερεύνησης της ανθρώπινης ψυχής, ανάδειξης των ιδιοτήτων, των πραγμάτων και λοιπά και λοιπά, αλλά προπαντός η ικανότητα διαπλοκής, «ύφανσης» του λεκτικού υλικού. Συμβαίνει στη λογοτεχνία, ό,τι και με τις άλλες καλές τέχνες — για να περιοριστούμε σ' αυτές. Η γνώση των χρωμάτων δεν επαρκεί για να γίνει κανένας ζωγράφος κ.ο.κ. Υπάρχει όμως μια βασικότερη διαφορά. Οι τέχνες — και οι καλές τέχνες στην περίπτωσή μας — ή καλύτερα το αποτέλεσμα τους, είναι συνδυασμός στοιχείων που στην πλειοψηφία τους, είναι προσδιορίσιμα αντικειμενικά, για τούτο και υπάρχουν γι' αυτές — τις καλές τέχνες — αντίστοιχες σχολές διδασκαλίας. Ενώ για το αν είναι, ή όχι, καλό ένα λογοτεχνικό έργο, υπεισέρχονται και δρουν πάμπολλοι υποκειμενικοί παράγοντες, μη αντικειμενικά προσδιορίσιμοι, μη «διδασκτέοι». Για τούτο, δεν μπορεί να υπάρχει μια σχολή, που τελειώνοντάς την κανείς, θα γίνει λογοτέχνης. Γνωρίζω ότι υπάρχει το Λογοτεχνικό Ινστιτούτο στη Μόσχα, καθώς γνωρίζω ότι από τους αποφοίτους του, πολλοί γίνανε απλοί γραφιάδες. Στη χώρα μας, από τους λογοτέχνες μας, ελάχιστοι έχουν τελειώσει τη Φιλολογική Σχολή — σπουδάσανε δηλ. συστηματικά τη γλώσσα.

Λοιπόν, η «ύφανση» του λεκτικού υλικού, είναι ο υποκειμενικότερος, απροσδιόριστος παράγοντας, που βαραίνει στο αποτέλεσμα. Είναι το γράψιμο, σβήσιμο, ξαναγράψιμο... πόσες φορές; Άγνωστο... Το κυνηγητό τούτης ή της άλλης λέξης, να μπει μπροστά ή μετά από άλλη, το ίδιο και για τη φράση, για τη στίξη και πάει λέγοντας... Είναι η μουσική που εκπέμπεται ή όχι, από τούτο, ή τον άλλο συνδυασμό... Ο Σκαρίμπας, πέτυχε αυτό το ανεπανάληπτο «σκαρίμπειο» ύφος και με την ηθελημένη ανορθογραφία και με το σπάσιμο, αλλοίωση των λέξεων κ.λπ.

Αλλά ξεμακρύναμε από την τοπολαλιά, ας ξαναγυρίσουμε σ' αυτή.

Θέλω ακόμα να διευκρινήσω, ότι, εάν κάποιος χρησιμοποιεί για σύγχρονή του ιστο-

ρία, τοπολαλιά που έχει πεθάνει, αναπόφευχτα, θα γράψει καρικατούρες. Για παράδειγμα, αν κάποιος αποπειραθεί, σήμερα, να εκφραστεί με το ύφος και το γλωσσικό ιδίωμα του Μακρυγιάννη. Ο Μακρυγιάννης, επειδή ήταν αναλφάβητος και μόνο και μόνο για να γράψει τα Απομνημονεύματά του, έμαθε σε μεγάλη ηλικία την αλφαβήτα. Δεν έκανε τίποτα άλλο, από το να μεταφέρει στο χαρτί, τη λαλιά της εποχής του. Περίπου όμοια θα έγραφε ο Κολοκοτρώνης, αν έγραφε ο ίδιος τα Απομνημονεύματά του, και δεν τα εμπιστευότανε στους «γραμματιζούμενους», που το ξεμάκραιμα από τον προφορικό λόγο, το θεωρούσανε πρόοδο.

Εξυπακούεται, ότι για να δράσει ευεργετικά η τοπολαλιά, πρέπει όχι μόνο να είναι η γλώσσα των ηρώων, αλλά να τη «βιώνει» και ο συγγραφέας.

Τελειώνω με μια προσωπική, ευτράπελη περίπτωση που τριγυρνάει στο νου μου.

Στη δευτέρα, θαρρώ, τάξη του γυμνασίου, με ρωτάει κάποτε ο καθηγητής να του απαντήσω για τις εκβολές κάποιου ποταμού. Τσιμουδιά εγώ. Ο καθηγητής απόρησε, γιατί το θέμα ήταν εύκολο. Απάντησε άλλος μαθητής. Τότε και μένα λύθηκε η γλώσσα μου και είπα: Και γω το ήξερα! Γιατί δεν απάντησες, λέει ο καθηγητής. Μα δε με ρωτήσατε για τη «μπούκα» — ανταπάντησα — του λόγου μου θριαμβευτικά. Ξεκαρδίστηκε ο καθηγητής και η τάξη ολόκληρη στα γέλια...

«Εκβολές», μου φάνταζε σαν ένα πράμα άψυχο, νεκρό... «Μπούκα», όπως, που την άκουγα στο χωριό από παιδάκι, δεν ήτανε μόνο το μέρος που τα νερά του ποταμού σμίγανε και χύνονταν στη θάλασσα. Ή σωστότερα, αυτό ήταν το λιγότερο. Ήτανε και το αφρολόγισμα των νερών — μου φαίνονταν, όπως τα παρακολουθούσα, σαν να πάλευε το ποταμίσιο με το θαλασσινό νερό και ο αφρός τους ιδρωκόπημα, το θόλωμα της θάλασσας το χειμώνα, ο καλαμιώνας και οι χλωρακιές γύρω-γύρω, το ψάρεμα που κάναμε τα καλοκαίρια, το «αστράφτει κατά τη μπούκα, βρέσε τσοπάνη τρούπα» — προμηνυόταν βαρυχειμωνιά. Τέτοιες μνήμες και συναισθήματα μου ξεσήκωνε η λέξη.

Αθήνα, 5.10.87

Λάμπρου Μάλαμα: Εφτά Μονόπραχτες Κωμωδίες

Ρεαλιστικό διήγημα

Μαγκίνας Τάτσης

(Ένας έφηβος, ήρωας της Κατοχής)
Του Γιώργου Παπαστάμου

Και προσπεράσαμε τη νωθρή κι αδιάφορη πολιτεία, ότι ταυτότητες... δεν είχαμε να την επισκεφτούμε. Κι εκείνη μας έκλεισεν έξω από τα τείχη της. Επειδή πάντα το συνήθιζε ν' αμπαρώνει τέτοιες ώρες τους δρόμους της, με το σκοτάδι.

Έτσι, σταθήκαμε μακριά της και τη συλλογιόμασταν έκπτωτοι, θαρρείς, της φύσης, κρεμασμένοι στο κενό. Όταν δεν είχαμε τροφές και είμαστε διψασμένοι και κατάκοποι. Και πέρναγε από μέσα μας ο χρόνος, μας διέρρευε διάβροχος από θλίψη και με μια υγρή φωτιά, που σιγόκαιγε τα βάθη της σκοτεινής και μελάγχολης μνήμης μας. Μιας μνήμης ματωμένης και κυριαρχημένης απ' τα γεγονότα της προσωπικής μας ιστορίας, που είχε σταματήσει μπροστά στη στιγμιότυπη παρουσία της αφιλόξενης και απρόσωπης, για μας πολιτείας.

Κι ενώ για μας ήτανε, προτού τη δούμε αυτή την πολιτεία, μια ελπίδα· τώρα νιώθουμε ν' ασκεί καταλυτικές επιδράσεις πάνω μας. Σέρνεται αξιοθρήνητα, η εικόνα της, μέσα μας. Και διαβάσει κανείς στο πρόσωπό μας όλες τις πιο τρελές και πιο απροσδόκητες σκέψεις, για εξέγερση και φυγή... Όμως η ακοίμητη τούτη στιγμή μας ξεστράτισε το στοχασμό μας από τούτη τη φυγή. Ήταν σαν μια μόνη αυθεντική ερμηνεία των βιωμένων μας πραγματικοτήτων, γιατί μας συνέδεε τον εσωτερικό με τον εξωτερικό χώρο, όπου ακουγόταν με σφοδρότητα, ο βάνουσος ρυθμός των συνταραχτικών γεγονότων εκείνης της μεγάλης εποχής.

Και πήραμε απόφαση και ρίξαμε λαχνό· ποιός θα πάει σ' αυτή τη «φρόνιμη» πολιτεία, που μας είχε αποκηρύξει εμάς τα άλλοτε «φιλόνομα και φιλήσυχα» παιδιά της, ν' αγοράσει στην πλατεία της αγοράς της· κι αν δεν μπορούσε εκεί, στα φτωχομάγαζα της γειτονιάς φτηνά φαγώσιμα και φρούτα.

Και για να μη ταινιάσουν κι εξαντληθούν απ' την ολέθρια πείνα, τα σώματά μας και χαλάσουμε τους εαυτούς μας άσκοπα, ρίξαμε γρήγορα το λαχνό, με μάρτυρα το χτικιάρικο φεγγάρι της αποκαλυπτικής μα σκυθρωπής εκείνης στιγμής! Κι ο λαχνός έπεσε στον Μαγκίνα Τάτση· ένα παιδί έξω απ' τα συνηθισμέ-

να, ένα έφηβο που είχε μεγαλώσει μέσα στις πιο δύσκολες φαρμακωμένες μέρες πίνοντας το ξιδόκρασο της ανέχειας και τρώγοντας το πικρό ψωμί της φτώχειας και της καταφρόνιας.

Και κείνος ο Μαγκίνας, δίχως να πει τίποτα, δέχτηκε να πάει στην πολιτεία να βρει και να πάρει ό,τι μας ήταν χρειαζούμενο.

Αλλά, δεν είχαμε ριάλια ν' αγοράσουμε μήτε και το κουράγιο να κλέψουμε τους μπεζαχτάδες των σέμπρων που είχαν συνθηκολογήσει με τον οχτρώ.

Κι ως έπεσε το σούρουπο κίνησε ο Μεγκίνας Τάτσης να πάει... Και πήγε και στάθηκε στο φόρο αγναντεύοντας κατάμονος την απέναντι φαρδιά προκουαία, το σκυθρωπό κανάλι στο πορθμείο, το δοσμένο στον άνεμο, κάτω από ένα καταχνιασμένον ουρανό. Και περίμενε εκεί, ότι η γέφυρα της πολιτείας ήταν ανοιχτή. Και πώς να βρει τρόπο να περάσει αντίπερα, για μια φούχτα αραποσίτι, δυο ξερά σύκα κι έναν κόμπο λάδι στο γυαλί, μέσα στο τυφλό μεσονύχτι, της πιο άγριας σκλαβιάς;

Ας είχε τρόπο κι ας περίμενε, μέχρι ν' ανοίξει το μαύρο γιοφύρι. Μα ποιόν τρόπο ν' άχε άλλον από της προσδοκίας και της προσμονής; μέσα σε φριχτή μοναξιά, κοιτάζοντας τα καράβια που περνούσαν σφυρίζοντας απ' το καταχνιασμένο κανάλι, μέσα στο θολό και υγρό νύχτωμα του κόσμου!

Κι ως περπατούσε μόνος στον αντίπερα ομιχλιασμένο μώλο, περιμένοντας, τον πλησίασαν δυο άνθρωποι ντυμένοι με κατάμαυρα αδιάβροχα. Ήταν ένας στρατοχωροφύλακας κι ένας λιμενοναύτης.

Ποιός είσαι; Του λένε... οι ζαπτιέρηδες αυτοί των αφεντάδων καταχτητών, και τι γυρεύεις στην έρημη παραλία τέτοιαν ώρα;

Ναύτης είμαι κι εγώ. Τους λέει και θέλω να μπαρκαριστώ αντίπερα, ότι ανοίξανε οι Γερμανοί το γιοφύρι και στέκει αδύνατο να περάσω.

... Έλα μαζί μας να σε πάμε στο Φάρο να δούμε ποιός είσαι και τι στ' αλήθεια θέλεις.

Και το παιδί ο Μαγκίνας τους ακολούθησε, κάνοντας το χαζό και τον καθυστερημένο, με πρόσωπο που έμοιαζε φριχτό λειψανο. Και τον παρέδωσαν στο φαροφύλακα. Κι έβαλε αυτός να δειπνήσει φρέσκα τηγανισμένα ψάρια. Κι απόθεσε στο τραπέζι ένα μεγάλο καρβέλι άσπρο-χάσκο και φρέσκο ψωμί, που άχνιζε...

Έτρωγε και τον ρώταγε το Μαγκίνα.

— Τι δουλειά κάνεις βρε χτικιάρικο... ή έτσι γυρίζεις τις νύχτες αλήτης...

— Καμιναδόρος στους φούρνους, μπάρμπα και ξέρω να φτιάχνω καλά τη μίτζα της μίνας, να βάζω φωτιά και να ρίχνω φουρνέλα.

Χα-χα-χα, γελούσε αμέριμνος κι ανυποψίαστος ο χάχας ο φαροφύλακας.

Ήταν η στιγμή κατάλληλη κι άρπαξε ο Τάτσης το ψωμί. Το βάζει στη μασχάλη του και τρέχει με φτερά στα πόδια μέσα στην υγρή νύχτα. Πού το βρήκε το κουράγιο;

— Πιάστε τον, τον κλέφτη, πιάστε τον το ληστή, ρεκάζουν οι κουϊσλιγκ στρατοχωροφύλακες.

Ρίχνουν τον προβολέα... Τον πυροβολούν μ' αυτόματα, ακατάπαυστα. Εκείνος φτάνει στο μικρό δάσος και χάνεται.

— Πιάστε τον... το ληστή, ακούγεται με βαρύ απόηχο σ' όλη την αποβάθρα του παντέρημου λιμανιού...

— Πιάστε τον... το μπολσεβίκο...

Και τρέξαμε κι εμείς κατά κει... Κι από τα βογγητά βρήκαμε το σύντροφό μας, να σέρνεται στη γη αιμόφυρτος βαρεμένος στην πλάτη, γαζωμένος!

Κι ως τον ανασηκώσαμε, έπεσε από τη μασχάλη του το ζεστό ψωμί... κι από το αίμα του αγωνιστή είχε φτιαχτεί στη μέση του άσπρου ψωμιού ένα ωραίο κόκκινο γαρίφαλο.

— Βοηθάτε με σύντροφοι, ότι πεθαίνω από βόλι φαρμακερό...

Και τον σηκώσαμε το λαβωμένο βαριά αδερφό μας και βαδίζαμε μέσα στη νύχτα, μ' αλλόκοτη σιωπή και θρήνο. Κι ως φτάσαμε σ' ένα σύρραχο ο Τάτσης ξεψύχησε! Αποκοιμήθηκε για πάντα μέσα στο πιο πηχτό, στο πιο σιωπηλό σκοτάδι του κόσμου.

Κι εμείς τον αφήσαμε εκεί μοναχό και κατάμονο, μέσα στην ερημιά του θανάτου. Αφού είχαμε μεταξύ μας μοιραστεί το βουτηγμένο στο αίμα του ψωμί, το φτωχό γαρίφαλο της σπαραγμένης καρδιάς του, το αντίδωρο της βασανισμένης ψυχής του. Είχαμε μοιραστεί με την ίδια φλόγα, όλες τις πνευματικές αναζητήσεις κι όλες τις σκληρές διανοητικές ακρότητες ενός τίμιου αγωνιστή και αδιάλλακτου επαναστάτη.

Και καθώς είδαμε ύστερα από ώρες πολλές αδιάκοπης κι εξουθενωτικής πορείας σε μια κορφή να φωσφορίζει η ήρεμη αναλαμπή της πρώτης αυγής, δακρύσαμε! Και μετά μούλιασαν τα μάτια μας απ' τ' ασταμάτητο κλάμα! Υψώσαμε τις σφιγμένες γροθιές μας προς το

φως, χτυπώντας το σκοτεινό πρόσωπο της νύχτας, της αδικίας, και της σκλαβιάς.

Και ανοίγαμε, όλο ανοίγαμε τις κλεισμένες στράτες με τα υγρά λιθόστρωτα, φτιάχνοντας λεωφόρους για να διαβεί αντάμα με τη λευτεριά το αχτινοβόλο τ' αγωνιστή πρόσωπο, που ποτέ για μας δεν είχε *π ε θ ά ν ε ι*.

Οδοιπορικές στιγμές

Στο φαράγγι του Βίκου

Του Δημήτρη Ζάννη

Άπειρα είναι τα φυσικά καλλιτεχνήματα, που στολίζουν μεγαλόπρεπα τη γη. Αλογάριαστες είναι οι κρυσφορές τους, στη βιολογική αλυσίδα του οικοσυστήματος. Επίσης, ουσιαστική η συμβουλή τους στη διαμόρφωση του περιβάλλοντος. Με αποτέλεσμα να λειτουργεί ισόρροπα η ανάπτυξη κάθε ζωής. Ένα από τα πολλά αυτά φυσικά αριστουργήματα, είναι και το αληθινό φαράγγι του Βίκου, που βρίσκεται στο ΒΔ Ζαγόρι της Ηπείρου.

Όποιος πρωτοαντικρίσει, το ανεπανάληπτο φυσικό αυτό μεγαλείο, νιώθει πραγματικό δέος. Μοιάζει πως κάποιο αόρατο γιγάντιο χέρι, κατέβασε με μανία μια τσεκουριά στην κοιλιά της μάνας γης, κι άνοιξε αυτό το απέραντο χάος (που έχει περίπου 800 μ. βάθος, 200 μ. φάρδος και 12 χλμ. μήκος).

Μετά, ένα άλλο μαγικό και στοργικό χέρι έντυσε και στόλισε με φροντίδα τις πλαγιές, με λογής-λογής καταπράσινα δέντρα, κι αμέτρητα, πολύχρωμα λουλοΐδια. Ακόμα και με δεκάδες φαρμακευτικά και μελισσοκομικά βότανα. Κι όλα αυτά για να γιάνει τις πληγές. Να μη κακοφορμίσει, και να ξαναμπει στην υπηρεσία της φυσικής αποστολής.

Όποιος διαβεί από το Μονοδέντρι, το γραφικό αρχοντοχώρι του Ζαγοριού, που φημίζεται για την αχτιστή, ιωστιμότατη χωριατόπιτα, έρχεται αμέσως σ' επαφή με το τραχύ περιβάλλον της χαράδρας. Σε μαγεύουν τα κυκλώπεια μεγαλόπρεπα ορθόστητα βράχια της Αστράκας. Μα πιο πολύ, ο ξακουστός κερήφανος Βίκος.

Το θαυμάσιο κι επιβλητικό εδαφικό αυτό πανόραμα, που φαντάζει σαν μια βιβλική μεγαλόπρεπη, καλοδουλεμένη εικόνα, κλουμισμένη με άπειρα φυσικά στολίδια, εντυπωσιάζει κάθε επισκέπτη. Και κάθε φωνή του ή σφίριγμα, επαναλαμβάνεται σε κολύφωνες και παρατεταμένες αντιλαλιές.

Ακόμα σε μαγεύουν τα καμαρωτά μονότοξα γεφύρια, που τα κάλοδούλεψαν τα λέμπερα και ροζαριασμένα χέρια των μαστόρων της Ηπείρου. Όλο αυτό το μεγαλόπρεπο φυσικό μεγαλείο, το στολίζει ο Βοιδομάτης (παρακόταμος του Αώου), που τα κρυστάλλινα νερά του χάνονται στις απότομες σχισμάδες των βουνών.

Επίσης, μέσα σ' αυτή την άγρια φυσική απεραντοσύνη, πετούν ξένιαστα διάφορα πουλιά, που μας έρχονται απ' άλλες χώρες κι ουρανοίς. Για να μας φέρουν τραγουδώντας την άνοιξη, και τ' αδερφικά μηνύματα της ειρήνης των γειτονικών λαών.

Αλήθεια τι όμορφα θα ήταν, αν ξαναγύριζαν σαν τα πουλιά, και οι αδικοδιωγμένοι Ζαγορσιόχοι, που τους ξεσπίτωσαν τόσα και τόσα θλιβερά γεγονότα (όπως ο πόλεμος, η αντίσταση, ο εμφύλιος, η φτώχεια, η κρατική εγκατάλειψη). Να ξανακούγονταν ο χτύπος του κασμά στη γη, και του τσεκουριού στο δάσος. Τα βελάσματα των γιδοπροβάτων και το λαχταριστό τραγούδι της ερωτευμένης βοσκοπούλας. Να ξανακάρκιζε η χέρσα γη, να γέμιζε το καρδάρι αφρόγαλο, και η τσαντήλα ανθοτύρι. Και το σημαντικότερο, ν' αγκάλιαζαν τα δοξασμένα κόκαλα των προγόνων μας, που τα σκεπάζει έρμο χέμα, χωρίς μοιρολόγια, χωρίς τραγούδια λευτεριάς.

Όποιος βλέπει αυτό το μαγικό τοπίο ημερεύει, και προβληματίζεται. Νοσταλγεί να ξαναζηήσει στο χώμα που γεννήθηκε. Δυστυχώς ο κλανερός κοσμοπολιτισμός, οι ανάγκες, τα απαιτητά ψευτοαγαθά των μεγαλοπόλεων, τον ξαναπαίρνουν, και μένει πάντα με τη λαχτάρα της επιστροφής.

Πότε όμως άνθρωπε, θα δεις κατάματα την αλήθεια, το πραγματικό συμφέρο, και θα γυρίσεις στην αγκαλιά της μάνας γης; Πότε η Πολιτεία θα δημιουργήσει υπεύθυνα, τις ανάλογες προϋποθέσεις, για να γυρίσει ο ξενιτεμένος στον τόπο των προγόνων του;

Πέρα όμως απ' όλ' αυτά, έχουμε χρέος να προστατεύσουμε αυτά τα φυσικά καλοΐδια από κάθε κακοποίηση. Γιατί δεν μπορεί, παρά κάποια μέρα, να ξαναγυρίσουμε στην ελπιδοφόρα και ζεστή αγκαλιά της μάνας γης, που μας βίβαζε. Αυτό μας διδάσκει η ιστορία, η ίδια η ζωή.

Βόλος 20.10.87

Λάμπρου Μάλαμα:

«Ο ΠΡΩΤΟΚΑΠΕΤΑΝΙΟΣ»

Οι Συγγραφείς και τα Βιβλία

Κριτικές Σημειώσεις του Λάμπρου Μάλαμα

Σπύρου Μελετζή: «Όλυμπος» Εκδ. Μελετζή - Ελ. Παπαδάκη, Αθήνα '87. Βιβλίο σε μεγάλο σχήμα και χαρτί πολυτελείας, με φωτογραφίες, χάρτες και κείμενα, από την «Ιλιάδα» του Όμηρου κι από τον Ησίοδο σε μετάφραση Όλγας Κακριδή και Ι.Θ. Κακριδή.

Ο βετεράνος καλλιτέχνης του αγώνα της Εθνικής μας Αντίστασης Σπ. Μελετζής, μας χάρισε πρόσφατα, ένα άλλο πρωτόφαντο μνημειακό έργο του, τον «Όλυμπο». Απαράμιλλη, θελκτική και καταπληκτική, η αισθητική του πείρα, πάνω στη φωτογράφιση των πιο υποβλητικών και μαγικών τοπίων του ψηλότερου και θρυλικού βουνού μας.

Με τις ακοίμητες ορειβασιακές του ανησυχίες, τη φλογερή φυσιολατρία του, απόδειξε και με τούτο το έργο, την ανυπέρβλητη επιτυχία του, στην πιο υψηλή και μεγαλόπρεπη βουνήσια φυσιογνωμία του τόπου μας, μ' ένα άγγιγμα κάποιας τελειότητας.

Το βιβλίο το τύπωσε με τη βοήθεια της κ. Ελένης Παπαδάκη και είναι μια φωτογραφική όαση εξαισία!

Γνωρίζει κανείς άμεσα και θαυμάζει αυτές τις κυριότερες, πολύπλευρες όψεις του Ολύμπου, με τα εδαφικά συστατικά του, την αυτοφυή χλωρίδα, με τα ποικιλόμορφα αγριολούλουδά του, τη μαγική του λάμψη και την πολυάνθη βλάστησή του.

Ο Μελετζής, μας προσπορίζει μαζί και το δέος του νικητή ορειβάτη ανθρώπου, στο δάμασμα της πιο δυσπρόσιτης και δυσανάβατης ορεινής μας φύσης.

Ας ήταν όλ' οι Έλληνες, να γνώριζαν και να χαιρόνταν σε φωτογραφίες και κείμενα τον Όλυμπο. Μπορούν λοιπόν, να τον απολαύσουν από το φωτεινό και κατατοπιστικό πανοραμικό αυτό επίτευγμα, με την απaráμιλλη σε καθαρότητα και λάμψη φωτοσκίαση, της οπτικής εικόνας και το δαιμόνιο της εξοικείωσης του Μελετζή με τη φύση, στις εποχιακές μεταλλαγές των τοπίων.

Ο Όλυμπος, για τον πολύ κόσμο, είχε μείνει το μυθικό και πολυθεϊκό βουνό, από την αρχαιότητα. Από τότε που η λαϊκή φαντασία, ήθελε τους 12 θεούς, θronιασμένους στην ψηλότερη κορφή του, τον Μύτικα 2.917 υψόμετρο.

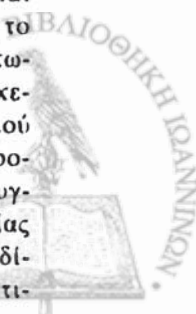
Με το έργο του Μ. οι θεοί εκτοπίστηκαν μια για πάντα, κι απ' όποια ακόμα νοσηρή φαντασία. Ο αποκαλυπτικός κι ακαταπόνητος στρατοκόπος της φωτογραφικής τέχνης, έδειξε το ολύμπιο μπόι του. Η πολιτεία και οι ερασιτέρες του πολιτισμού, του οφείλουνε βραβεία.

Μεσεβρινού: «Πνευματικό Ημερολόγιο, ή το ανατολικό φυλάκιο». Ένα νέο έργο το υπ' αρ. 31, μας πρόσφερε ο Αντώνης Μυστακίδης (Μεσεβρινός), καθηγητής στο Πανεπιστήμιο του Μάλμο της Σουηδίας, με το γενικό τίτλο «Τα Τετράδια του Ρήγα», σε μικρό κομψό σχήμα 11×17 και γλώσσα προχωρημένη δημοτική, με τονική γραφή απλοποιημένη, σαν εκείνη που υιοθετούσε ο περίφημος Ελισαίος Γιαννίδης, στις αρχές του αιώνα μας. Δηλαδή, η λήγouσα των λέξεων παραμένει άτονη. Το βιβλίο έχει 160 σελίδες, τυπώθηκε και κυκλοφορεί από τις «Αγροτικές Συνεταιριστικές Εκδόσεις Α.Ε.» Θεσ/νίκη '87.

Ο Μεσεβρινός έγινε, ένας σύγχρονος Νέστορας στα ελληνοκυπριακά λογοτεχνικά, και ελληνοσκανδιναβικά πανεπιστημιακά γράμματα. Καταργεί δε, και τους δίφθογγους τόνους. Ακολουθεί τολμηρά και πειθαρχημένα, τη σωστή αυτή γραφή, με απόλυτη συνέπεια στις αρχές του. Αιτία και πηγή τους, αυτές οι καινοτομίες, έχουν την πίστη του και την αγάπη του στον ελληνισμόν όπου γης και στην πρόδοό του. Έτσι, ο Μ. γίνεται στη γλωσσική αισθητική σύνθεση και δομή, ένας θαυμαστός πρωτόπορος υφολόγος, ένας μπροστάρης, προβοδιστής και, της εξελιχτικής δημοτικής μας γραφής, του αρκετά ως τώρα μπερδεμένου και γλωσσοδυναστεμένου αλύτρωτου λαού μας. Είναι από τους ελάχιστους συγγραφείς μας που λάτρεψαν τους γλωσσοτόμους πατέρες, του Δημοτικισμού, από το Βηλαρά μας («Ρωμηκη Γλώσσα», 1814) ως τον Ελ. Γιαννίδη και τον Ι. Κακριδή.

Αν και ο Μεσεβρινός έχει μακρινή, από την πατρίδα παραμονή, εντούτοις, είναι σήμερα, η πιο ζωντανή, λεβέντικη και ρωμαλέα παρουσία στ' αναγεννητικά μας γράμματα.

Τα περιεχόμενα του νέου βιβλίου του, είναι μικρά άρθρα και σχόλια, γεμάτα συμπυκνωμένη ουσία και ειλικρίνεια. Και σε πολλά σημεία μαχητικά, καυστικά, μα πάντα τίμια. Σχόλια περιεχτικά και σημειώσεις που δημοσιεύτηκαν από το 1978 ως το 1980 στην εφημερίδα «Ανεξάρτητος» της Δευκωσίας. Το ημερολογιακό του αυτό έργο, είναι ολάκερο ένα παράδειγμα υπέρτατης αγάπης, και υψηλού αισθήματος ευθύνης, για αξιοποίηση μορφών, προσώπων και πραγμάτων του κυπριακού λαού. Ο συγγραφέας επισκοπεί παράλληλα και τα προ 10 ετίας πολιτικοκοινωνικά γεγονότα στο Νησί της Αφροδίτης, και κάνει αληθινή καταγραφή της πιο σημαντικής εκεί, πνευματικής ζωής και κίνησης, με αναφορά και θεώρηση σε συγγραφείς και έργα. Επισημαί-

νει επίσης αδιαφορίες, και αδιέξοδα, την εκτροπή της νεολαίας, όπως και την απονία των πλουσίων, και τις ανεπάρκειες της πολιτικής. Ο λόγος του Μεσεβρινού, είναι απλός, λιτός και γλαφυρός που πείθει, συγκινεί, γοητεύει, διδάσκει και προβληματίζει. Άξιος ο μισθός του, που παλεύει νύχτα μέρα στον ευρωπαϊκό πανεπιστημιακό βορρά με την ψυχή του στην Ελλάδα και την Κύπρο. Οι αργόμισθοι Έλληνες «ουνιβερσάροι» ως παραδειγματιστούν από την τόσο ιδιότυπη και υπέροχη συγγραφική προσφορά του Α. Μυστακίδη-Μεσεβρινού.

Δημήτρης Χρ. Σέττα: «Δεσμώτης στη Μακρόνησο».

Είναι ένα συνταραχτικό χρονικό, του γνωστού διηγηματογράφου και σπεσιαλίστα λαογράφου της Εύβοιας, που τύπωσε και κυκλοφόρησε πέρισι στην Αθήνα, διανθισμένο με φωτογραφίες πολλών συντρόφων του και με σκίτσο εξωφύλλου του Μ. Νικολινάκου σε 140 σελίδες. Είναι το δέκατο βιβλίο του. Μα τούτο είναι βγαλμένο από τη φρίκη και την κόλαση του διαβόητου κάτεργου. Μαρτυρίες και ντοκουμέντα, από το όργιο των βασανιστηρίων, που επιτέλεσε τότε ο βάρβαρος φασισμός, πάνω στο καταματωμένο κορμί της νέας που ξημέρωνε Ελλάδα, έπειτ' από την 5 χρονή νύχτα της χιτλερομυσολινικής σκλαβιάς. Έργο, από την ευδόκιμη και συναρπαστική πένα του Σέττα, σε μορφές αφηγημάτων, με ονόματα ηρώων και δημίων, περιστατικά και εκεισόδια, που διαβάζοντάς τα, φρίττει ο αναγνώστης από τα τραγικά στοιχεία, και διδάσκεται. Τον τελευταίο καιρό γράφτηκαν πολλά χρονικά για την περίοδο εκείνη που στιγματίζουν ανάλογα την εγκληματική συμπεριφορά των Μπαιρακτάρηδων, των Τζανετάτων, των Σκαλούμπακων και όλων των πληρωμένων πατριδοκάπηλων, πάνω στην πιο εύρωστη και φωτισμένη νιότη του ΕΑΜ-ΕΛΑΣ-ΕΠΟΝ, που είχε πολεμήσει με 10 περίπου χιλιάδες νεκρούς, για μια καλύτερη κι ευτυχισμένη πατρίδα! Μα ο Σέττας, μας δίνει τις δικές του πικρές εμπειρίες και μνήμες, με το μήνυμα της αδερφοσύνης, να μη ξαναγίνει ποτέ στη χώρα μας κανένα «Μακρονήσι». Ξεχωριστή συγκίνηση προκαλεί, με τον ήρωα και μάρτυρα πλοίαρχο Δ. Τατάκη που οι δήμιοι τον βασάνιζαν μήνες, και δεν μπορούσαν να τον πεθάνουν! Την υπεράνθρωπη αντοχή και ψυχή του, τραγούδησε γενναία, ο μεγάλος καλλιτέχνης Τζ. Καρούσος...

Ν.Α. Γκούμα: «Ιουβανέλης-Σάτιρες»

(Έμμετρη μετάφραση, εισαγωγή και σχόλια). Έκδ. Μαυρίδης, Αθήνα '87.

Μόχθος βαρίς, ευσυνείδητη και πολυμήχανη θαυμαστή εργασία, που περιχύνει πλούσιο και καθαρίο φως στη γένεση και τη δημιουργική πορεία της σάτιρας, μέσα στις αρχαίες και ρωμαϊκές εξελίξεις του δύσκολου αυτού ποιητικού είδους. Αναλύοντας τη βαθύτερη και ουσιαστικότερη έννοια της σάτιρας, είναι το δεύτερο, πολυσέλιδο βιβλίο του κ.

Γκούμα, μετά τον «Μαρτιάλη». Έργο που μας παρουσιάζει τον Ιουβανέλη και την εποχή του· αλλά τονίζει ιδιαίτερα και τις καιρίες επιδράσεις των Ρωμαίων σατιρικών ποιητών, από τον Έννιο, το Λουκίλιο, τον Πέρσιο, τον Τερέντιο, τον Πλίνιο και άλλους, ως τον κορυφαίο Ιουβανέλη τον 1 μ.Χ. αι. με πρόδρομους της σατιρικής παράδοσης τον Αρχίλοχο και το Μένανδρο.

Από την πλατιά κι εμπειριστατωμένη εισαγωγή και τα σχόλια του μεταφραστή, ο αναγνώστης φωτίζεται γενικά και πάνω στα σπουδαιότερα σημεία και χαρακτηριστικά γνωρίσματα και γεγονότα του βίου και της πολιτείας όλων των Ρωμαίων ηγεμόνων από το 180 π.Χ. μέχρι τον 2 μ.Χ. αιώνα. Είναι η εργασία του κ. Γκ. μεγάλης αξίας, δοκιμιογραφική μελέτη, σε 476 σελίδες, με σπουδαία και πολλά σχόλια, ενώ η έσοχη μεταφραστική σάτιρα του Ιουβανέλη είναι μόνο 100 σελίδες. Το ύφος του συγγραφέα, χαρίζει τέρψη και διδαχή και φωτίση με τη διάχυτη ουσία και σαφήνεια του. Το έργο αυτό, πρέπει να βραβευτεί από κάποιον έγκυρο πνευματικό φορέα.

Ναπολέοντα Σταμ. Δοκανάρη: «Ο Στρατηγός του αγώνα της ανεξαρτησίας Κωνσταντίνος Βλαχόπουλος 1789-1868»

(Η προσφορά του στην επανάσταση του 1821 και στη μεταπελευθερωτική Ελλάδα). Γιάννινα '87, σελ. 228.

Οι ιστορικές μονογραφίες και βιογραφίες του άξιου ερευνητή συγγραφέα κ. Ν. Δοκανάρη, ξεθάφτουν και νεκρανασταίνουν δυναμικές αγωνιστικές μορφές του 1821, κι ένα διδαχτικό και πολύτιμο της εποχής εκείνης ιστορικό υλικό. Προσωπικότητες που συντέλεσαν με τα πατριωτικά και δημοκρατικά τους αισθήματα και φρονήματα, στο θεμέλιωμα του πρώτου και τόσο δύσκολου, από τους διχασμούς και τις έριδες, ελεύθερου ελληνικού κράτους. Μορφές και αξίες του λαού μας. Στρατηγούς που αναδειχθηκαν μες από τη φωτιά του τιτάνιου εκείνου αγώνα. Μα που οι ανώμαλες κατά καιρούς καταστάσεις, η λησμοσύνη και η αγνωμοσύνη των γραικύλων, του φαναριώτικου και αριστοκρατικού, μεγαλοϊδεάτικου και κούφιου λογιοτατισμού, τις καταδίκασε τόσο άδικα στη λήθη και στην αφάνεια.

Ο υποστράτηγος της ΕΛ.ΑΣ. και φιλόλογος Ν.Δ. γνωστός και από άλλες, παρόμοιες εργασίες του, όπως το έργο του για τον Σισίνη και άλλα, ερευνάει πάντα με ζηλευτή επιμονή, υπομονή κι επιμέλεια και με ηθική συνείδηση, τα καθέκαστα της ζωής και της δράσης του Ηπειρώτη στρατηγού Κων. του Βλαχόπουλου, με τεκμηριωμένη πληρότητα.

Ο πολέμαρχος αυτός του Εικοσιένα, είχε γεννηθεί στη Νικόπολη, από κλεφταρματολούς προγόνους, που είχαν και τ' όνομα «Συκάς, Συκάδες». Διοίκησε μεγάλες στρ. κές μονάδες στη διάρκεια του επαναστατικού αγώνα· και μεταπελευθερωτικά, ήταν ο πρώτος αρχηγός της Ελληνικής Χωρ. κής, που δεν προσκύνησε ποτέ, την καποδιστριακή και

τη βαβερική δυναστεία του Όθωνα. Ο Κ. Βλαχόπουλος υπήρξε μετριοπαθής αλλά και γενναίος στις ανθρωπιστικές του αρχές. Στάθηκε έξω από τις πολιτικές διαμάχες και εμφύλιες συγκρούσεις της εποχής. Αυτό τον ενάρτετο και υποδειγματικό βίο και την πολιτεία της μας εξιστορεί ο κ. Δοκανάρης, με βαθιά συναισθηση ειθύνης, ακούραστου πνευματικού εργάτη, και με γλώσσα ζωντανή, δημοτική. Χωρίζει τη ζωή του Βλαχόπουλου σε 3 φάσεις και 3 εποχές. Έτσι τον αποκατασταίνει στο στέρεο βάθος των κορυφαίων αγωνιστικών μορφών και αξιών του γένους. Ο συγγραφέας, αναδιφίζει από πλούσια βιβλιογραφία, στοιχεία των χρόνων εκείνων, κι επανασυνδέει, ενσάρκωμένη, την ιστορική και υποστασιακή, αγωνιστική και δημοκρατική συνέχεια της φυλής, για να αποτελέσει υπέρτατη διδαχή για το παρόν και το μέλλον. Γίνεται θεματοφύλακας μιας λαμπρής, παραδοσιακής κληρονομιάς, που ήταν σχεδόν άγνωστη στους πολλούς. Δικαιωματικά ο κ. Δ. και με το συγγραφικό του αυτό μόχθο, δίνει μια σπάνια, για να μην ποίμε, μοναδική συμβολή, από το σώμα που υπηρετεί, παίρνοντας έτσι και θέση στα αιτήματα των καιρών· θέση που αποδείχτηκε άξιος στην πνευματική ζωή της πατρίδας μας. Με το Βλαχόπουλο, πρόσφερε περισσότερο φως στη δημοσιότητα, απονέμοντας δικαιοσύνη στον αδικαιώτο, φτωχό, αλλά τίμιο και γενναίο πατριώτη του 1821.

Μιχάλη Μοίρα: «Ο Λαθραίος». Ένα πρωτότυπο ρεαλιστικό μυθιστόρημα, αυτοβιογραφικό, πλασμένο με την πνοή της ειλικρίνειας και τη ζύμη της αλήθειας, και της ηθικής, του συγγραφέα τ. μετανάστη στις ΗΠΑ. Είναι σε έκδοση «Ζαχαρόπουλου», Αθήνα '87, σελ. 258, το όγδοο βιβλίο του προικισμένου λογοτέχνη Μ. Μοίρα (μετά από το υπέρτομο μυθιστόρημά του «Εκεί που πεθαίνει ο ήλιος»). Σ' αυτό συνεχίζει με αξιόπαινη αφηγηματική ικανότητα, να περιγράφει τις περιπέτειες, τα βάσανα και τους καημούς μιας λαθραίας και ταλαιπωρης αποδημίας. Έτσι, αυτοδίκαια, κάθε ατομικό στοιχείο, αντιστοιχεί στο γενικό κι εμπίπτει από μόνο του στον κανόνα της πλατύτερα ωφελιμιστικής αισθητικής. Ο σ. έχει και σε τούτ' το έργο του πλούσια αποθέματα εμπειριών και βιωμάτων, που μας τ' απεικονίζει μ' επαγωγική ψυχογραφική δύναμη. Το χαρακτηριστικότερο γνώρισμά του είναι: Η όλη συνθετική υφή που αντανακλά συγκλονιστικά και πειστικά τη λάθρα και πολύμοχθη ζωή των εργαζομένων μέσα σε μια ξένη και ψυχρή, δραματική πραγματικότητα, μέσα σ' έναν πολύπλοκο κι αφιλόξενο κόσμο. Με το απλό και καθάριο γλωσσικό του ύφος και με τις καφτές κοινωνικές αλήθειες, πείθει και προβληματίζει τον αναγνώστη, τον καθηλώνει και του προσπορίζει βαθιές συγκινήσεις. Είναι έργο συγκλονιστικό, γιατί αντικαθρεφτίζει τις χαίνουσες κι αγιάτρευτες κοινωνικές πληγές της αμερικάνικης κοινωνίας. Σε κάθε σελίδα του, διαφαίνεται το στίγμα του σκληρού κι αποκαρδιωτικού για τον ανθρωπιστή συγγραφέα ατομικιστικού

βίου, στη χώρα που παραδέρνεται από τις τρομαχτικότερες και ανισότερες αδικίες και αντιθέσεις, με τη σφραγίδα του κάθε μορφής εγκλήματος.

Το μήνυμα που μας δίνει σαν φινάλε, είναι λυτρωτικό, γιατί κονταροχτυπάει τη χρηματοδουλεία και τον πλούτο, που καταντούν τον άνθρωπο ήλωτα, άρρωστον και δυστυχή· και τον καταδικάζουν να χάνει το νόημα της ζωής του, στην υπερατλαντική αυτή βαβυλωνιακή κοινωνία, που τον μεταβάλλει και τον διαμορφώνει άσπονδο πλεονέχτη, μέσα σ' έναν παράλογο κόσμο, χάνοντας κάθε προσωπική και ομαδική χαρά και ευτυχία.

Χρήστου Σκανδάλη: «Στην Αρχαία

Δωδώνη», Έκδ. «Πέραμα», Γιάννινα '87, σελ. 94. Είναι το 9 βιβλίο του συγγραφέα, που βραβεύτηκε κι αυτό από τη «Γυναικεία Λογοτεχνική Συντροφιά» στην Αθήνα. Βασισμένο στα ιστορικά στοιχεία και συνθεμένο με μικρά και μεγάλα πρόσωπα, είναι μια γλαφυρή μυθιστορία, χρήσιμη και διδαχτική για όλους. Γιατί, ενώνει το απώτερο παρελθόν αυτού του χώρου, με το παρόν της σύγχρονης ζωής και των διδαχτικών της απαιτήσεων. Ο Χρ. Σκ. είναι όχι μόνο ο εκπ/κός και σχολικός σύμβουλος με τις ειδικές γνώσεις για καθυστερημένα παιδιά, που σπούδασε στη μετεκπαίδευση και είχε την τύχη και τη χάρη να φωτιστεί από το μεγάλο δάσκαλο αυτού του κλάδου της επιστημονικής αγωγής Κώστα Καλαντζή, αλλά είναι κι ένας σκυταλοδρόμος με πολλά προσόντα στην πρόοδο της παιδικής κυρίως λογοτεχνίας, σαν κάτοχος και της ψυχολογίας του παιδιού, και των προβλημάτων της διαπαιδαγώγησής του. Ο Σκ. δεν είναι μόνο αναδιφιστής σε αρχαία θέματα, όπως στο έργο του «Η μαρμαρένια κόρη κλαίει», με τα μάρμαρα του Παρθενώνα και τις απαγές του Έλγιν, ή με την «Αρχαία Δωδώνη», που εμπνέει τη λατρεία στη νιοφύντανη γενιά, για το απώτατο ιστορικό μεγαλείο των αρχαίων Ελλήνων, ενός τόπου, μιας κοιλάδας, που πρωτοκατοίκησαν οι 20 ινδοευρωπαϊκές φυλές πριν από 3 1/2 χιλιάδες χρόνια και από κει διαμορφώθηκε όλ' η Ελλάδα, είναι παράλληλα κι ένας τρυγητής της λαογραφίας, απευθείας από την ψυχή και τα χείλη του λαού. Δεμένος όσο λίγοι δάσκαλοι με τη ζωή των απλών ανθρώπων, έχει και μεράκι και πείρα να μας δώσει και πιότερα έργα λαογραφίας, που τόσο στερεύουνε στις μέρες μας.

Ταξιάρχη Ζαγγανά: «Αγάπανθου», Ποιήματα, Τρίκαλα '87, σελ. 48. Ο Ζ. φωτισμένος δάσκαλος, λόγιος και σχολικός σύμβουλος, ζει στη Θεσσαλία.

Έχει στο δημιουργικό του ενεργητικό εξαιρετικές σελίδες, ρεαλιστικής διηγηματογραφίας και ιδιότυπης λαογραφίας. Τώρα μας δίνει και 15 ποιήματα, αφιερωμένα: στο «Πολυτεχνείο», στον Μολδίτζε, στο Γοργοπόταμο, στην Αγάπη, στην Κύπρο κ.λπ. Δραματική κι αντιπολεμική η τέχνη του, έχει παλμό και ζωντάνια, διεισδυτικό στοχασμό, μ' εντυπω-

σιακές εμπνεύσεις και εικόνες· και δίνει το αποτέλεσμά και το μήνυμά με λεπτή ευαισθησία και τέλεια φόρμα. Ο Ζ. επιλέγει θέματα, από ηρωικές καταστάσεις και σημαντικά γεγονότα, από επικούς και τραγικούς νικηφόρους της βίας και του θανάτου σταθμούς των ημερών μας, που δόνησαν και συντάραξαν πίοτερο τον ψυχικό του κόσμο. Επισημαίνει κανείς ιδιαίτερα την ανθρωπιά και τη συμπόνια του ποιητή, σε μορφές και αξίες που χάνονται· και χαιρέται τα ιδεώδη που αχτινοβολούν από τους στίχους του.

Βασίλη Μεσολογγίτη: «Φως εκ σκοτεινός

— Ποίηση, Αθήνα '87, έκδοσ Μαιρίδη, σελ. 48. Είναι το 18ο βιβλίο με ποιήματα (τα δύο είναι νουβέλες), του βετεράνου συνδικαλιστή, ηθοποιού και τίμιου αγωνιστή των προοδευτικών γραμμάτων Μεσολογγίτη, που θαυμάζοντας κανείς την ηλικία του, τη θαλερή και δυνατή ψυχή του, χαιρέται την τρυφερή, απολογητική του ποίηση. Μια τέχνη καθαρή, γεμάτη φως, γραμμένη μ' αισιοδοξία, λυτρωτική διάθεση και δραματικές αποχρώσεις. Τα λουλοειδή τ' έχει χαριτωμένα σύμβολα. Ξεκρίνει ακόμα σε μερικούς του στίχους, μια δηκτική ειρωνία, κι ένα δίκαιο σαρκασμό, εύθυμο κεντρί στην τύφλωση του ατομικισμού, του καριερισμού και στο γελοίο κ' υπερφίαλο εγωισμό. Ο Β.Μ. έχει την ποιητική του γλώσσα, ευγενική, συναισθηματική, και καλόβουλη, που μιλάει άμεσα στην ψυχή μας.

Γρηγόρη Ν. Τραγγανίδα: «Τα παγωμένα πεζοδρόμια

Κρατούμε στα χέρια μας και την τέταρτη ποιητική συλλογή του Ρουμελιωτο-Πειραιώτη μαθητή Γρ. Τραγγανίδα. Το ταλαντούχο παιδί=φαινόμενο, σημείωσε από τα 13 του χρόνια αλματική ανέλιξη. Το πρώτο του βιβλίο ήταν μόλις το 1983. Και σε 4 μόνο χρόνια, πολιτογραφήθηκε περήφανα, στην πρωτοποριακή και αγωνιστική ποίηση του καιρού μας. Εύλογα θά 'λεγε κανείς: Να, ένα ταλέντο για βράβευση, από τα υπουργεία πολιτισμού και παιδείας. Ποιοί όμως ν' απονεύμουν τέτοιες διακρίσεις, οι εκτός πραγματικότητας, φατριαστικοί και ανημέρωτοι «κριτές»;

Ο νεαρός Γρηγόρης, γνήσιος και πηγαίος ποιητής, δε θα πρέπει να χτυπήσει πόρτες κατεστημένων. Δυστυχώς στην πατρίδα μας, αν δεν τρέξεις, δε συμβιβαστείς, δεν προσκυνήσεις... από μεγάλους κι επίσημους φορείς, δεν κερδίζεις τέτοιες χρηματοφόρες διακρίσεις. 'Αλλωστε, ο αγωνιστής πατέρας του, θα πρέπει να τον δίδαξε, νά 'ναι τίμιος και συνεπής στις αρχές της ιδεολογίας του και να δημιουργεί σεμνά κι αθόρυβα, όχι για τους ακατανόητους φανφαρόνους ελίτ-ηδες. Αλλά, ποίηση, σωστά υποταγμένη στους κανόνες της αισθητικής, για όλον τον κόσμο. Και «έχουν γνώσιν οι φύλακες». Τα επιτήδεια και κάλπικα πρόσωπα στα γράμματι,

θα τα σαρώσει ο χρόνος. Οι τίμιοι κι αληθινοί συγγραφείς, είναι εκείνοι που εντοπίζουν και καταξιώνουν δίκαια — όπως οι εργάτες τα πολύτιμα μέταλλα, από σκουριές, και σκοτάδια της γης — τις νεότερες δημιουργικές δυνάμεις, που ξεπηδάνε, όχι από σαλόνια, παρά, από τις γεννησιάρες μήτρες των απλών μανάδων του λαού.

Ο Γρ. Τρ. χωρίζει το βιβλίο του σε δύο μέρη. Το πρώτο που περιέχει 19 ποιήματα, με τίτλο «Η άλλη ιστορία», είναι μια ποίηση ρεαλιστική, αβίαστη, άμεσα συγκινησιακή και μηνυματοδότρα. Μια τέχνη ευτυχισμένη, με θεματική και αλληλουχιακή ενότητα, με πρωτότυπη και δυνατή, λυρική έκφραση, με κοινωνικές ιδέες, που εκθέτει με το δικό του τρόπο ζωτικά προβλήματα, ειρήνης, προόδου και δικαιοσύνης.

Το δεύτερο μέρος όμως, με άλλα 19 ποιήματα, που μερικά ο ποιητής τ' αποκαλεί και «Πείραμα», κάνει πράγματι κάποιες πειραματικές απόπειρες και προσβάσεις στον υπερρεαλισμό και στην αφαιρετική μοντέρνα ποιητική γραφή, που απλώς εντυπωσιάζουν τον αναγνώστη. Όταν ο Πήγασος στην εθύβολη πορεία του κλωτσάει, ή παρεκκλίνει, ο Γρηγόρης είναι σε θέση, (γιατί κρατάει γερά τα χαλινά), να επαναφέρει το άρμα του στο σωστό, της κοινωνικά ωφέλιμης τέχνης δρόμο.

Τα 6 ολοσέλιδα σκίτσα της Πόκης Μακρινιώτη, είναι πρωτότυπα, υποβλητικά και αξιόλογα.

Ο Γκαστόν Ωφρέρ για τον ποιητή Τάκη Ανθήλη: «Θυσία στην άνοιξη»

Ποιήματα, Αθήνα '86. Περισσότερο από 30 χρόνια ο ποιητής, μου κάνει την τιμή και παρακολουθώ τη διαδρομή της ποίησής του. Δεν υπάρχει νέα συλλογή που να μην ανακαλύπτω μια εμβάθυνση της σκέψης του και των συναισθημάτων του. Σε απόδειξη χωρίς αμφιβολία αυτή η 3η έκδοση της «Θυσίας στην Άνοιξη», που είναι συγχρόνως ένας ύμνος στη «Μητέρα», η επίκληση ενός παρελθόντος ήδη μακρινού, όπως, ο στρατιώτης - ποιητής επέστρεψε άρρωστος από τα βουνά της Αλβανίας, και μετά, προ πάντων, αυτή η ασυνήθιστη ορμή αγάπης προς τις φόρμες της ζωής, τις γεμάτες ανθρωπιά.

Ο Τάκης Ανθήλης δε διασπάται, γιατί το να διασπάσαι σημαίνει να χάνεις τα ίχνη των ιδανικών σου, να κλείνεις το παράθυρο της καρδιάς στο φως και την τριφερότητα, να ξεχνάς ότι στο δρόμο και το κεκρωμένο του κάθε ανθρώπου, υπάρχει πάντα η Μητέρα, σύμβολο και ανδριάντας αιώνιος.

GASTON-HENRY AUFRERE

Παναγιώτη Τσουτάκου

Κυκλοφόρησε

«Η ιστορία του Κερατσινιού»

Λαογραφικά Σύμμειχτα

Ετυμολογικά από την Ήπειρο

Εκδόχες

Σαγιάδα: Τ' όνομα της Σαγιάδας (παλιά ήταν Σαγιάδες) προήλθε μάλλον από έναν φυγόδικο πρωτοκάτοικο Σαγιά, ή από τις αλυκές που οι Κερκυραίοι της έλεγαν Σαλιάδες· και το λ το πρόφερναν γ, κι έμεινε Σαγιάδες.

Κόνιτσα: Είναι πιθανό να σχηματίστηκε από το Κον = άλογο, αλογότοπος· κι από τη χαρακτηριστική σλάβικη κατάληξη «ίτσα». Κόν-ιτσα.

Μέτσοβο: Και τούτο ίσως από σλάβικη τοπωνυμία: Μέτσκα = αρκούδα, αρκουδότοπος. Ή και από το «μεσοβούνι».

Πωγώνι: Επικράτησε από τον επιδρομέα ηγεμόνα του Βυζαντίου Κων/νο Πωγωνάτο, στις αρχές του 7 μ.Χ. αιώνα· και το επίθετο του ίδιου από τα επιγονάτιά του.

Μούρτος: Παλιό όνομα «Βόλια», κι ακόμα παλιότερα λεγότανε Σύβοτα «Θεσπρωτίδας γης ερημικό λιμάνι» (Θουκυδίδης) Σύβοτα θα πει: τόπος γουρουνιών και βοδιών.

Πάργα: Όνομα που επιβλήθηκε από αναγραμματισμό της τσέχικης λέξης Πράγα, που σημαίνει όρμος.

Κεστρίνι: Έμεινε από το κεφαλόψαρο. Μέρος με άφθονους κέφαλους.

Λιόπεσι και Λιόψι: = Αγελαδότοπος.

Λ. Μάλαμας

Το βαθύτερο νόημα στα νανουρίσματα της Ελληνίδας μάνας

Του Βασίλη Περσεΐδη

*«Απ' ούλα τα λαλούμενα καλοχτυπά η καμπάνα
κι απ' ούλα τα γλυκύτερα, γλυκύτερό 'ναι η μάνα»*

Μάνα! Η πιο γλυκειά θεότητα του ανθρώπου. **Μάνα!** Το πιο βαθύ και το πιο ιερό σύμβολο της ελληνικής ζωής, που καλλιεργήθηκε και διαφυλάχτηκε μέσα στην παράδοση της ελληνικής οικογένειας και δείχνει τον προορισμό της κάθε Ελληνίδας που θέλει να λέγεται σωστή γυναίκα. **Μάνα!** Μια αξία που στέκει ακόμα μέσα στη γενική κατάπτωση του «πολιτισμού» μας.

**Από τη γη βγαίνει νερό κι ' απ' την ελιά το λάδι
Κι από τη μάνα την καλή βγαίνει το παλικάρι.**

*«Το παλικάρι βγαίνει από τη μάνα την καλή.
Επομένως εθνικό χρέος μας είναι, να μορ-*

*φώνουμε καλές μάνες, για να γεμίσει η Ελλάδα
μας με παλικάρια!».*

«Προορισμός της γυναίκας είναι, να κατασκευάζει μερικές ψυχές παιδιών, ισχυρές, ευγενικές ωρμίες, που να μπορούν να γίνουν ψυχές ανθρώπων όρθιες και υψηλές»².

Πραγματικά, κεντρικός πυρήνας της οικογενειακής ζωής είναι η μητρότητα, με τις σχέσεις αγάπης που δημιουργεί με τον άντρα και προπάντων με τα παιδιά. Γιαυτό μέσα σ' ολόκληρο τον κόσμο της οικογένειας, προβάλλει ξεχωριστή η μορφή της μάνας και μας επιβάλλεται, άλλοτε με τη θεϊκή αγάπη της, άλλοτε με το μεγαλείο της ψυχής της, και άλλοτε με τον ιερό της πόνο και την αυτοθυσία της.

Η μάνα είν' εκείνη που φέρνει στη ζωή την καινούρια ανθρώπινη ύπαρξη και της παραστέκεται ασταμάτητα με στοργική φροντίδα ως το θάνατο.

Η μητρική αγάπη πρωτοφανερόνεται με τα νανουρίσματα και τα ταχταρίσματα, που η νεαρή μάνα λέει στο μωρό της.

Νανουρίσματα λέγονται τα τραγούδια που

λένε οι γυναίκες όταν κουνούν τα μωρά μέσα στο «λίκνο» —την κούνια, ή σαρμανίτσα, όπως το λέμε σήμερα— για να επιφέρουν υπνοφόρο και καταπραϋντικό αποτέλεσμα στο νευρικό τους σύστημα. Τα ταχταρίσματα είναι τραγουδάκια που οι μητέρες συνηθίζουν να τραγουδούν, όταν χορεύουν στα χέρια (ταχταρίζουν) τα μωρά τους. Το περιεχόμενο στα ταχταρίσματα δε διαφέρει από κείνο στα νανουρίσματα. Τα ταχταρίσματα όμως αντίθετα, έχουν ζωηρό ρυθμό και ανάλογο με τις χορευτικές κινήσεις.

«Στα νανουρίσματα βλέπει κανείς να λάμπουν πλούσιοι οι θουσαυροί της μητρικής ψυχής: η στοργή, η τρυφερότητα, η ασύγκριτη και παραδείσια ευδαιμονία που νιώθει η μητέρα αντικρίζοντας το παιδί της, η περηφάνια της γιαυτό, η συγκινητική λεπτότητα με την οποία το φροντίζει και το εύχεται»¹.

«Αλήθεια, τ' ομορφότερο τραγούδι που μπορεί ν' ακουστεί σ' αυτό τον κόσμο, είναι αυτό που τραγουδάει η μάνα, λικνίζοντας την ευλογημένη κούνια, όπου κοιμάται μακάρια ο μικρός ο γιός της. Κοιμάται και δεν ονειρεύεται. Τα όνειρα τα βλέπει για λογαριασμό του, ξύπνια και με μάτια ορθάνοιχτα η καλή η μάνα του. Είναι όνειρα ρόδινα και χρυσά. Και τα όνειρα για το μέλλον ενός μικρού παιδιού είναι όνειρα για το μέλλον όλης της φυλής, είναι σαν να λικνίζεται το έθνος ολόκληρο»².

Σαν κύριο χαρακτηριστικό για τα εθνικά μας νανουρίσματα μπορούμε ν' αναφέρουμε τα ακόλουθα: Την ασύγκριτη χαρά και την περηφάνια της νέας γυναίκας που γνωρίζει για πρώτη φορά την ανείπωτη ευλογία της μητρότητας:

Γιόκα μ' όντας σ' έκανα
πώς δεν εξεπέταξα,
πώς δεν έκαμα φτερά
σαν του παγωνιού χρυσά,
να πετάξω στα βουνά;

Την ευλογία όμως αυτή, τη χρωστάει και στο αγαπημένο ταίρι της, στο λεβέντη της, στο στεφανωτό της, γιαυτό καμαρώνει και γι' αυτόν.

Νάνι, που τό 'σπερνε αετός και που το γένα
κόρη
και που το μοσκανά 'θρευε μια πέρδικα στα
όρη.

«Δεν είναι χάδι και νανούρισμα παιδιού αυτό! Είναι ο ύμνος του πατέρα, του χρυσοφτέρου του εαυτού της αγάπης, που γονιμοποίησε

τον αγνό κόρφο της κόρης. Μάνα του είναι η κόρη, που δείχνεται στα σπλάχνα της το θείο της αγάπης χάρισμα.

«Σ' άλλο νανούρισμα, μαζί με τον αετό πατέρα, έχουμε για την ανατροφή του παιδιού το γεράκι, το πουλί με το δυνατό πέταγμα, σύμβολο της ελευθερίας και της ανεξαρτησίας. Η μητέρα εδώ, αναφέρεται μόνο για την ομορφιά της (πάπια, χήνα μου...)

Νάνι, πού το 'σπερνε αετός και που το γένα
χήνα
και που το μοσκανά 'θρευε μια χρυσογερακίνα.

«Φαντάζεται κανείς τι τέλειος άνθρωπος πρέπει να γίνει το παιδί αυτό, με του πατέρα την περήφανη δύναμη, συνδιασμένη με της μάνας την ομορφιά, και τη χρυσογερακίνα να τ' οδηγεί στη ζωή όλο για τα ψηλά, τα φωτεινά και τα ωραία»³!

Η ευγενική χαρά και το μεγαλείο της μητρότητας φαίνεται και σε τούτο το νανούρισμα:

Χήνα μου, άπλωσ' τα φτερά να πλύνω του παι-
διού μου,

αετέ μου, τα φτερούγια σου, ν' απλώσω τ' αγο-
ριού μου,

και συ αηδόني μου χρυσό, στην κούνια να καθι-
σεις,

με τη γλυκειά σου τη φωνή να μου το νανουρί-
σεις.

Και σαν το ιδείς να κοιμηθεί, τα μάτια του να
κλείσει,

τρέξε, τον 'Υπνο φώναξε να μου το σεργιανί-
σει.

'Ελα ύπνε και πάρε το, σύρ' το στα περιβόλια,
και γέμισε τους κόρφους του τριαντάφυλλα και
ρόδα.

Πρώτη έγνοια της μάνας είναι βέβαια το παιδί της. Σαν νοικοκυρά όμως, έχει και τις τόσες και άλλες φροντίδες του νοικοκυριού, που η απασχόληση με το παιδί μπορεί να την κάνει να τις παραμελήσει. Γιαυτό:

Την Παναγιά παρακαλώ να μου τ' αποκοιμή-
σει,

ώσπου να κάμω τις δουλειές και ύστερα ας
ξυπνήσει

'Αγια Παρασκευούλα μου, έλα να το μερώσεις,
του πολυχαϊδεμένου μου γλυκό ύπνο να δώσεις

'Υπνε μου, συ που τ' αγαπάς, να το γλυκοκοιμή-
σεις,

ώσπου να κάνω τις δουλειές να μη μου το ξυπνή-
σεις.

Παραθέτουμε και μερικά χαρακτηριστικά

ταχταρίσματα.

Ο ελληνικός λαός είχε ανέκαθεν βαθιά ε-
χτίμηση για την πνευματικότητα που δίνει το
σχολείο και η ανώτερη μόρφωση. Και η μάνα
εύχεται το παιδί της να μπει στο δρόμο αυτό.

*Πω πω πώ να το χαρώ
και μεγάλο να το ιδώ.
Πότε θα γενεί μεγάλο,
στο σχολείο να το βάλω.
Πότε θα το ιδώ τρανό,
νά 'ρχεται απ' το σχολειό.*

Το κυριότερο στοιχείο της αντρικότητας
είναι, η ικανότητα κατάκτησης της γυναίκας.
Και της θηλυκότητας, να προσελκύει τον ά-
ντρα με την προκλητικότητα της ομορφιάς,
τονισμένης και με το στολισμό.

*Πάρτε το κρατείστε το
κι όλο τραγουδείστε το,
να πετάει σαν το πουλί,
να πηδάει σαν τ' αρνί.
Πάρτε το, χορέψτε το
και γλυκοχαϊδέψτε το.
Πέστε του να ζει ν' αυξάνει,
τα κορίτσια να μαραίνει.
Πάπιες, χήνες του γιαλού,
πέρδικες του ρουμανιού.
Έχει η γούρνα σας νερό,
νά 'ρθει η κόρη μου να πει,
να λουστεί, να χτενιστεί,
κι ύστερα να στολιστεί
στο γιαλό να κατεβεί;*

Στο επόμενο ταχτάρισμα, η μάνα στολίζει
το παιδί της με τις πιο ζηλευτές χάρες.

*Πούντο, πούντο, πούντο, να το — το γλυκό το
ζαχαράτο.*

*Πούντο, πούντο, πούντο — το κυδώνι μου τ'
αφράτο.*

*Πούντο, πούντο, πούντο — μαργιολιές, πού
'ναι γεμάτο.*

Το βαθύτερο και το πιο συγκινητικό στοι-
χείο όμως, που ενυπάρχει στα εθνικά μας να-
νουρίσματα και στα ταχταρίσματα και που α-
ποτελεί το κυριότερο χαρακτηριστικό τους,
είναι η ανήσυχη έγνοια της μάνας για τη ζωή
και το μέλλον του παιδιού της και η ολόψυχη
επιθυμία της, να το ιδεί να γίνει ένας καλός
άνθρωπος, και ακόμα ένας μεγάλος άνθρωπος!

*Κάνε Χριστέ και Παναγιά και θρέψε το παιδί
μου,
να μεγαλώσει να τραφεί, καλό παιδί να γίνει.
Τύχη χρυσή ας του δίνεται και φώτιση μεγάλη.*

*να μάθει γράμματα πολλά και φρόνιμο να γίνει,
και ν' αποχτήσει θησαυρούς, παντού καλό να
κάνει.*

*Κοιμήσου και παράγγειλα στην Πόλη τα χρυσά
σου
στη Βενετιά τα ρούχα σου και τα διαμαντικά
σου.*

Νάνι του Ρήγα το παιδί, του Βασιλιά τ' αγγόνι.

Η βασανισμένη Ελληνίδα μάνα, που περνά
τη ζωή της μέσα στη στέρηση και την κατα-
φρόνια της φτώχειας, βλέπει στο πρόσωπο
του γιού της, τον ονειρεμένο ήρωα, που θα
κατακτήσει τη δόξα και τον πλούτο, πρώτα για
να μην περάσει κι αυτός την καταφρονημένη
ζωή τη δική της, κ' ύστερα για ν' αναστηθεί κι
αυτή και να περηφανεύεται σαν μάνα, πως ο
άξιος ο γιός της ανάστησε την οικογένειά της
και την τίμησε. Θα πεις, δεν ξέρει η φτωχή
μάνα πως είναι απίθανο να γίνει το παιδί της
ένα ξακουστός άνθρωπος; Το ξέρει. Αυτό ό-
μως δεν έχει σημασία. Σημασία έχει η λαχτά-
ρα της μητρικής ψυχής να ιδεί το γιό της έναν
μεγάλο άνθρωπο. Σημασία έχει η ευχή, η ελ-
πίδα, το όνειρο. Και είναι αυτό η πιο κρυφή,
μαζί και η πιο συγκινητική πτυχή της Ελληνί-
δας μάνας, και ταυτόχρονα ένα από τα βασικά
γνωρίσματα του εθνικού μας χαρακτήρα!

Φτωχειά, αδύναμη και ανήσυχη η Ελληνί-
δα μάνα, εύχεται και στην Παναγιά όταν απο-
κοιμίζει το τρυφερό βλαστάρι της.

*Κοιμήσου μες στην κούνια σου και στα παχιά
πανιά σου
κ' η Παναγιά η Δέσποινα να είναι συντροφιά
σου.*

Σ.Σ.: Τα τραγούδια που παραθέσαμε είναι σκυριανά.

Νίκης Πέρδικα: Σκυριανά Τραγούδια

Νίκης Πέρδικα: Σκύρος. Βραβευμένη λαογραφική
μελέτη.

Ίψεν: Ο Αρχιτέκτων Σόλνες.

Βασίλη Περσεΐδη: Το Έθνικό μας Τραγούδι. (Μελέ-
τη εθνικής αυτογνωσίας), Τόμος Α'.

Αθανασιάδη - Νόβα: Η μάνα στο δημοτικό τραγού-
δι.

Αθανασίας Μαγιάκου: Η μάνα στα δημοτικά μας
τραγούδια.

Με το σφυρί στα καμώματα

«Τέρπειν άμα και διδάσκειν»
όπως και αποκαλύπτειν...

«Γίνου καλύτερα σφυρί
για να μην είσαι αμόνι».
Γκαίτε

Σχόλια του Άλκη Φωτεινού

Τα λεγόμενα «κρατικά» βραβεία λογοτεχνίας του ΥΠ.ΠΟ.

Όπως σε όλα τα πράγματα σ' εκφυλισμένες και εξαρτημένες κοινωνίες, η ιστορία γράφεται ψεύτικη, έτσι και στα γράμματα, σε τέχνες και λογοτεχνίες, όλα διαστρεβλώνονται και όλα παραμορφώνονται. Η δόλια και παμφάγα σκοπιμότητα καταβροχθίζει τις αλήθειες, σαν Λερναία. Γι' αυτό, οι νόμοι και οι πρωμοδοτήσεις της φύσης πάνω σε ταλαντούχα πρόσωπα δεν δικαιώνονται και μήτε ορθόδοξος και γνήσιος εθνικός πολιτισμός οικοδομείται.

Τα βραβεία του ΥΠ.ΠΟ, είναι μια υπόθεση που σ' όλα τα μεταπολεμικά μας χρόνια όζει...

Κάθε χρόνο τέτοιον καιρό, σχολιάζουμε και παρατηρούμε αυτές τις δοτές, χαρισματικές, κλικαδóρικες και καταχρηστικές για το χρήμα του λαού σάπιες καταστάσεις. Όμως, αυτές συνεχίζονται και αποπνέουν τη μπόχα τους, με τα ίδια πρόσωπα και τα ίδια μοτίβα.

Είναι χρήματα 400.000 δρχ. το καθένα και με τις προνομιακές αγορές του βιβλίου, φτάνουν τις 450.000 δρχ. το κάθε βραβείο.

Αυτά κανονίζονται από τηλέφωνα, ικεσίες, κολακειές και συναλλαγές με την ταχτική του «δώσε-πάρε». Όποιος δίνει, παίρνει, όπως λέει κι ο Ησίοδος.

Αυτοί συνήθως που τα καρπώνονται, δεν έχουν και πολλή σχέση με τη ζωντανή κι αληθινή, γνήσια πρωτότυπη και πηγαία λογοτεχνία.

Χρόνια και χρόνια τα ίδια πρόσωπα επιτροπεύουν και αλληλοβραβεύονται. Με τους ίδιους κομπάρσους και κομπαρσίτες, τις εισηγήσεις του προέδρου και των παρασκηνίων.

Θέλουμε ν' αποφεύγουμε τις επαναλήψεις και να παρουσιάζουμε αποκαλύψεις, για χάρη της Αλήθειας, και της διαλεκτικής, που είναι

οι μόνες που πιστεύουμε θρησκείες!

Επισκόπηση, έρευνα, και κριτική στα κακώς κείμενα, προκείμενα και υποκείμενα, που βόσκουνε και σουλατσάρουν με θρασύτητα κι ασυδοσία, μέσα στα τέλματα των βέβηλων νερών και ξέφραγων χωραφιών της κακομοίρας της λογοτεχνίας.

Γιατί, όπως έχουμε ξαναγράψει, σημασία και αξία έχει το ποιοί, και πως, και γιατί σε βραβεύουν.

Ασφαλώς αυτή η δράκα του προσκήνιου και του παρασκήνιου, δεν επιτρέπεται και δεν είναι δυνατό να εκφράζει, ή να εκπροσωπεί το κράτος. Αντιπροσωπεύει μόνο το άτυχο ΥΠ.ΠΟ, που τη διορίζει και κάνει κατάχρηση στο χρήμα του φορολογούμενου λαού, χαρίζοντας αρκετές εκατοντάδες χιλιάδες δρχ. κάθε χρόνο σε φίλους και δικούς της.

Δεν έχουμε να χωρίσουμε τίποτε με τα πρόσωπα. Τον σάπιο και άδικο θεσμό επικρίνουμε.

*

Για θυμηθείτε πως και πέρυσι τό 'καναν φιλανθρωπικό κατάστημα, κι έδωσαν σ' έναν ανάπηρο στιχοαργκωλόγο το βραβείο ποιησης, γιατί ' ήταν όπως είπανε, κουτσός, χωλός, φτωχός, και θρασύς επαίτης.

Πού λοιπόν βρίσκεται η ντροπή και η συναισθηση ευθύνης για βραβεύσεις σε αξιόπρεπα, κοινωνικά ωφέλιμα και γνήσια δημιουργικά talέντα;

Ο θεσμός είναι τόσο διαβρωμένος και εκτεθειμένος που αποτελεί πια, μιαν αθεράπευτη λώβα. Με τα φετεινά βραβεία, η κ. υπουργίνα, χολωμένη και αγανακτισμένη παρατήρησε αυστηρά και επέπληξε τους πολυχρονομένους ελλανόδικους:

«Σας είχα πει ν' ανακοινώσετε αμέσως τα αποτελέσματα, μόλις τελειώσει η συνεδρίασή σας. Είμαι πολύ στενοχωρημένη που δεν το κάνατε. Το βρίσκω γελοίο να διαβάσω τώρα τη λίστα με τα βραβεία, αφού ήδη είναι γνωστά...»

Ποιός λοιπόν προκάλεσε το «γελοίο»; Ά-

ρα, έγιναν γελοίοι αυτοί που το προξένησαν; Την απάντηση τη δίνει η ίδια η κ. Μερκούρη.

Αλλά, πάρτε έναν ταμπάκο κι από το λειμών των φετεινών προμοδοτήσεων, που η αμνημονη ελλανόδικη νεοαριστοκρατία, ρισκάρησε, για να μειώνονται και να «χάνουν στο τζόγο την αξιοπρέπειά τους» προπαντός οι β' βραβειακές.

Όλα τα συναπτά βραβεία και των περασμένων χρόνων, είναι σημαδεμένες τράπουλες, όπου οι συνομοταξίες τραμπάκουλες, απολαμβάνουν τα κέρδη αβασάνιστα.

Κάθε χρονιά που οι ημέτεροι ματσώνονται, φτάνει να γνωρίζεις πόσα καράτια ζυγίζει το τάλαντο κ' η τέχνη τους, φρίττεις και σε πιάνει οργή και παραζάλη.

Οι ελλανόδικοι, μασάνε κι αυτοί εναλλάξ, κατά κόρο, στον ίδιο ταβλά.

Ανοίγοντας το φάκελο από το 1955, βλέπουμε όργιο σκανδάλων και ευνοιών. Τι να σας πρωτοπούμε; Δεν έχουμε χώρο. Πάντως σας πληροφορούμε και σας θυμίζουμε ότι στον κ. Μίλτο Σαχτούρη που έδωσαν Α' βραβείο φέτος για «εκτοπλάσματα» και καταπλάσματα, είχε πάρει κι άλλα βραβεία και μάλιστα επί χούντας έλαβε τότε παχύλο το εμβαπτίζόμενο «εθνικό». Ρεκόρ χρηματικών βραβείων απόλα τα κατεστημένα κατέρριψαν ανταγωνιστικά και αδίσταχτα οι εξής και τα περισσότερα «κρατικά»: Τάσος Αθανασιάδης (που εξόρισε και τη σαρακοστή από το Μάρτη σε βιβλίο του), Τάκης Βαρβιτσιώτης, Νίκος Καρούζος, Μένης Κουμανταρέας, Γιάννης Μακλής, και έπονται Μιχ. Περάνθης, Πετσάλης Διομήδης, Νίκος Ζακόπουλος, Απ. Σαχίνης, Τ. Σινόπουλος, Σωτ. Πατατζής, Γαλ. Σαράντη, Γιάννης Χατζίνης, Μηνάς Δημάκης, Κοσμάς Πολίτης, Γ. Κότσιρας, Νάνος Βαλαωρίτης, Γ. Θέμελης, Μήτσο Κασόλας, Β. Φράγκος, Αλ. Κοτζιάς κ.ά. Από τη χούντα και δώθε ο Κουμανταρέας πήρε ντουζίνα βραβεία. Κι ήθελαν να του δώσουν κι άλλο φέτος.

Τώρα, αν διαβάστηκε ποτέ από το λαό, η ποίηση του Σαχτούρη, του Βαρβιτσιώτη, του Καρούζου και άλλων βραβειοκαταχτητών, αυτό είν' άλλο ζήτημα: κι αν έχουν σχέση τα ποιήματά τους με λαό και αναγνωστικό κοινό.

Αυτό μπορεί να μας το πει και η Αγγελική Κόττη(!)

Η σχέση τους είναι σαν εκείνη που έχει ο φάντης με το ρετσινόλαδο. Και θ' αφήναμε καλύτερα τον Νίτσι να τους απαντήσει: *«Το ποιητικό μεγαλείο που πρέπει να βραβεύεται,*

δεν το αποτελεί η θολούρα και η σκοτεινή ασάφεια της έκφρασης».

Αλλά, ποιός θα μας έλεγε από τους Έλληνες αναγνώστες, ποιός άκουσε ή διάβασε κάτι από τα παρακάτω με «κρατικά βραβεία» ονόματα; Π.χ. Γ. Καράγιωργα, Ι. Κιουρτσάκη, Δ. Βασιλείου, Τ. Καλαντζή, Ν. Τριανταφυλλόπουλο, Κ. Χριστοδούλου, Σ. Αντζακα, κ.ά.;

*

Θα πρέπει να σας θυμίσω και ότι, η κ. Ζωή Καρέλλη (αδερφή του κρατικοβραβευμένου «πωσ να το πούμε» = αλαλούμ κ. Ν.Γ. Πεντζίκη) το 1973 που ήταν η ίδια ελλανοδικάρα, αυτοβραβεύτηκε (!)...

Αυτή έκανε καλά (!) Σαν τον Γκαίριγκ που παρασημοφορούσε τον εαυτό του· επικολλώντας μόνος του τα παράσημα στα στήθια του (!)

Για έναν ανεκδιήγητο, ιδροκοπιάρη βραβειοκυνηγό που δαφνοστεφανώθηκε φέτος κι αυτός, ο Γ. Γουδέλης έγραφε:

«Πλέκετε εγκώμια κατά το συνήθιό σας όταν υπολογίζετε σε κάτι...».

Για έναν καθαρευουσιάνο συμπαθέστατο γέρο, που πήρε Α' εφέτος...

Ο Ροϊδης θά 'λεγε *«Σέβομαι τους νεκρούς ακόμα κι όταν είναι ζωντανό».*

Για κάποιους, σαν τον ντόκτορα, τι να πούμε, που είναι παντού και πάντα στα μέσα και στα έξω;...

Για τη γυναίκα... που τα γραψίδια της είναι όλο αηδίες και ασκήμιες τι να πούμε; Έχει ρεκόρ σε αδυναμίες και φράσεις αναγούλας. Αλλ' αυτή είναι γυναίκα χαλάλι της (!)... Όσο για τη «θεολογία του Καβάφη» δικαιολογημένο, το βραβείο γιατί, τα αδελφάτα των συν-τέκνων τον έχουν από χρόνια αγιάσει τον αλεξανδρινό τους «άγιο».

Συγχαίρουμε το Θάνο Κωσταβάρα, που δεν αποδέχτηκε τη μισοτιμή του Β' βραβείου ποίησης (Σαν να του τό 'διναν χάριν ελέους... και του κατάγγειλε δίκαια, όπως αλληλοκαταγγέλθηκαν κάποτε μεταξύ τους (από τους ακατάδεχτους στα Β' βραβεία) Καρυντώνης και «Μάρμος» κι από το ίδιο το συνάφι τους (!) Αλλά για κάθε βραβευμένη υπερμετριότητα και κουμπαρακάμωτη, δεν ξέρουμε *«κύριε κυρία Μαλακάση, ποιός τελευταίος θα γελάσει...».*

«Τοις κείνον (χ)ρήμασι...»

«Χαρήκαμε» ιδιαίτερα, μπιτ, κι εφέτος, με την εγκυμοσύνη των βραβειοδοτών του ΥΠ.

ΠΟ. που έκανε τα εκτρώματά της ανώδυνα όπως και τ' άλλα χρόνια στα τέλη Δεκέμβρη, κατά το «ώδινεν όρος και έτεκε μιν».

Άλλωστε, τότε βράβευσαν αξίες ταλέντων και έργα τέχνης:

Πότε βράβευσαν ένα προσωπικό στυλ γραψίματος:

Πότε βράβευσαν έναν συγγραφέα με μεγάλη και αναγνωρισμένη ποιοτική και ποσοτική παραγωγή, με πλούσια προσφορά και συμβολή στην ανάπτυξη της λογοτεχνίας και του πνευματικού πολιτισμού, στο ανέβασμα του πολιτιστικού επιπέδου του λαού και στην ηθική και μορφωτική εξύψωση της κοινωνίας:

Πότε βράβευσαν ένα γνήσιο και πηγαίο δημιουργικό ταλέντο, με ύφος και ήθος, με απεριόριστες λογοτεχνικές ικανότητες:

Πότε βράβευσαν έναν προικισμένο συγγραφέα με πρωτότυπα και διδαχτικά έργα, που θα μπορούσαν να διαδοθούν πλατιά και να ωφελήσουν το λαό:

Πότε βράβευσαν αγνοούς κι ανιδιοτελείς ποιητές του λαού, που δεν κάθησαν σε θρανία, δεν έκαναν συστηματικές σπουδές: όμως πέρασαν αυτοδίδαχτοι στην ιστορία των Γραμμάτων:

Τί έμεινε απ' όλους αυτούς που έχουνε κατά καιρούς βραβεύσει:

Ο λιγοστός κόσμος του βιβλίου στη χώρα μας, εξαπατιέται (όπως και στα θέατρα και παρασύρεται όχι βέβαια από τα βραβεία, γιατί αυτά είναι χωρίς κανένα κύρος, καθώς τα 'χουνε ξεφτιλίσει οι συνομοταξίες) ξεγελιέται από τις παραδιαφημίσεις που δίνονται και τζάμπα, για το «τοις κείνον (χ)ρήμασι πειθόμενοι» (!)...

Τα των Ηπειρωτών... και ο Λάμας

Τα 4 χαρισμένα κατά καιρούς χρηματικά βραβεία, από το ΥΠ.ΠΟ σε Ηπειρώτες συγγραφείς, δόθηκαν από τη δυναστεία τους, ως εξής, για τα μπόλικά παραδάκια.. και όχι βέβαια για καμιά τέχνη ή πρωτοτυπία, ή καμιά σπουδαία κι ωφέλιμη στο λαό, «ευεργεσία».

1) Το ένα παλιότερα, είχε δοθεί σ' έναν μακαρίτη, ένεκα πετροχάρικου συντηρητισμού, και... κατά λάθος. Όχι βέβαια για το αξιομνημόνευτο λαογραφικό, του συγγραφέα πάθος... αλλά, επαρχίας ελέους «ένεκεν»... και για να καλύψει η τοτινή συνομοταξία τα λοιπά σκανδαλώδη του άστεως.

2) Το δεύτερο χαρίστηκε, χάριν εύσχημης επαγγελματικής κι επίμονης επαιτείας, με ε-

κλιπαρισμούς και καραγκιόζικες προσποιήσεις.

3) Το τρίτο, χάρη στην παρέμβαση φίλης, σε «άνωθεν ιστάμενο» πρόσωπο, για μοιρασιά σε συνεταιρική συγγενούς της με τον συγγραφέα. Και η επέμβαση έπιασε τόπο, αφού δεν μπορούσε να χαλαστεί και το χατήρι της άτυχης λιστο-δίαιτης βουλευτίσκας.

4) Το τέταρτο, χαρίστηκε χάρη στην κουλτουριάρα και θεολόγα καβαγική πισωστρέφεια, συναδελφικού κατεστημένου και καθ' υπαγόρευση του πάπα του «συσκοτισματος», καθότι κολλητός φίλος με τον βραβευθέντα...

Είναι κι ένα ακόμα βραβειάκι μελλοντικό για Ηπειρώτη, που θα χαριστεί του χρόνου, σ' έναν λιγαπόλα, με μεγάλα μούσια και τιράντες, που είναι και ζωγράφος και μουζικάντης: αλλά, έγινε και πεζογράφος με την κατωθιάρα πάλα του... και του το χρωστάνε...

Άλλωστε, αυτά προσφέρονται, όπου τα υπαγορεύει και ο καρεκλοκένταυρος Δαλάι-Λάμας που είπε στον κ. Τσιρόπουλο πριν από χρόνια ότι: «Το κράτος είμαι εγώ» των γραμμάτων και τεχνών και πασών των καβαφο-τεκνών... Εγώ και Λουδοβίκος, εγώ και Μπισμαρκ, εγώ και τσάρος. Κι όταν πέσει το Πασόκ... «ανθ' ημών Γουλιμής».

Σας θυμίζουμε ακόμα τελειώνοντας και τούτα:

Το 1974, βράβευσαν με Α' «κρατικό» τον Γιάννη Μαγκλή για μυθιστόρημα ενώ είχε διηγήματα.

Αλλά και το 1963 τον Δ. Σαλαμάγκα για ταξιδιωτικές εντυπώσεις, ενώ ήτανε ποιητική συλλογή το βιβλίο του.

Οι ανευθυνούπεύθυνοι αερολόγοι του ποδαριού, ποτέ δε μελετούν, για να δικαιολογήσουν έστω τυπικά και να στηρίξουν με εισηγητικές εκθέσεις τ' αδικαιολόγητα βραβεία τους (!)

Οι δυο δρόμοι

Δυο δρόμοι υπάρχουν για ν' αναδειχτεί κανείς στη λογοτεχνία σήμερα. Δε φτάνει ούτε το ταλέντο, ούτε η μόρφωση. Ο ένας είναι, ν' αντέξεις στους πειρασμούς, να σταθείς παλικάρι, να θυσιάσεις τον περισσό-ρο χρόνο της ζωής, να δοθείς ολόψυχα, ν' αφοσιωθείς, να κάνεις την τέχνη πρώτη σου ερωμένη. Με σημαία την αλήθεια και την ειλικρίνεια, να γίνεις μπροστάρης ή και πάντα πλάι στον πολύπαθο λαό, στη γύρω σου θλιβερή πραγματικότητα. Να πολεμάς ενάντια στις αδικίες και στα

γεμάτα σκάνδαλα και καταχρήσεις, σάπια κατεστημένα. «*Να κάνεις την τέχνη σου όπλο και πρόχωμα*» που λέει κι ο Μπρεχτ.

Ο άλλος δρόμος είναι του συμβιβασμού, της δειλίας, της ψευτιάς, της επίδειξης, του τεμενά και της κολακειάς, της εύκολης κατάκτησης των αγαθών. Τότε γίνεσαι ευνοούμενος, στην εκμαίευση πολλών χρηματικών βραβείων, ευπρόσδεχτος και αφοσιωμένος υπηρέτης σε όποια πρωτοκλασάτη κλίκα του κλεινού άστεως.

Εμείς προτιμήσαμε τον πρώτο, το δύσκολο και τίμιο δρόμο του αγώνα και θα παλαίψουμε με τους πολλούς, με το λαό μαζί, για τα κοινά συμφέροντα για την ολότητα. Πάντως, όσα έργα κι αν δώσουμε, 100 ή και 200 και 300, αν μας φτάσει η ζωή κι ο χρόνος, τα μόνα βραβεία που θα κερδίσουμε, θά 'ναι οι καρδιές, οι συνειδήσεις, και η αγάπη των ανθρώπων που ξέρουν να επιλέγουν, να μελετούν, και να εκτιμούν. Αυτά θά 'ναι και τα πιο τιμητικά και άξια.

Ρωμέικα εδώδιμα

Τι θα γίνουμε δεν ξέρω, μ' αυτό το πλήμμορο πνεύμα, που κρεπάρει από κάθε νεορωμέικο καύκαλο και ρέει παντού φτηνό, ακράτητο, ποταμηδών. Όλοι οι ρωμιοί στις μέρες μας παίζουν, ή θέλουν να παίζουν θέατρο. Όλοι θέλουνε νά 'χουν το λόγο, σε όλα τα πράματα. Και όχι μόνο οι κουκουβάγιες. Αυτές με το δίκιο τους! Όλοι φτιάχνουν κιν/φικές ταινίες. Όλοι γίναν συγγραφείς και σκηνοθέτες και κάνουν σήριαλ, αρκεί νά 'χουν μια διασυνδετική εύνοια στα πρόσωπα της ΕΤ που εγκρίνουν και «τυφλοί όμμασι» εγκρίνουν... και τα εκατομμύρια πάνε σύννεφο (!) Όλοι κάνουν απεργίες. Όλοι κανουνε τον κουλτουριάρη. Κι αμάν αμάν! Γλιτώνουμε από τους καρχαρίες που θά 'λεγε κι ο Μπρεχτ και μπλέκουμε και μας τρώνε οι κοριοί! Και το γνήσιο, το πηγαίο κι αυθεντικό πνεύμα για πώληση, δεν έχει ζήτηση κι αξία, εκείνο που παραμένει τίμιο κι αληθινό, περιθωριοποιείται. Γιατί εδώ, όπως είπε και ο κορυφαίος μας ο Βάρναλης.

«*Εδώ σε θάφτουν ζωντανό,
αν θες να είσαι τίμιος*».

Ένας οϊηματίας και η συμμετοχή λογοτεχνών στον πόλεμο του 1940

Στις 27.10.87, από την ΕΤ 1, έγινε και ρε-κορτμαν αντιφάσεων και θλιβερής περιавто-

λογίας ο την τήβεννον πέρυσι «υποδυθείς» κύριος γερο-Πλούμισας.

Κι ο συμπαθέστατος ετιτζής κ. Νάσος Αθανασίου, έκανε τόση διαδρομή ο καφερός, σαν σπουδαίος κι εύστοχος ερωτηματολόγος, που πήγε ως τον Ταύγετο να βαφτιστεί στου ποιητικού Δία τη σοφία (!) Αλλ' ας έκανε τόσον κόπο ο καημενής, επιβεβαίωσε κι αυτός πανηγυρικά τη χρυσή μετριότητα ενός ποιητή, που όπως του εξομολογήθηκε ο ίδιος, πέταξε πάνω από τις δυνάμεις του, πίστεψε πέρα από τις δυνατότητές του. Νά 'χε άραγε επίγνωση σ' αυτές; 'Η τήρησε κατά γράμμα το βαρνάλειο δίστιχο:

«*Έξυπνα και ταχτικά
πάω μ' εκείνον που νικά*»;

Μπορεί και νιώθοντας τ' αδύναμα φτερουγίσματα του ποιητικού πουλιού του, που του ράμφιζε τα στήθια στο «*συν Αθηνά και χείρα κίνει*», γιατί ζούμε σε ανορθόδοξες κι επιτήδειες αναδείξεις αξιών, αυτά τα αιλουροειδή ανεβάσματα στα «υψηλά», απολαμβάνουν πιο αρωματικά χαμόμηλα στην Πλούμισα.

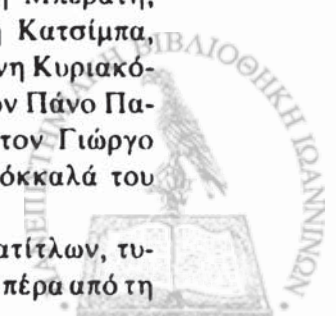
Στον πόλεμο του 1940 προσποιήθηκε τον ήρωα, μα και τον φιλειρηνιστή, το συμπονεσιάρη του εχθρού... που τού 'ριχνε βροχή κουφέτα-βόλια...

Και το πιο απαράδεχτο, που μας ανάγκασε να γράψουμε τούτ' το σχόλιο, είπε πως ήταν «ο μόνος λογοτέχνης στο Μέτωπο» του πολέμου! Μια τέτοια αυτοπροβολή και αυτοκαυχισιά, ποιός την περίμενε και μάλιστα, από επώνυμα κι «υπεύθυνα» χείλη;

Απορίας άξιον όμως, πως, ο σπιθολόγος συνεντευξίας, δεν ήξερε να του πει ότι, ήταν πολλοί λογοτέχνες που βρέθηκαν στο Μέτωπο και στην πρώτη γραμμή του; Πολεμιστές και αξιωματούχοι συγγραφείς, που έφαγαν το μαρούτι με τη χούφτα, κι έδωσαν έργα αντιπολεμικά και πατριωτικά, επικά και ρεαλιστικά. Απ' αυτούς θυμίζουμε: Τον Στέλιο Ξεφλούδα, τον Άγγελο Τερζάκη, τον Νίκο Γαλάζη, τον Οδυσσέα Ελύτη, τον Γιάννη Μπεράτη, τον Γιάννη Κοφίνη, τον Γιώργη Κατσιμπα, τον Κώστα Μαϊστράλη, τον Αντώνη Κυριακόπουλο, τον Δημήτρη Τσιτσιπή, τον Πάνο Παναγούλια, τον Χρήστο Νικήτα, τον Γιώργο Σαραντάρη (που άφησε και τα κόκκαλά του εκεί...) και τόσους άλλους.

Τί κρίμα, όταν η μέθη των μεγατίτων, τυφλώνει τον οϊηματία και δε βλέπει πέρα από τη μύτη του!

Είπε και τ' άλλο στον κ. Αθανασίου, ότι, με

τον εμφύλιο του 1948-49, βρέθηκε ανάμεσα στις δυο αντιμαχόμενες δυνάμεις. Δηλαδή, κάπου στη μέση. Άρα ανεξάρτητος, άρα καιροσκοπός, άρα δειλός. Ποιές λοιπόν ήταν οι θέσεις του και ποιά η ιδεολογία του και τα ιδανικά του; Χαρείτε τον όσοι τάχα προοδευτικοί, τον θέλετε δικό σας.

Είχε δίκιο ένας που έγραψε ότι, ο κ. Πλούμισας «μπήκε στην ακαδημία γιατί δεν είχε τίποτε άλλο να δώσει». Σαν τα μηρμύγκια που όταν βγάζουν φτερά, χάνονται. «Οιαι οιαι, βαβαί, ιαταταί» χειροκροτείστε τους κουκουβαγιάρους, σε καραγκιόζικο μπερντέ.

Ποίηση μεταξύ πουρεδακίων και κεφτεδών

Ο πεζογράφος κ. Σαμαράκης με την ποιήτρια κ. Νικόλτσου, ήταν ένα χάρμα ποιητικής φιλοσοφίας και ντουέτο αρμονικής του λόγου πανδαισίας, σε ραδιοφωνική συνέντευξη τις 31.10.87. Πάρτε μια γεύση.

Νικόλτσου: Δε βρίσκω καιρό για το βλογημένο το ταλέντο. Πότε η δουλειά, πότε τα παιδιά, πότε ο σύζυγος, και σαν μητέρα, και σαν νοικοκυρά... πού να βρω καιρό για την κατακαυμένη ποίηση!...

Δίκιο έχει η πολυμήχανη κυρία Νικόλτσου, που την κλωτσάει ο αλανιάρης Πήγασος· κι ας τον έχει δεμένο στο παχνή της. Θα πρέπει καθώς δείχνει, να τον ταίξει πουρεδάκια και κεφτέδες... Να πάψει νά 'ναι άπονος και ανελέητος. Γιατί να μην την παίρνει στην καβάλα του και να την ταξιδεύει κι αυτή, όπως τόσες άλλες νοικοκυρές με τ' άρμα του, στα μεσουράνα της δόξας... τώρα μάλιστα που έχει και η ποίηση ψωμί, κατά Πανίτσα (:)...

Και ο κ. Αντωνάκης την παρηγορούσε:

Σαμαράκης: Κάνε κουράγιο και θα βρεις καιρό και για την ποίηση. Νά 'μαστε αισιόδοξοι, αφού υπάρχει θεός για την Ελλάδα, κι αφού ζει η Ελλάδα, υπάρχει θεός. Ας είμαστε αισιόδοξοι και ζήτω ο θεός και ζήτω η Ελλάδα...»

Το «ζήτω το ελληνικό τραγούδι» του μπαλαφάρα, το ξέχασε, τ' άφησε ορφανό (!) Αυτά λοιπόν και μη βαρύτερα, κι απ' το βαρώνο των «Ευρωπαϊών» (!)

Δυο αγιοβεντέτοι

Πάλι με την Τουβούλα (έχω έρωτα). Η κανακάρα μας, δε λογάρισε ούτε τη ναυτία και την αναγούλα που βγάλαμε την καλή μας γαλοπούλα τις χρονιάρες μέρες, όταν μας πα-

ρουσίασε τους δυο παραχαϊδεμένους βεντέτους της συντεχνίας κ:κ. Κουμανταρέα και Κοτζιά...

Α, όλα κι όλα, είναι γκεσέμια του κατεστημένου, χαλάλι τους (!) Κάθε φτου και λίγο μάλιστα, τους ίδιους και τους ίδιους, χαλκομανίες στην οθόνη.

Μάθετε να μη διαμαρτύρεστε. Πώς; Τι να μας πουν; καλέ τί λέτε; Να, μας είπανε ποιά Χριστούγεννα τους έμειναν αδρότερα στη μνήμη τους... Πώς «Πούνε μάδε» (:). Γιατί; Αστέρρες βλέπετε, επώνυμοι (!) Κάθε φτου και πάλι μάτα (!)

Αυτών κι εμένα, μα τον αι-Φανούρη, δε μας βαράει «το πολύ το Κυργιελέησον...». Και χυμό να μη βγάζουνε σαν στιμένες λεμονόκουπες... Κάτι είναι και η συχνή αυτοδιαφήμιση. Κι ας λέτε εσείς πως είναι μέσα στο ρεζίλι.

Ο «Ιαγουάρος» έχει πολύ ζουμί από την «Ελένη» του Νικ... Ο άλλος, ο «βιομήχανος υαλικών» είπε ειλικρινά, πως γράφει και μπουρδες με το «αρμένισμα» του κοπανιστού αγέρα... και τις απορρίπτει. Κι ας μη δεν άφησε βραβείο για βραβείο... Δεν τα παίρνει με το ζόρι το παιδί. Ούτε είναι καλύτεροι απ' αυτόν εκείνοι που του τα δίνουν... απ' τον καιρό της χούντας μέχρι σήμερα.

Πάντως, η κατεστημένη φατρία τους... και οι ετιτζήδες, τό 'βαλαν, να τους κάνουν και τους δυο... αγιοβεντέτους των λολογραμμάτων (!)

«Ακαδημαϊκές» και διεθνείς βραβεύσεις

Κι εδώ, «ο παράσ πάει στον παρά», όπως λέει κι ο κακομοίρης ο λαός μας. 'Η «τόνα κακό φέρνει το άλλο». Ο Πέτρος Χάρης που διαχειρίζεται προσωπικά «τ' ακαδημαϊκά» βραβεία «Ουράνη», εφέτος μαζί με τη φίλη του πνευματίστρια κ. Λαμπαδαρίδου-Πόθου, που θα τονε στείλει προσευχόμενη στον παράδεισο... αν βέβαια του ανοίξει την πόρτα, ο συνωνόματός του Πέτρος... πήρε η μάλα και τον παραβραβευμένο κ. Τ. Βαρβιτσιώτη, που δόστου και δόστου βραβεία, απόμεινε ο άνθρωπος χωρίς αναγνώστες (!)

Η ποίηση μόνο για τους ευνοιοκράτες «έχει ψωμί!» (φουκαρά Γιάννη Πανίτσα!). Αφού ο καλότυχος Σαλονικιός, σώριασε με τη σέσουλα βραβειοχρήμα και λιλιά στο μεγαθήριο ακίνητό του, χάνοντας και τους ολότελα ή μηδέποτε είχε αποχτήσει αναγνώστες, πλην φίλων κουλτουριάρηδων για τους στριφνοίς του στίχους, αφού γυρίζοντας κι από τα παρακά-

λια για μετάφρασή τους στη Σόφια (τζίφος), σκέφτηκε, πού ν' αφιερώσει μερικούς. Κι ο πονηρούλης πέτυχε: στο Γιάννη Ρίτσο, a rigo-gi, που έχει πλατύ πατρωνικό έδαφος, για να καταχτήσει και τον επίλοιπο χώρο του ζερβιού χεριού. Έτσι, κι ευθύς τους σκάρωσε, τους έστειλε στο «Ρίζο» και ο καλοστεκούμενος (στείλτε του τέτοια) του αφιέρωσε ολοσέλιδες προβολές, και με τετράπηχη τη φάτσα, όπως έκανε και με τον μεταφυσικό «Υπνόσακκο», και με τον «Άλλο μισό» τον «μπακακόκ»(!) Ε, ρε ψυχή μου, πως του «πουλάνε φύκια για μεταξωτές κορδέλες»... Και μάλιστα ο κ. Βαρβιτσιώτης αυτοεπαναλαμβάνει και κάποιες του δηλώσεις, που τις έχει ταμπού, από τ' άλλα βραβεία, πως τάχα έχει άριστη ποίηση η μπανανία μας (ποίηση έχει, ποιητές δεν έχει) για εξαγωγή... Εκπροσωπεί λέει και τη χώρα μας σε «διεθνή ποιητικά συμπόσια». Αν είναι Ιταλίας... κουμπωθείτε. Βάλτε το στραβά! Σωθήκαμε (!) Είναι μάλλον στη Στρούγγα της Ωχρίδας, όπου σ' αυτό το βαβυλώνιο και άκυρο συναγώι, θα αναδείχτηκε από παλιά, με το ζεύγος Παπά. Αλλά, τελευταία, τον ξεπέρασε ο Μ. Αποστολάτος... «Σπίτι μου που σ' έκλεισα και σε διπλομαντάλωσα».

Αφορισμός

Ο φίλος μου δημοσιογράφος Μάριος Σταθάκης, πολύπειρος κι ατσίδας καθώς είναι και στα ποιητικά δεδομένα, έριξε πρόσφατα ένα κροκοδείλιο δάκρυ, γιατί, είδε λέει απούλητο και κιτρινωμένο στη βιτρίνα του Γκοβόστη το «Ηλιοτρόπιο» του νέου μας «αθάνατου» κ. Βρετάκου, και ένωσε, είπε, ντροπή για τους άξεστους ρωμιούς, που δεν προσέχουν την ποίηση και μάλιστα την ακαδημαϊκή... παρά, κοιτάνε τα βίντεο, τα ταβερνεϊά, τα γιωταχί και άλλα τινά. Αίσχος! Αφού κι εμένα, πριν 3 χρόνια, σε φεστιβάλ βιβλίου στο «Λευκό Πύργο» που είχε περίπτερο νοικιασμένο ο «μεγάλος» ποιητής, μου είχε τονίσει το πικρό του παράπονο στο τέλος, πως δεν είχε πουλήσει 16 μέρες ούτ' ένα βιβλίο του. Δίκιο έχεις φίλε Μάριε. Έτσι οργίστηκα κι εγώ, μα την αλήθεια, και είπα πως: αν ήμουν Σεραφείμ, ή παπα-Κατινάς... θα τους αφορίζα τους ξιπασμένους κι αντιποιητικούς Σαλονικιούς, γιατί να μην πάρουν ούτ' ένα «Ηλιοτρόπιο»; Εσύ στο νότο κι εγώ στο βορρά, θ' ανοίγαμ' ένα «ολοκληρωμένο μεσογειακό» αφοριστήριο... γιατί τα πονάω κι εγώ τ' αζήτητα και νεκροζώταντα ποιητικά βιβλία!...

Για το Πολυτεχνείο...

Ένας κουλτουριάρης φιλόλογος στην ΕΤ 1, τις 17 11.87 στην εκπομπή «Και τέχνες και γράμματα» (που επιμελείται ο κ. Ν. Λαγκαδινός) και που λεγότανε Καλημέρης και λανσαρίστηκε και σαν συνερ-

γάτης του «Διαβάζω» (χ... η φοράδα στ' αλώνι) ο άνθρωπος δεν ήτανε μάλλον ούτε Καλημέρης, ούτε μεσημέρης, αλλά, μάλλον σκέτος μεσάνυχτας... Γιατί, σε ερώτηση σχετική με το αν και πως πέρασε ή όχι, η εξέγερση του Πολυτεχνείου το 1973 στη λογοτεχνία... ο φουκαράς απαντούσε όλο με ρεταρίσματα, και με «το οποίο, τα οποία, των οποίων, της οποίας και σόλο και κόντρα και πάντων των οποίων αμήν, αλαλούμ και κουλτουρούμ και πάλι μάτα, αμήν (!)

Όλ' αυτά τί σημαίνουν; Υποβάθμιση της υποβάθμισης, των υποβαθμίσεων, πάντων των υποβαθμισμένων, στον υποβαθμισμένο τοίτο τόπο, αλληλούια (!)

«Από την πόλη έρχομαι και στην κορφή κανέλα».

Μύθοι, ύμνοι και ανταμοιβές

Πολλά επιτήδεια πρόσωπα, βρίσκουν ευκαιρίες και μυθοποιούνται καθ' υπερβολή κι από ανάλογα συμφέροντα, σε πρόσφορες περιστάσεις, που φτάνουν ως τη θρυλοποίηση. Όμως σήμερα που οι επιτηδειότητες και οι ψευτιές, οι υπερβολές και οι απάτες έχουνε παραγίνει, επιβάλεται, πολλά τέτοια προσώπατα, ν' απομυθοποιούνται.

Ιδού ένα παράδειγμα: Ο Γ. Σεφέρης ο νομπελίστας και στο τέλος της ζωής του, υποθηκίστας δημοκράτης (ενάντια στη χούντα), όταν ήταν διευθυντής του Γραφείου Τύπου στη μεταξική δικτατορία (1936-40) έγραφε τότε και τα παρακάτω, υμνολογώντας τον πατέρα του «τρίτου ελληνικού πολιτισμού».

«Ο Μεταξάς είναι ο μόνος αγνός, ο μόνος πιστός. Ο Μεταξάς, ως άτομο, είναι νομίζω ο πιο δυνατός, από τους γνωστούς πολιτικούς που έχουν απομείνει... με το περισσότερο μυαλό και το περισσότερο σθένος...».

Κοντά στο νομπελίστα που δεν πρόλαβε να γίνει κι ακαδημαϊκός... ανάλογα εγκώμια έπλεξαν στο δικτάτορα του ρετσινόλαδου και του πάγου... και οι παρακάτω φωστήρες της τρισηλίου ενδοξότητας: Στράτης Μυριβήλης, Σπύρος Μελάς, Χατζηκυριάκος Γκίκας, Παντελής Πρεβελάκης, Πέτρος Χάρης, Νικηφόρος Βρετάκος και άλλοι, που έγιναν όλοι τους ακαδημαϊκοί (!)

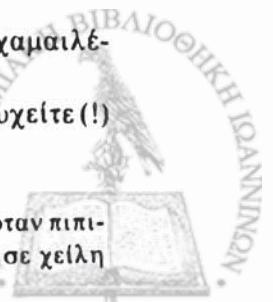
Να, τι δώρο κρατούσε γι' αυτούς ο χαμαιλέων.

Αντινομίες Ελλήνων χαίρετε κι ευτυχείτε (!)

Καταχρήσεις λέξεων

Βρίσκουνε και οι λέξεις το μπελά τους, όταν πιπιλίζονται σαν τσίχλες και σαν καραμέλες, σε χείλη ακαταλόγιστα.

Σι ανάλογα χρονικά διαστήματα, τρελού κι ασυ-

γκράτητου σνομπισμού και βερμπαλισμού, πολλές κακόμοιρες λέξεις δεινοπαθούν κι αυτές από κουλτουριάρηδες, που με ασυνείδητη κατάχρηση, χάρη μόδας, τις βιάζουνε αδιάκοπα και τις παραζαλίζουν. Να μερικές: «Αναβάθμιση», «αντιπαράθεση», «ευαισθητοποίηση», «στόχευση», «φορείς», «μετεξέλιξη» «μεθόδευση» κ.ά. Μα θα περάσουν κι αυτές οι πολυχρησίες, όπως πέρασε το «βασικά», οι «ετεροχρονισμοί» κ.λπ.

Φιλολόγου ακατανοησία

Δεν μπόρεσα να καταλάβω, γιατί ο κ. Γιάννης Δάλλας, φιλόλογος, ποιητής και δοκιμιογράφος, χαρακτήρισε σε γραφτό του τη Γιαννιωτοπούλα ηρωίδα Ευτυχία Πρίντζου, που έστησε πάνω στον ανθό της ηλικίας της, την ωραία ζωή της στο εκτελεστικό απόσπασμα «*άναρχη*» και «*τρεμάμενη*». Και τα δυο αυτά επίθετα, τα διέδωσε κι ένας φίλος ρασοφόρος με το ψευδώνυμο Θύμιο Ρέτζιος. Και καλά, το δεύτερο, ανθρώπινο είναι, που δεν άντεξε ίσως τα βασανιστήρια στις περιβόητες φυλακές του «Φιξ» και στο στρατοδικείο, κι έτρεμε — κατά τον κ. Δάλλα — κι έγινε ίσως «*τρεμάμενη*». Αλλά και τρεμάμενη δεν αποδείχτηκε γιατί είχε θάρρος και ψυχή και πείρα αγώνων. Αγέρωχη ναί. Όμως «*άναρχη*» γιατί; Κι ακόμα τη λέξη «*πομπή*» γιατί την έχει στο ίδιο γραφτό; Αλλ' ας σταθούμε στο «*άναρχη*».

Άναρχος θα πει, όπως εξηγούν και τα λεξικά μας, «*ένας ποι δεν έχει αρχή*», ή «*έναρξη*» ο «*αναρχίνιστος*» ο «*άνευ αρχηγού*» ή λέμε και μια «*πολιτεία άναρχη*» (αναρχούμενη). Ενώ η Πρίντζου είχε και αρχή και αρχές, και περήφανη ιδεολογία και χρόνια τίμιους ανθρωπιστικούς αγώνες. Μπας και ο κ. Δάλλας τη χαρακτήρισε έτσι από τη «*θεολογία*» του, από το «*Θεός ο άναρχος ο σινάναρχος*»; Όπως και να το σκέφτηκε είναι χαρακτηρισμοί, ουσιαστικά, κι επίθετα, άστοχα και άδικα.

Δε θα θέλαμε να του καταλογίσουμε ασυναρτησία και διαστρέβλωση της σημασίας των λέξεων.

Ή μήπως τά 'γραψε να πούμε «*ποιητική αδεία*»; Κι όμως, τόσο ξένα για τη θρυλική ηρωίδα!

Εγεννήθη «παρ' υμίν...»

Κάποια κλίκα στην Τι-Βι τους τελευταίους μήνες του '87, αποκάλυψε πως ο κ. Ντίνος Δημόπουλος 75ρης, γνωστός πετυχημένος σκηνοθέτης του κιν/φου, ηθοποιός, ζωγράφος (τώρα σκηνοθετεί και θέατρο) πως είναι και ρέκτης συγγραφέας παιδικής λογοτεχνίας. Ρε στα 75 του; Αφερίμ! Ε, τότε χωρίς αστεία,

εγεννήθη «παρ' υμίν» νέος αστέρας, για τη διαπαιδαγώγηση των αδιαπαιδαγώγητων ελληνο-πουλακίων στη χώρα.

Και τονε πρόβαλλε στο ξανά και πάλι μάτα, η πονεσιάρη η κοπτόμενη για τα νέα ταλέντα τουβούλα, ως θεόπεμπτο... και με βραβείο Ουράνη (γράφε Πετροχάρη, φιλίας, ή άλλης συναλλαγής ένεκεν). Βρε τί σατανάδες που 'ναι οι ρωμιοί, όλοι για όλες τις δουλειές ατσίδες οι γραϊκύλοι.... Και δε χρειάζεται να περάσουν από τις ευλογίες του Τσαρούχη και του Ρίτσου, για να γίνουνε νεοβεντέτοι... Πάντες οι έχοντες μάχαιραν, περιδρομιάζουνε πεπόνι (!)

Η Κακα-ιδού της «αθήνησι»...

Έξη χρόνια πέρασαν, αφότου ο λαός ζητούσε αλλαγή, σε όλους τους τομείς της ζωής, και την εμπιστεύτηκε στο ΠΑΣΟΚ.

Στην «αθήνησι» όμως ακαδημία των αθανατοπεθαμένων γερόντων, δεν φύσηξε κανένας άνεμος αλλαγής.

Η συντήρηση κι η αρτηριοσκλήρωση, εμπόδισαν συστηματικά και με περισσότερη παχυδερμία, τη σύνδρομη παραδοσιακή μακαριότητα, για προοδευτικά ανοίγματα.

Οι υπηρέτες του Γιάννη Μεταξά και του Στέλιου Πατακού κρατάνε γερά τα σκήπτρα της μούχλας και της ναφθαλίνης.

Οι πόρτες μένουν απαραβίαστες, τα τείχη δυσανάβατα και καμιά τηβεννοφαρέτρα δεν ξεσκούριασε.

Αυτό φάνηκε και με τις βραβεύσεις σε 3 λογοτέχνες στο τέλος του 1987. Και οι τρεις είναι αρίστοκράτες, ελίτηδες και πυρήνες της αντιδραστικής λογοτεχνίας, Θεσ/νίκης και Αθήνας...

Η φατρία βλέπετε του συντηρητισμού, επιβεβαιώνει τις παροιμίες:

*Όλοι πάνε κι έρχονται
κ' η Κακαϊδού στον τόπο
Οι κουφοί τρώνε και κλάνουν
κι έγνοια πια καμιά δε βάνουν.*

Γλωσσο-τσιτσιολίνοι

Στη μπανανία των λελέδων ό,τι θέλει γράφει και τυπώνει ο καθένας, ό,τι θέλει λέει, κι ό,τι του καπνίσει κάνει, κι ό,τι επιτηδεύεται, με θράσος παριστάνει. Είναι και οι διεστραμμένοι κουλτουριάρηδες με τη θολούρα στο μυαλό και του σνομπισμού το θράσος, που κακοποιούν τη γλώσσα κι από τα μέσα ενημέρωσης. Π.χ. ένας καθηγητής κ. Κο-κώλης υποκατάστατος του κ. Σαβοιδη στο πανεπιστήμιο

Θεοσπίνης, έριξε με την ψυχή του, λιβανίσματα και ξιθύραμβους για ένα χυδαίο υβρεολογικό βιβλιαράκι του κ. Μ. Αναγνωστάκη, που το 'βγαλε τελευταία με το ψευδώνυμο Μ. Φάσσης. Αυτό το κείμενο επειδή ο πατρώος του έχει τα μέσα και τα έξω δικά του... μεταδόθηκε από την Τ.Υ. τα ραδιόφωνα και τον Τύπο, ως μέγα εκδοτικό και συγγραφικό γεγονός (!)

Κάποια επίσης κ. Δαλακούρα, γράφοντας κριτική για την κ. Ρ. Κακλαμανάκη στο «Βήμα» τις 4.10.87, ξεβούρκωσε απύλωτα, όλα τα σεξουαλικά της απωθημένα, σαν νά 'ταν αμοκ-ατζίδικα σαρκικά πάθη, ασχημονώντας και κοπρολογώντας, πάνω στο καταβιασμένο σώμα της δεινοπαθημένης ποίησης. Αλλά, μέσα στην τόση γραικύλικη ανευθυνότητα κι αδιαφορία, ποιός τελικά αδέκαστος να κρίνει... και ποιός έχασε λίγη ντροπή, για να τη βρουν οι γλωσσο-τσιτσιολίνοι;...

Διαλογομονόλογοι...

Από τα ψηλά, στα χαμηλά έπεσε στους «διαλόγους» του, ο ευτυχοδυστυχίας κ. Νικολήμος. Από τα Έβερρεστ, της αμπελοφιλοσοφίας και της «πλουμισιώτικης» ποιητικής οιστηλατίας, στα κέφια και στα γούστα της αγοραίας αδελφάτικης πεζολατίας (!)

'Έτσι στις 30.10.87 κάλεσε σε συνέντευξη, τον συντεκνίας «συγκροτήματος» ένεκεν κ. Κ. Ταχτσή. Και ω του θράσους και της ευτέλειας, δεν υπολόγισε ότι τον «τρίτοστεφανάκια» τον έχουν συναπτή μαριονέτα στην τουβούλα, σαν μαδημένη κότα... μετέτρεψε ο διαλογέας το διάλογο σε μονόλογο, για να επιδείξει την εντυπωσιακή του διάρροια για το «τρίτο στεφάνι»...

Γι' αυτό και με το δίκιο της, η προστάτιδα του Ταχτσή αρχικουλτουριάρα στα «Νέα» κ. Μ.Π. διαμαρτυρήθηκε γιατί ο λαλίστατος κ. Ν. Δήμου, δεν άφησε τον έχοντα τρομερή «ευφράδεια» (που μπορεί να πάθεις αποπληξία) κ. Ταχτσή, να μιλήσει αυτός για το έργο του (!). Αλλά και τι νά 'λεγε ο έρμος ο Κωστάκης, το που τον δέρνουνε οι διάφοροι ανάλγητοι ντούροι και κούροι καμάκηδες φίλοι του;

Το ζηλιάρικο και κακόψυχο λοιπόν αδελφάτο, που κατέχει τα πόστα στο κυβερνείο των διαγραμμάτων, ας μάθει να προστατεύει την απληστία των επιδείξεών τους. Κι ας μη ξεχνούν και του πατέρα τους Καβάφη το αξίωμα: Να μη φθείρονται μέσα στις καθημερινές επαφές και συναναστροφές... 'Η μήπως σκεπτόμενοι το «απολείπειν ο θεός Αντώνιον...» θε να πάνε πριν την ώρα τους χορτασμένοι;»

Δέκτες αποδέκτες και «πομποί»

Στον Ταΰγετο έλαμψε το θεϊκό αστέρι... και γέννησε τ' ακαδημαϊκό στην Πλούμιτσα. Εκεί έφτασε πριν λίγο καιρό κι ένας κοντυλοφόρος αθηναϊκού συγκροτήματος, για συνέντευξη στον αετόπτερο πηγασοτηβεννούχο. Κι ανάμεσα σ' άλλα, τού 'πε κι ότι: «Ο ποιητής είναι ένας ευαίσθητος πομπός που τα δέχεται όλα...». Μα ο πομπός «μεγάλε» μου εκπέμπει ο δέκτης είναι που δέχεται. Όμως αν τον συνύφανες και τον εννοούσες συγχωνεμένο, ανάμειχτο, δέκτη και πομπό, πάλι ο δέκτης δεν τα δέχεται όλα...

Αλλά, όπου δε βοηθάει το πνεύμα και η τέχνη, πού 'λεγε κι ο Αίσωπος, βοηθάει στον κοινότοπο, κι ανούσιο λόγο, («ποιητική αδεία») η τύχη και η κάθε κολακευτική υμνοσκορδο-καϊλα.

Παλιότερα, λοιπόν, κάποιοι ψυχωμένοι ιδεολόγοι ποιητές, αντί να εμετοῦμνήσουν τους δικτάτορες, τους ξεφτίλισαν κι από σκηνής μάλιστα.

Παράδειγμα, ο μακαρίτης Πωλ Μενεστρέλ από την Κυψέλη, που ποτέ δεν ακούστηκε να βγει παγόνα στο δαφνοκυνήγι.

Ο καημένος ο Πωλ δεν δέχτηκε στο μεταξικό καθεστώς ούτε το κρατικό βραβείο... που το καλοδέχτηκε ο άλλος «θεός» της Μονοβάσιας το '38, καθώς και ο Λουντέμης.

Ο Πωλ το απόκρουσε έτσι, με κεραύνιο λόγο του, μπροστά στη σκηνή του Θεάτρου Κοτοπούλη:

«Μαρίκα, τελείως και ανιδιοτελώς
απλώς και χάριν γούστου,
να,χε... το Γιάννη Μεταξά
και την 4η Αυγούστου
κι όλους τους υπουργούς του...»

Σαν νά 'ξερες φουκαρά Μενεστρέλ πως: «Η ύπαρξη του ωραίου στην τέχνη δε θέλει την επέμβαση της τύχης, γιατί δημιουργούνται ανωμαλίες!» (Τσερνιτσέφσκι).

Τύχη και χρήμα

Φλόμωσαν την αξιοσέβασση γραία κ. Μ. Ιορδανίδη στο χρήμα, πριν λίγα χρόνια με τη «Λωξάντρα» (αυτοβιογραφικό βιβλίο της) πρώτα βέβαια από το γύρισμά του και την προβολή του στην Τ.Υ. και επόμενο από τις εκδόσεις του. Τώρα, με το νέο σήριαλ στο κανάλι 1, θα την αποτρελάνουν πάλι στον παρά και στη δόξα (αν και πέρασε τα 90 της) με τα «Τρελά πουλιά» της.

Τι σου 'ναι τελοσπάντων αυτοί οι επιτή-

δεδιοι σηραεαλίστες, σκηνοθέτες και παραγωγώ (!) Είναι σε θέση όπως ο Κουν (θεός σχωρέστον) κι από το τίποτα... να φτιάχνουν παραστάσεις και να ευνοούν και μέτριους κι ασήμαντους ακόμα συγγραφείς. (Χαρά στους τ(ρ)υχερούς (!) Βλέπετε τόνα καλό, φέρει το άλλο και τόνα κακό, το άλλο... και το χρέμα πάει στο χρέμα. Αλλά' ας μη παραξευεύομαστε. Ο Λαός πληρώνει την ΕΤ για να βλέπει ισόβια: «Λωξάντρες» και Ταρνανάδες, «Κυρά Κούλες» και «Φανέλες των 9», «Μάρμες», και λοιπούς λαπάδες, νεροφασουλάδες και ριγανοκολοκυθάδες (!)...

Μπρε, μπρε τί πάθαμε, μ' αυτούς τους συχνο-αλλαγιάρηδες ετιτζήδες, μη μας βασκαθούν (!) Ούτ' ένας απόσους πέρασαν από το 1981 και δώθε, (πλην του αείμνηστου φίλου αγωνιστή Γιάννη Κάτρη που «φαγώθηκε» βδομαδιάτικα...). Κανείς, μα κανείς δεν έδειξε γερή αντίληψη και μνήμη, συναίσθηση του μέτρου και του δίκιου, για μιαν αντικειμενική γνώση, επιλογή κι αξιοποίηση έργων και προσώπων.

Ως πότε λοιπόν, θα υποτιμούνε τους αετούς και θα τα οικονομάνε με τις χελώνες;

«Σφράτος» τηλεπειρατής

Καλώς τον δεχτηκαμε... Πούντος, νάτος ο Βασίλης, μας ξανάρθε τώρα «σφράτος», κι άι-βασιλιάτης κοτσωνάτος (!) Πρόκειται για τον καλομασαδόρο της ΕΤ, και πρώην υπογενικό, που όλο αφορίζει την πατρίδα, κι όλο φάνης μπαστουνάτος, για την παραδο-παρτίδα. Τάχα φεύγει και δεν ξανάρχεται... (πού να του τό' χουνε στρωμένο;) Κι αφού ροκάνισε και ξετίναξε τα ματσοπαράδακια, από το «Καφενείο ε-μιγκρέκ»... νάτος, πάλι μάτα γι' άλλα.

Πάει στις ΗΠΑ... ξόρκισε την Ελλάδα. Πάει στην Πολωνία, (λίγο πριν ξεσπάσ' η θύελλα) τη βρήκε «παράδεισο» και ζήτησε πολιτικό άσυλο. Μα έφυγε αμέσως κι από κει και πάει στην Ουγγαρία, όπου οι όμορφες μαγιάρες τονε καταμάγεψαν. Όταν πάει στη Βουλγαρία, γύρισε στο μαντρί του «συγκροτήματος» και αποκήρυξε το μαρξισμό! Έπειτα πάει στην Κύπρο και δήλωνε πως δε θέλει ν' ακούει για ψωροκόσταινα! Η δικτατορία τον ευεργέτησε, όταν τό' σκασε για τη Γαλλία και βρήκε το Γαβρά που τον έκανε διάσημο με την ταινία του «Ζ».

Πριν από καιρό, μετά την ένδοξη έλευσή του από την ΕΡΤ... εγκαταστάθηκε στη Ρώμη, «οριστικά και αμετάκλητα», μετά από τις γερές κονόμες και με το «...Εμιγκρέκ» κι έριξε πέτρα στην Αθήνα... Μα τώρα, νάτος πάλι... λαύρος, γαύρος, ταύρος, μα πάνω απόλα «σφράτος» και πούρος θαυμαστής του Γκορμπατσόφ... ξανάβρε η ΕΤ και πάλι το μελά της.

Έκανε έφοδο και εξα)πεινής κατέλαβε την εκπο-

μπή «Τρεις στον αέρα», κάποια μέρα, με βέτο και αέρα παλιού υποαφεντικού.

Είπε, είπε, και τι δεν είπε, για να διαφημίσει τζάμπα και το «Σφράτο» του (γιατί μας ήρθε ιταλομαθής και κανακάρης) και μπράβο σου Γ. Παπαδάκη που του 'ριξες και δυο καρφάκια... Αλλά, ήθελε πλύσιμο και λουσοχτένισμα γερό. Κι ας «όψεσαι» σκηνοθέτη Παπαδόπουλε που του 'κωες τη φόρα...

Μαζί του ήτανε, (για να του κρατάει τα μπόσικα) κι ο εραστής της «παγκόσμιας οργάνωσης ποιητών» (γράφε σνομπ και μπάφες παραλήδων ποετάστρων) κ. Τίτος Πατρίκιος, που έχει κι αυτός τρανό μερτικό προβολής από την ΕΤ...

«Σφάτο» στην ιταλική θα πει: δραπέτευση, απέλαση, έξωση, εξορία. Ενώ, ο Εμιγκρέκ ερμήνευε ως «έξωση» τον τίτλο του βιβλίου του. Και τι δεν είπε ο προστατευόμενος του «συγκροτήματος» στην εκπομπή αυτή. Τον είπαν τον «πολυγραφέτερο». Μήπως είναι άλλοι πολυγραφέτεροι που δε φάνηκαν ποτέ στην ΕΤ κ. ετιτζήδες;... Τον ρώτησαν για το μεγαλύτερο γεγονός του 1987 και απάντησε πως ήταν γι' αυτόν (κι όχι για τον κ. Πατρίκιο) η γένεση και ανάδειξη αντί του Χριστού, του Μιχ. Γκορμπατσόφ. (Να ο πονηρούλης αφορμή και για ολοσέλιδη προβολή την επόμενη κι από την Αγγελική).

Είπε και πως, ενώ είναι βασιλικός στο όνομα, δεν είναι στην εμφάνιση... και κατέληξε με τη γνώμη του για την ΕΤ, και το ενδιαφέρον της για τα βιβλία: «Έμού διευθύνοντος επί χρόνια η ΕΤ, κατάστρεψε το βιβλίο... χάρη στο ποδόσφαιρο, διότι η ΕΤ είναι μητριά των βιβλίων γενικά (όχι φυσικά των δικών του) αφού «γεννήθηκε από μάνα χουντική και πατέρα δεξιό...».

Τι όμως τον εμπόδιζε να κάνει αυτός που χρόνια ψωμίζονταν λουκούλεια εκεί, ως υπ/ντής, την κάθαρση, την εξυγίανση, ή την αντικειμενική και δίκαιη δημοκρατικοποίηση;...

«Στου κακού τη σκάλα...»

Τα Χριστούγεννα, η τουβούλα μας έκανε πλύση εγκεφάλου με το «Τρίτο στεφάνι» του Ταχτσή, με την «Αρραβωνιάρα τ' Αχιλλέα» της κ. Ζέη, με την «Αμοργό» του Γκάτσου και με το «Πεθαμένο λικέρ» του Ξανθούλη. Όλων αυτών, δούλεψε η τύχη τους «παλαμάρι»! Αυτό θα πει δημόσιες και άλλες... σχέσεις... Έχουν τρελάνει τον κοσμάκη μ' αυτούς τους συρμούς και ο κακομοίρης, δεν ξέρει τι κάνει, τι βλέπει, τι διαβάσει, τι αγοράσει, από την παραζάλη των αφόρητων και κερδοσκοπικών διαφημίσεων.

Αρκεί, ο οποιοσδήποτε ρωμιός, νά 'χει απωθημένα και να κάτσει να τα γράψει, σαν ο Χρόνης Μίσιος, έχοντας βέβαια, απαραίτητη και πρόχειρη την άτεχνη συνουσία του λόγου με τη χυδαία έκφραση. Τέτοια τονε ταΐζουνε τον ελαφρό κι απερίσκεπτο καταναλωτικό

κοσμάκη. Όπως διαφημίζεται κι ο Ρίτσος με τα πολλά τελευταία πορνοβιβλία του, καθώς κι ο συγγραφικά ατάλαντος Λαζόπουλος, με την ακατάσχετη υβρεοαισχρολογία του, από σκηνής.

Σήμερα έφτιασαν νέο είδωλο συγγραφικό, τον κοντυλοφόρο κ. Γιάννη Ξανθούλη. Κι όχι μόνο γιατί είχε τυχερό να ζωντανεύει τις αηδίες του, με κάποιες ατάκες, μούτες και αυτοσχεδιάσματα, με το μπούγιο των σκηνικών και την προσωπική του γενικά συμβολή, ένας ανεπανάληπτος κολοσσός ηθοποιίας όπως είναι ο Καρακατσάνης... καθώς κι ένας εξαιρετος Παράβας.... το κακό είναι πως κόλλησε η τρέλα τον κόσμο και με τα «πεθαμένα λικέρια» του (!)

Άλλος «μέγας» λοιπόν συγγραφικός αστέρας ανέτειλλε, ο κ. Ξανθούλης.

Το νου σας, μη σας θαμπώσουνε τα φώτα του (!)

Σας δίνω παρακατιόν μια γεύση. Κι αν θέλετε, τρέξτε κι εσείς στις «απανωτές» εκδόσεις του, που διαφήμιζε και η Αγγελική (μία είναι η Αγγελική στο «Ρ» μας). Προσοχή μη χάσετε το ξανθούλικο κελεπούρι. Για να τον θυμάστε. Ο μαζωχισμός περίσσεψε. Παραθέτουμε δείγματα γραφής του. Με απόλυτη συναίσθηση της ντροπής που αισθάνεται το «Ελ. Πνεύμα» ένεκα των αρχών του και που δε συνηθίζει ν' αντιπαραθέτει τα χυδαία των χυδαίων, που κακοποιούν την τέχνη. Όμως, ας μας συγχωρηθεί τούτη η παρέκβαση. Γευτείτε λοιπόν ένα ξανθούλικο «λικέρ» γραφής:

«... Θα 'λεγα ότι καταδιασκέδασαν, κι όταν ο παπαγάλος είπε «πουτάνα» κατουρήθηκαν από το γέλιο... Την ώρα που βγαίναμε του σκοτωμού από το γαμημένο το ρετιρέ της Λιάνας... Κρίμα τέτοια τσογλάνια σαν κι εσάς να μην τα μπαγλαρώνουν στ' αναμορφωτήρια. Φτου σας ρε. Φτου σας, ρε πουσταριά, που γαμώ τους γονείς που γέννησαν τέτοια κελεπούρια... της μάνας σου ο κώλος, σκατομαλάκα... αν πριστούν αύριο οι αμυγδαλές σου, ξέγραψέ με από φιλενάδα... ολόκληρη κοπέλα και σκεπτομένη ακούστηκε σαν κλανιά η φωνή της... Με αξιοπρέπεια πίεσα το στομάχι μου και πέτυχα το μεγαλοπρεπέστερο ρέψιμο...».

Ζήτηω λοιπόν η τρέλα των αναγνωστών και θεατών του κ. Ξανθούλη. Δε χρειάζονται περισσότερα. «Στου κακού τη σκάλα» που έλεγε κι ο Παλαμάς... δεν ξέρω αν υπάρχει άλλο σκαλί πιο κάτω! Απαλλαχτείτε. Αλλά πώς;

Οι «κακές οι γλώσσες»

Το κιναιδίστικο το σόι, ποιός είπε ότι δεν ντρέπεται; Βρε τις κακές τις γλώσσες (!) Μέ-

γας είσαι άγιε Πισώβουλε και κύριε Καλαφάτη!...

Βρε τι μπελά που βρήκαμε, στα χρόνια τούτα τα σημαδιακά, να μη χορταίνουμε να καμαρώνουμε άντρες σαν τον Τσαρούχη καλλιτέχνες και σοφούς. Κι ας λέτε εσείς πως έμεινε στα γηρατειά, με τις ψευδαίσθητες και τους καημούς των ναυτικών του φίλων. «Άγιο του λαού...» τον αποκάλεσ' ένας κουλτουριάρης την πρωτοχρονιά στην Τ.Β. Μη το παίρνετε γι' αστείο. Ο τσαρουχόκοσμος σήμερα κατέχει εξουσίες... και πέστε ό,τι θέλετε. Τί ντροπή, να τονε λένε τον καημένο κι αποκατιανό... Μα αυτός δεν ήτανε παρά, «ορθίως βάλοντος» και μάλιστα πισώστρεφος, μαρτυρικά εσταυρωμένος (!) Α, να μου χαθείτε ζηλιάρες αδερφάρεις (!) «Έχετε τη μύγα και μυγιάζετε». Δεν ξέρετε που...

*οι τράγοι σμίγουνε συχνά...
με γίδες ζητουριάρες;*

Τραγουδιστικές μάπες

Καιρός, της σύγχυσης, της ασυναρτησίας και της τρέλας, και η αληθινή ποίηση στο τραγούδι, έχει χρόνια που τρώει εξοστράκιση, περιθώριο κι απομόνωση. Μελοποιούν τις σαχλαμάρες και τις κάνουνε τραγούδια, όπως π.χ. μια κ. Τανάγρη έχει σουξέ της τα λόγια: «Το βυζάκι έξω...»

Φτιάχτε λοιπόν όσοι φιλοδοξείτε να μελοποιηθούνε στίχοι σας τα πιο γελοία βλακόλογα, ή και τολμηρά πορνό, για να πλουτίσετε.

Και μη μου πείτε ότι τα πιο σαχλαμαρίστικα τραγούδια στην αλαλούμικη κοινωνία μας, δεν έγιναν υπεραξίες και σουξέ όπως τα παρακάτω περικαλώ. Ιδέστε: Ό,τι βγάζει ο πισινός τους, τα μελοποιούνε, χωρίς να ξέρουν τι θα πει ποίηση για τραγούδι και κατάλληλες λέξεις που πρέπει να τις ντύνουν με τους ήχους.

*«Δεν είμαστε καλά
Δεν έχουμε μυαλό
είμαστε άρρωστοι
με το ροκ...»*

*«Τό 'πε τότε ο παπαγάλος
ότι σε γλεντάει άλλος...»*

*Ή «Άσε τον
τρελό στην τρέλα του κ.λπ...»*

*«Οι σαραντάρεις οι σαραντάρεις
είναι δύο εικοσάρεις...»*

Και οι βλακείες συνεχίζουν, χωρίς νά 'χουν

Θεατρική ζωή και κίνηση

Κρίσεις και αναλύσεις

Για το «Ταξίδι μεγάλης μέρας μέσα στη νύχτα» του Ευγένιου Ο'Νήλ

Γράφει η Καλλιόπη Λαϊτσιώτη

Ο θίασος Αλ. Αλεξανδράκη και Νόνικας Γαλινέα, επανεμφανίζεται στο θέατρο «Ιλίσια» το θεατρικό αυτογραφικό έργο του Ευγένιου Ο'Νήλ, «Ταξίδι μεγάλης μέρας μέσα στη νύχτα».

Το Εθνικό Θέατρο είχε ανεβάσει το ίδιο έργο με σκηνοθεσία του Μινωτή και με τη συμμετοχή της Παξινοῦ.

Η ερμηνευτική απόδοση στο θέατρο «Ιλίσια», είχε τόση απήχηση, ώστε ο θεατής να κυριαρχηθεί από αίσθημα οίκτου, κατανόησης και συχώρεσης. Τα υπαρξιακά προβλήματα της οικογένειας Ο'Νήλ, είχαν ρίζα στις συνθήκες του κοινωνικού ιρλανδικού περιβάλλοντος. Οι καθολικές οικογένειες του ζεύγους, είχαν μεταναστεύσει σε δύσκολους οικονομικούς καιρούς, σε διάφορες πολυσύχναστες πόλεις του Οχάιο της Αμερικής, όπως μας πληροφορεί η κριτική των Arthur και

Barbara Geeb. Το κοινό σημείο που ένωσε τους γονείς του Ο'Νήλ, ήταν η κοινή καταγωγή. Αυτό όμως δεν έφτανε για το στήσιμο μιας οικογένειας με γερά θεμέλια. Ο άνθρωπος είναι το σύνολο των κοινωνικών σχέσεων και όχι μια μοναχική ύπαρξη. Τι θέση παίρνει το άτομο απέναντι του συνόλου και απέναντι του εαυτού του; Ο άνθρωπος είναι η συνισταμένη πολλών παραγόντων. Η πνευματική και ψυχική συγκρότηση του ανθρώπου επηρεάζει τη σωματική του ύπαρξη.

Ο φιλοχρήματος πατέρας, είναι το κύριο πρόσωπο και ο υπεύθυνος για τη γύμνια όλης της οικογένειας. Κατακερματισμένες υπάρξεις, θύματα της φιλαργυρίας του πατέρα. Η μάνα Μαίρη Τάυρον και τα παιδιά Έντμοντ και Τζέμυ, τα θύματα. Στη σελίδα 20 του θεατρικού κειμένου καταγράφονται τα κάτω: «Γιατί με κοιτάζεις, Τζέμυ; Έχω τίποτε στα μαλλιά μου; Δεν μπορώ πια να τα χτενίσω καλά. Τα μάτια μου δεν με βοηθάνε καθόλου και δεν βρίσκω και ποτέ τα γυαλιά μου». Τη στιγμή αυτή ο θεατής συγκεντρώνει την προσοχή του στη γυριστή παλάμη του χεριού της. Οργανική βλάβη από την πολύχρονη χρήση της μορφίνης. Η μητέρα κρύβει την κατάσταση της. Θα πει πως: «Είναι από τους ρευματισμούς!» Θύμα ανίατο που καταλήγει στην παραφροσύνη. Στο αυτογραφικό θεατρικό έργο του ο Ο'Νήλ σημείωνε ότι η μητέρα του ήταν χαϊδεμένη κόρη μεσοαστικής οικογένειας, με μυστικιστική άποψη για τη ζωή. Άποψη που της αφείρεσε τη δύναμη να μεταβάλει την αιτία που καθόριζε τις συνθήκες ζωής της, όπως μας πληροφορεί ο Μπρεχτ. Ερωτεύτηκαν πριν αλληλογνωριστούν. Εγωκεντρικός ο πατέρας με ανικανοποίητο πόθο για πλουτισμό. Ο χρυσοφόρος Μίδας ήταν το είδωλό του. Η φιλοχρηματία υπεύνη για την κατάρρευση όλης της οικογένειας.

Στην 98 σελίδα του λογοτεχνικού κειμένου, παρουσιάζεται ανάγλυφα η απανθρωπία του φιλάργυρου. Ο φυματικός Έντμοντ εκπέμπει το δριμύ κατηγορώ: «Εσύ πιστεύεις πως θα πεθάνω. Γι' αυτό με στέλνεις εκεί που με στέλνεις, στο πιο φτηνό σανατόριο». Ο Έντμοντ βρισκόταν στα πρόθυρα της οργανικής

οι ήχοι φωνή και ψυχή να διαμαρτυρηθούν για την κενότητα και την ανοστιά των λέξεων όπως θά 'λεγε και ο Ρ. Ταγκόρ.

«Αν σε ρωτήσω τι θα γίνει;
κιθαρίστας ή ντράμερ...»

«Σιγά-σιγά και μπαινεις όλο και πιο βαθιά μου...
έχε το νου σου μη μου σπάσεις την καρδιά μου».

«Το μωρό το μωρό
το μωρό το μωρό...»

«Διώξε τον άντρα σου
να διώξω τη γυναίκα μου».

Ζήτηω λοιπόν η βλακεία και η τρέλα...
κι όχι «Το ελληνικό τραγούδι» του Νιόνιου με τις τρελές και κοροϊδιστικές κονόμες του (!)...

καταστροφής και ο πατέρας αγόραζε οικόπεδα. Έτσι μας πληροφορεί η αυτοβιογραφία του συγγραφέα. Ο φυματικός γιός Έντμοντ σε άλλο αποσπάσμα του κειμένου, ενοχοποιεί τον πατέρα. «...είσαι υπεύθυνος για την κατάρρευση της μητέρας. Αν έφερνες έναν επισημόνα γιατρό, τότε που με γέννησε και αρρώστησε βαριά, ούτε θα ήξερε σήμερα τι θα πει μορφίνη. Όταν ανακάλυψες πως ήταν μορφινομανής, γιατί δεν την έστειλες αμέσως σε μια κλινική να το κόψει; Τότε ήταν ακόμη ενωρίς».

Η Μαίρη Τάυρον, η μητέρα κατηγορεί τον πατέρα, για υπεύθυνο στον αλκοολισμό του άλλου γιού, του Τζέμυ. «*Το ουίσκυ αρχίζει να μιλάει αποκαλύπτοντας, τον απροστάτευτο αλκοολικό νέο. Η Μαίρη αρχίζει να κατεβαίνει στην αποχαυνωτική της κατάσταση.*» (Κριτική του Kenneth Tynau). Η μορφινομανής, προσπαθούσε με διάφορες υπεκφυγές να μη προδοθεί από το πάθος των ναρκωτικών. Ζούσαν σ' ένα οικογενειακό κλίμα αλληλοκατηγορίας. «*Τα τέσσερα άτομα βρίσκονται σε μια μόνιμη αντιδικία. Θύματα και θύτες, κατηγοροί και κατηγορούμενοι.*» (Κριτική Βάσου Βαρίκα). Οι σχέσεις του ζεύγους καχύποπτες και υποκριτικές. Μεγάλες μεταπτώσεις παρουσιάζει η μητέρα. Ανάμεσά τους διαχέεται μια ανάγκη τυραννίας και αλληλοσυχώρησης. Ανώμαλες ψυχολογικές σχέσεις. Φιλοχρηματία και ναρκομανία. Αϋπνίες και πολύωρες απομονώσεις μέσα στο σπίτι βασανίζουν το θύμα.

Τα βιώματα της εξαθλιωμένης οικογένειας ήταν αντανάκλαση του «γίγνεσθαι» του κοινωνικού περιβάλλοντος, που μέσα σ' αυτό ζούσαν. Θα ολοκληρώσω τη μελέτη του φιλάργυρου, με την αναφορά σε κλασικά έργα, αν και η σημερινή ζωή, μας έχει δώσει τη σωστή υπόσταση του φιλάργυρου, χωρίς να μας προσγειώσει στις πραγματικές απαιτήσεις μιας ανθρώπινης ζωής. Η φενακισμένη συνείδηση διαστροφή της πραγματικότητας. Ο μιμητισμός, η καταναλωτική κοινωνία, αιτίες αλλοτρίωσης. Αποτέλεσμα, η τσακισμένη ζωή, με τα πολύμορφα θύματά της. Θύματα ψυχοσωματικών φθορών και αθεράπευτων οργανικών παθήσεων. Ο άνθρωπος λιώνει πριν φτάσει στη φυσική του φθορά.

Η Μπαλζάκ στο έργο του «Ευγενία Γκρυντέ» δίνει ανάγλυφη την υπόσταση του φιλάργυρου. «...εμοίραζε κάθε πρωί το ψωμί και το προσφάι για την καθημερινή κατανάλωση. Κά-

Χάδια και τσιμπήματα

του Θεράποντα Μελιγαλά

Η ευθύνη του Κουν για τη διάδοση των χυδαιοτήτων στη θεατρική ζωή

Κάποτε θα καταλάβουν οι Έλληνες θεατρόφιλοι, και προπάντων οι Αθηναίοι, οι ώριμοι και έμπειροι κριτές του θεατρικού βίου της εποχής μας, το πόσο έβλαψε ο Κ. Κουν τις γνήσιες και ηθικοδιδασκτικές εθνικές θεατρολογικές εξελίξεις στον τόπο μας. Αυτός ευθύνεται για τον κάποιον εκφυλισμό της σκηνικής τέχνης τα τελευταία 20 χρόνια. Σχεδόν την κατηύθυνε πατερναλιστικά, και ευλόγησε και τη χυδαία συγγραφική θεατρολογία, που επέπλευσε σαν η φελοειδής μέδουσα πάνω σ' επιφάνειες τελμάτων. Και τούτο, αν δεν τό 'κανε ενσυνείδητα, για τα ήθη της ελληνικής κοινωνίας, υπηρετώντας άλλους σκοπούς, το έκανε οπωσδήποτε και συστηματικά, για να ικανοποιήσει τα γεροντίστικα βίτσια του, κι όλα τα διαστροφικά του απωθημένα.

Έχοντας το μεγάλο χάρισμα να δασκαλεύει τους ηθοποιούς, έπαιρνε πολλά πρόχειρα, αμετουσίωτα και χυδαία θεατρολογήματα που τα σκάρωναν φίλοι του... και τα διαμόρφωνε σε παραστάσεις, διαιδού-

θε πρώτη του Νοέμβρη, η Ευγενία και η μητέρα της μπορούσαν να πιάσουν τη θέση τους κοντά στο τζάκι, αδιαφορώντας για τα πρώτα κρύα του φθινόπωρου». «*Η κιτρινάδα του χρυσαφιού είχε μεταδώσει το χρώμα της στα μάτια του φιλάργυρου, έλεγαν οι συγχωριανοί του.*»

Ο Σαίξπηρ στο έργο του «Ο Έμπορος της Βενετίας» περιγράφει ανάγλυφα τι είναι φιλαργυρία. Η υπεράσπιση στο δικαστήριο από την Πορσία. «*Και πρέπει να την κόψεις από τα στήθια του Αντώνιου, μια λίβρα από τη σάρκα του, εάν δεν εξοφλεί το δάνειο μέσα σε τρεις μήνες.*» Η δεξιοτεχνία και διορατικότητα της υπεράσπισης συνεχίζει. «*Το ομόλογο αίμα δε δίνει μήτε σταλιά, τα λόγια είναι ρητά.*»

Ο Μολιέρος στο έργο του «Φιλάργυρος». Ο Αραγκόν, ο πατέρας θα προτιμούσι να πνιγεί η κόρη του Λίζα, παρά να έχανε το χρήμα του.

Ο Ο'Νήλ με το θεατρικό του αυτό έργο απελευθερώθηκε από το ψυχολογικό του μαρτύριο. Αυτρώθηκε από τις σπαραχτικές του μνήμες.

ντας από σκηνης πανηγυρικά τον εκφυλισμό και τ' διασυρμό στα γλωσσικά και τα θεατρικά μας ήθη.

Πέρα από τη μεγάλη συμβολή του στην ανάδειξη πολλών ηθοποιών από τη σχολή του, καθιέρωσε αιθαιρέτα και παραφύση μέτριους και κατώτερους σε ταλέντα θεατροσυγγραφείς, τους έδινε χρησμό και φήμη, και ό,τι έγραφαν, στα μέτρα της ψευδαισθητικής ακουστικής και κινητικής του ηδονιστικής παραψυχολογίας, το έκανε θέσφατο για τα θεατρικά χρονικά.

Εκείνος βέβαια μας άφησε χρόνους. Αλλά, τα διάφορα μειράκια, και τσιράκια του, συνεχίζουν και σήμερα — μετά τη θεοποίηση του από το αδελφάτικο κατεστημένο — την αγκώλογη σνομπαρία τους, κι ανεβάζουν σε σκηνές της Αθήνας και των επαρχιών, ό,τι είχε ευλογήσει ο πραμαμπούτας φετιχοδασκαλος, και ό,τι επέλεγε και προτιμούσε, τα τελευταία χρόνια του βίου του.

Για τον Κουν (θεός σωφρέστον) και το πατριαστικό του κύκλωμα, είτε ξένος, είτε ντόπιος θεατρογράφος ήταν, αρκεί να είχε την αισχρολογία που επιθυμούσε, αμέσως τον ενέκρινε. Αν όμως, ένας άλλος, είχε σ' ένα έργο του ηθικά και λυτρωτικά μηνύματα, το απόρριπτε. Τα υποκατάστατα της συγγραφικής βωμολοχίας, είναι μερικά. Να μας ζητούν(!)

Ευτυχώς που υπήρξε ένας αντίκοδας σωστής και ηθικής τέχνης, στον εκτραχηλισμό του Κουν είναι ο Σπ. Ευαγγελάτος, διακεκριμένος σκηνοθέτης που ανάστησε πολλούς θαμμένους Έλληνες συγγραφείς και του περασμένου αιώνα και κράτησε ένα μεγάλο μέρος θεατρικής προόδου στο διδαχτικό κοινωνικό του προορισμό. Ανάμεσα στη θετική προσφορά του δεύτερου και στην αρνητική πλευρά του πρώτου, είχε ασχοληθεί διεξοδικά, με συγκριτική αισθητική ανάλυση, στο 35 τεύχος του «Ε.Π.» ο δ/ντής της Επιθεώρησής μας.

ΕΤιτζίδικα και μανιώτικα σεξοαλαλούμ

Όπως ο μηχανισμός της κερδοσκοπίας ενός εκδότη με τις ανάλογες διαφημίσεις, π.χ. τη χυδαιολογία και την αφορμάριστη κοινοτοπία του δημοσιογράφου κ. Ξανθούλη την έκανε «μεγάλη» πεζογραφία, αλλά και τα «Σκουπίδια» και τη «Βίδα» του «μεγάλη» θεατρογραφία, έτσι κι ένα παιδάριο Σαλονικιό, ατάλαντο, τον κ. Μανιώτη, τον έκαναν από τα 25 άγουρα ακόμα χρόνια του, συγγραφέα θεόπεμπτο και ουρανοκατέβατο(!) Αφότου ξεκίνησε και ως τώρα, το κάθε τι που κουτσοουλίζει... το ανεβάζουν οι αρρωστημένοι κουλτουριάρηδες και μαζοχιστές στις σκηνές. Τον έχρησαν λοιπόν, κι αυτόν, για τις αισχρολογίες του, νεοβεντέτο και «μεγάλο», κι εξαπατούνε το κοινό. Γι' αυτό και πολλές φορές, όπως κι άλλα θέατρα, που λείπει ο άξιος συγγραφέας, παίζουμε με 5 - 10 θεατές, και με άδεια θεωρεία! Τώρα προσποιούνται και άλλα κόλπα, και αναβάλουν παραστάσεις...

Ποιός είδε ένα τρελοχυδαίο κατασκεύασμα του Μανιώτη στην ΕΤ 1, με μονταρισμένες σκηνές και φόντα από τη ζωή του Χίτλερ, σε «Θέατρο Δευτέρας» και δε συχάθηκε, δεν έφτυσε στον κόρφο του, δεν έκλεισε την άθλια Τιβί του, από οργή και αγανάκτηση; Έκαναν οι ηθοποιοί ως και αηδιαστικές κινήσεις ωμών σεξουαλικών πράξεων στη σκηνή. Δεν επρόκειτο για έργο, αλλά για μονταρισμένες σκηνές ασυναρτησίας, αλαλούμ, και παραζάλης, χωρίς να υπάρχει ταλεντούχος συγγραφέας και σωστός, σοβαρός κι αξιόπρεπος θεατρικός λόγος. Και χρειάστηκαν τόσοι και τόσοι άνθρωποι που κατακονήθηκαν και ξοδεύτηκαν εκατομμύρια για ένα αποκαρδιωτικό, απαίσιο κι ελεεινό ψευτοθέαμα, για ένα μέγα τίποτα(!) Ένα αίσχος που είχε τον τίτλο: «Η Κριστάλλω χορεύει μάμπο», και ξεσήκωσε θύελλα διαμαρτυριών μέσα στις γιορτές. Ναι, κυρία ΕΤ 1, δεν έμεινε τελοσπάντων ένας, με σοβαρό κριτικό μυαλό, μ' έμπειρο μάτι, σωστό και αναγκαίο αισθητικό γούστο στους κόλπους σου, να κάνει επιλογές που χρειάζονται για το πλατύ φορολογούμενο κοινό σου;

Και συνεχίζουν οι σαρδανάπαλοι, οι βαρδαλαμπούμπες να υποτιμούν το κριτήριο του πολύπαθου λαού μας και να τον κερνάνε για υποανάπτυχτο και κάφρο; Πώς και γιατί, να του δίνουν άχυρα και σκίβαλα και να τον κοροιδεύουν; Δεν ντρέπονται οι παράγοντες τέτοιων παραστάσεων;

Και συ λαέ της Καισαριανής, της πάλαι ποτέ ηρωικής, τέτοια θεάματα ανέχεσαι στο Θέατρό σου; Δεν απόμεινε στοιχειώδης σεβασμός στην τέχνη, στη λογική, στην ηθική; Νομίζουμε πως, αναγαπίσεις κι επιζητούσες την αληθινή κι ωφέλιμιστική τέχνη, θα κυνηγούσες και θα περιφρονούσες κάθε κουφιοκέφαλο της μόδας και της διαστροφής, που σε κοβοιδεύει με καταπλάσματα εμετικά. Όσο για τον κ. Μανιώτη, του φτάνει η βρυσιμιά του τύχη και δεν του χρειάζεται πιθάρι μυαλό θεατρικού ταλέντου. «Φαινομένων έργων περιττόν εστί μακρολογία».

Χουβαρδαλίκια στο συνάφι...

Στο θεατρικό της συνάφι η κ. ουκουργίνα του ΥΠ. ΠΟ. χουβαρδοαπλοχέριασε και για το 1988, 225 εκατομ. δρχ. για τα ΔΗΠΕΘΕ, 130 για τα χρεοκ. τημένα «ελεύθερα» της Αθήνας, (γράφε ανύπαρχτα) και 650 εκατομμύρια για το Εθνικό. Θα φάνε λοιπόν με πολλές μασέλες, σκηνοθέτες, μασαδόροι κι άλλοι τεμπελχανάδες λιμοκοντόροι. Ε, θα βολέψουν βέβαια το ψωμάκι τους και αρκετοί άνεργοι ή απότυχημένοι ηθοποιοί. Συνάφι βλέπετε! Το αίμα νερό δε γίνεται.

Για βιβλία και συγγραφείς πόσα έδωσε;

Α, μπαρντόν, μελετάει και καταστρώνει ένα νομοσχέδιο από το 1981(!) Αμήν.

Ανεβοκατεβάσματα

Τι τού 'φταιγε ο δημοφιλέστατος Βουτσάς, του χαϊδοκατεστημένου κ. Μάτεση, που τον παράσυρε

σε κάποιες μεταφραστικές μαλιφακτούρες: Έως πότε θα υποτιμούν τη νοημοσύνη του κοινού, να στείνουν όπως ο κ. Αρμένης, και άλλοι, παραστάσεις χωρίς κατά βάση αξία συγγραφικά έργα και θα τα κατεβάζουν ντροπιασμένοι;

Λάκης ο φανταράκος

Είχα κι εγώ ο ταλαίπωρος έλκος βολβού δωδεκαδαχτύλου σαν το Λάκη το Λαζό... αλλά, μου βγήκε ο μπίθας 4 χρόνια στο στρατό. Κι είχα και μανά άρρωστη βαριά και αδερφές ανύπαντρες... Παρντόν όμως, οι Λάκηδες, οι Νιόνιηδες κ' οι Βλάσηδες, πάσχουνε, γράφουν οι «λαδο»-γιατροί κι από «χρόνιες αγχώδεις νευρωτικές εκδηλώσεις, σαν συναισθηματικά άτομα, με διαταραχές προσωπικότητας»(!)(Βρε, καμουτσιές από βοϊδόνευρα που θέλουν στα χοντρά, γυμνά τους πισινά(!) Κι αφού ο Τύπος αρκετά ασχολήθηκε με τη θητεία τους και με την «τρέλα» τους... διαφημίζοντάς τους, τώρα ο Λάκης ο «Γιαπωνέζος» επέστρεψε θριαμβικά στο θέατρό του. Τρέμε λοιπόν αισχρολογία των αθηναϊκών σκηνών. Καταφτάνει ο Λάκης με άθιχτο απολυτήριο, τρέμε(!) Φορεί και σταυρουλάκι στο λαιμό που τονε φύλαξε η Παναγίτσα στο εδώλιο, από τιμωρία, αλλά και η ροζ γατούλα η Βουγιούκλα, που σαν μάρτυρας υπεράσπισης, υποστήριξε το αθώο και υμνητικό, της προεδρολογίας του(!) Αν δεχότανε να τού 'γραφαν επιθεωρησιακά νούμερα, π.χ. «ο Λάκης φανταράκος» και άλλα, θα φλόμωνε στο χρέμα...

Το Θέατρο Σκιών

Αν υπάρχει σήμερα στην Ελλάδα, ένα γνήσια, λαϊκό, πικάντικο, κωμικό και θυμοσοφικό, ψυχαγωγικό θέατρο, για μικρούς και μεγάλους, αυτό είναι το Θέατρο Σκιών του Καραγκιόζη. Άσχετα, αν οι φιγούρες είναι παραδοσιακές και στερεότυπες με τα ίδια πρόσωπα, κι άξονα και πυρήνα τον πιο ευφυέστερο κι ευτράπελο λαϊκό τύπο τον Καραγκιόζη. Αυτός αντιπροσωπεύει το εφευρετικό και πονηρό δαιμόνιο του λαού μας από τη μια μεριά, κι από την άλλη, την αδικία, τη φτώχεια και την αχόρταστη πάντα πείνα των υλικών αγαθών. Γενικά, αυτή η τόσο θετική, παραδοσιακή μας κατάχτηση, ανανεώνεται και προσαρμόζεται στις περιστάσεις, από πλευράς περιεχομένου και επίκαιρων θεμάτων. Δίνονται παραστάσεις σύγχρονες, με τα πιο θαυμάσια και ποικίλα σκηνικά μέσα.

Παρακολουθείστε παραστάσεις και θα μας δικαιώσετε.

Περί βωμολοχίας

Πολύ σωστά, είπανε, σε εκπομπή του δημοσιογράφου Χρ. Οικονόμου, στην ΕΤ 1, ο Αλ. Σακελλάριος και ο Κώστας Βουτσάς (α-

πορρίπτοντας μετά βδελυγμίας τη βωμολοχία στο θέατρο) ότι: «όσοι συγγραφείς βωμολοχούν, δεν έχουν πνεύμα και ταλέντο» και δεν ξέρουν τι θα πει σάτιρα και χιούμορ.

Γενικά, απ' αυτή την έρευνα, που ήταν και πλατιά, αποδείχτηκε, πως, όλος ο αξιαγάπητος και ευφυής λαός μας, που, ναι μεν, κάνει γνήσιο χιούμορ, λεπτό, αγαθό κι ευγενικό και θέλει την πολιτική σάτιρα, που δεν του τη δίνουν... αλλά, αποκρούει με αποτροπιασμό τη βωμολοχία στο θέατρο. Και ότι, όπως γράψαμε και άλλοτε, ο Αριστοφάνης δεν έχει καμιά σχέση με τους χοντρούς και γελοίους, ατάλαντους σημερινούς βωμολόχους της Αθήνας.

Η «Ποντικοπαγίδα»

Η «Ποντικοπαγίδα» της Αγκάθα Κρίστι, συμπλήρωσε 35 χρόνια που παίζεται στη σκηνή του Αγίου Μαρτίνου στο Λονδίνο. Πρόσφατα δόθηκε η 14.565 παράσταση. Κι έπειτα έχεις και κάποιους Έλληνες ψευτοσυγγραφείς (γράφε καθαλοκαλάμηδες), που κλασαυχενίζονται, πως παίχτηκαν έργα τους, μ' ελάχιστες παραστάσεις. Εδώ σε πολλά, πληρώνουν και οι ίδιοι για το ανέβασμά τους, έτσι, για μωροφιλόδοξη και ματαιόπονη πολιτογράφηση στα κίβδηλα σκηνοθετικά θεατρικά χρονικά της χώρας.

Ο Ιωσήφ Παπαδάτος

Εξαιρετικές επιτυχίες σημειώνει ο νέος βραβευμένος μουσικοσυνθέτης Ιωσήφ Στ. Παπαδάτος στην εξελιχτική του πρόοδο. Μετά το ταξίδι του στη Βοστώνη των ΗΠΑ που προσκλήθηκε για έργο του εκεί, έγραψε πρόσφατα και την τόσο ταιριαστή μουσική στο Θέατρο Τέχνης της οδού Φρυνίχου και την εναρμόνισε με ιδιάζουσα μαεστρία στο τόσο δύσκολο έργο του Ραμόν δελ Βάγιε Ινκλάν «Θεϊκά Λόγια».

Λάμπρου Μάλαμα

Μικροί Ήρωες

Διηγήματα

Για μικρά και μεγάλα παιδιά

**Με προλογικές κρίσεις
διακεκριμένων κριτικών**

& παιδγωγών

σε τέταρτη έκδοση

Πολιτικοκοινωνικά κεντρίσματα

Λόγια που καίνε
του Στέλιου Κεντή

Ο Συγγραφέας έχει χρέος να γράφει την αλήθεια. Δηλαδή, δεν πρέπει να την αρνείται, ούτε να την παραλείπει, κι ούτε να την μασκαρεύει. Η αλήθεια είναι χρήσιμη, όταν μετατρέπεται σε ενέργεια.

«Έπεα πτερόεντα»:

Καλές κι αγαθές οι προθέσεις ορισμένων εξουσιαστών, για μεταρρυθμίσεις από το αστικοδημοκρατικό και τσιφλικάδικο καθεστώς που ζούμε, σ' ένα σοσιαλδημοκρατικό σύγχρονο και δικαιότερο. Όμως, με ποιά μέσα να γίνουν οι δομικές και ριζικές αλλαγές και πώς να πετυχηθούν αυτοί οι σκοποί; Τα μέσα τα κρατούν γερά στα χέρια τους μερικές ντόπιες και ξένες ισχυρές ολιγαρχίες και γνωστές πανίσχυρες πολυεθνικές εταιρίες.

Έπειτα, το έμψυχο υλικό, οι υποκειμενικοί παράγοντες που λέμε, σημερινών Ελλήνων κι ελληνίσκων, δε νομίζουμε (από εκφυλισμούς) ότι είναι για τέτοια και τόσο δύσκολα συμπεράσματα που απαιτούν συστηματική καθολική παιδεία, ηθική και παραγωγική ατομική και ομαδική συνείδηση και πειθαρχία. Αλλά και οι Έλληνες πολιτικοί είναι όλο «εγωισμούς κι ανευθυνότητες» όπως λέει κι ο Ζίγδης. «Όλα γίνονται από αιτίες και ανάγκες» (Δημόκριτος).

Πάντως, για να κυριέψεις ένα στόχο, ένα ύψωμα, σε τέτοιες συνθήκες, δεν πρέπει να κινηθείς ευθύγραμμα και να χτυπήσεις τον αντίπαλό σου κατά πρόσωπο, γιατί, θα σε τσακίσει και θα σ' αχρηστέψει. Θα πετύχεις το στόχο σου, θα κυριέψεις το ύψωμα λοξοδρομώντας πονηρά, μόνον όταν κάνεις ζικ - ζακ και ελιγμούς.

Τέτοιες συμβουλές έδιναν οι νικητές στρατηγοί των πολέμων, αλλά και ο Μάο Τσε Τούγκ.

Θρησκοκάπηλοι

Γιατί να μη χωρίζει η εκκλησία από το κράτος, αφού η δεσποτοκρατία, τα παράγωγά της και οι άλλοι αιρεσιάρχες, έχουν δικό τους βασίλειο, δικούς τους νόμους και κανόνες, δικά τους капиталία και τετρακούβερτες περιουσίες, που τις δωρίζουν οι αφελείς κατά καιρούς; Δεν έχει τελοσπάντων όρια το θρη-

σκεμπόριο, το ψέμα κ' η υποκρισία. Κι όμως, οι τυφλοί δεν ανοίγουν τα μάτια τους...

Ούτε έμαθαν από τον καιρό του Φόουερμαχ και του Ένγκελς που αυτοί οι διαλεκτικοί φιλόσοφοι, είχαν ερμηνέψει σωστά τη λέξη θρησκεία πως: είναι δεσμός και συναίσθημα, που πρέπει να βρίσκεται στην καρδιά και στη συνείδηση των ανθρώπων... Και όχι σε είδωλα, ράσα, λιμουζίνες, παλάτια και «μούλκια»(!)

Μα κάποτε, εδώ κρίνονται νόμοι και προφήτες. Και μόνον «οι καλοί και δίκαιοι κομίζουν τον της δικαιοσύνης και της δόξης στέφανον». Οι πονηροί θρησκοκάπηλοι «ιθύνοντες», δε χωρίζουν επίτηδες, για ν' αρπάξουν με αδυσώπητη απληστία και τα 14 δισεκατομ. δρχ. το χρόνο από το κράτος, για λόγου τους (!) Τηρώντας πιστά και απαρέγκλιτα το «και ταύτα πάντα καλά, κακείνα μη αφιέναι».

Τα βίτσια της κυρίας Λω... κι ένας πολυδάπανος γάμος

Αναρωτήθηκαν ποιος ξέρει ποτέ, Αθηναίοι δημοσιογράφοι, παρατηρητές, ή και ιστορικοί συγγραφείς, το γιατί τιμούμε τον Εδουάρδο Λω, με φερώνυμο δρόμο μέσα στο κέντρο της Παλλάδας; Αλλίμονο στην άγνοια! Ο Εδ. Λω, ήταν ένας πλούσιος Άγγλος βαρώνος και πολιτικός που πέθανε το 1908. Είχε παντρευτεί Ελληνίδα, την αδερφή του (εκτελεσμένου το 1922) στρατηγού Χατζηνανέστη.

Η «βαρώνη» λοιπόν κ. Λω, όταν ήταν 65χρονη αρχοντοχήρα... αξίζει να σας αφηγηθώ το παρακατιόν ερωτο-γεροντιστικό βίτσιο της:

Το 1924, σ' έναν περίπατό της στο κλεινόν άστυ, γνώρισε έναν ντερεκο-λέβεντα χωροφύλακα, από κείνους τους ψηλούς κι αρειμάνιους της εποχής, 28 χρονών, ονόματι Πυρουνάκη... «Αυθωρεί» λοιπόν, την κεραυνοβόλησε ο «μικρός θεός» και εκδήλωσε απότομα έναν τρελό έρωτα μαζί του. Εκείνος, λόγω της μεγάλης

διαφοράς ηλικίας, αρνούνταν να το δεχτεί. Και η κ. Λω κατέφυγε στον διοικητή του, κάποιον Κουτσομάρη, για να συναντήσει κι εκεί την άρνηση...

Τέλος, η επιμονή και το χρέημα εδώ όχι ο έρωσ βέβαια «ανίκατε μάχαν»!

Στις προσποιήσεις του Πυρουνάκη, πως έχει 4 αδερφές... ανύπαντρες... και στου προέσταμένου του, τα υπηρεσιακά κωλύματα... η ερωτοπαρμένη πέτυχε το γάμο, κόβοντας αράδα επιταγές εκατοντάδων χιλιάδων δρχ. για τις προίκες των αδερφάδων του γαμπρού και ανάλογες δωροδοκίες και στον διοικητή Κουτσομάρη...

Έτσι, θέλοντας τότε να γιορτάσει τον γαμήλιο θρίαμβό της, οργάνωσε με άφθονο χρήμα και εκατομμύρια δρχ. σε στολίδια, λουλούδια και τριαντάφυλλα, που έφεραν από την Ευρώπη... κι έγινε ο γάμος πριγκηπικός στη μητρόπολη της Αθήνας.

Για τη στέψη εκείνη και για να πιαστούν οι ευχές καλύτερα, κάλεσε τον αρχιμακαντάση δεσπότη των Γιαννίνων Σπυρίδωνα Βλάχο, για να βλογήσει τα στέφανα (!)... Εκεί όμως, που έψελνε τα νιόνυμφα, ο πονηρός μητροπολίτης, και καθώς έλεγε το ευχετήριο της ερωτοκαρπίας... στις φράσεις «καρπὸν κοιλίας» και «έσονται οι δύο εις σάρκαν μίαν»... δεν άντεξε ο σκανδαλιάρης αρχιρασοφόρος, και μουρμούρισε μισοφωναχτά και μισοσειρωνικά:

«Χμ.. μεσ' αυτού... τα διαουλίσαμεν (!)...

Οι πλησιέστεροι που τον άκουσαν, ξεκαρδίστηκαν στα γέλια! Η βαρωνο-νύφη, μεθυσμένη από την τρανή κατάχτηση, ούτε που κατάλαβε τα λόγια εκείνα του δεσπότη. Και σαν τέλειωσε κι έκλασε από τη χαρά της... χάλασε κι ο αρχοντικότατος εκείνος γάμος σε λίγες μέρες...

Κ' οι αριστοκράτες Αθηναίοι που ήτανε καλεσμένοι, απόμειναν άναυδοι, καθώς οι πότεροι και σήμερα ακόμα, δεν ξέρουνε γιατί τιμούν τον Λω, ή τα βίτσια της κ. Λω, αμήν (!)

Τα νέα κομπούζια

Σαν να μη μας έφταναν τ' άλλα κομπούζια των «κοριών» και των ανάλογων... γκαίητ, της ασυναρτησίας και της αναρχίας... τώρα γινήκαμε, πολυμήχανη, μυριόφωνη και καταγέλαστη βαβυλωνία (!)

Ποιός θα μιλάει και θα βρίζει πιο πολύ; Και ποιός θα πρωτακούει ποιόν; Ε, ρε βαγγελίστρα μου, πώς καταντήσαμε! Λε μας έφτανε που η ατμόσφαιρα, μας καταμπάφιασε από μο-

λύνσεις, δοκιμές πυρηνικών και δηλητηριωδών αερίων, καυσαερίων και πισσαεριούχων λόγων... ήταν ανάγκη να πήξει κι από κύμβαλα αλλαλάζοντα ερτζιανά;

Ελεύθερη σου λέει ραδιοφωνία (!) Κατοχυρώνεται και με νόμο. Πώς τό 'παθαν αυτό οι υπουργοί και βουλευτές του Πασόκ; Μα δε σκέφτηκαν πως δίνουν όπλα και βόλια στους αντίπαλους, για να τους πολεμήσουν; Θα τό 'κανε ποτέ αυτό μια άλλη κυβέρνηση; Μα εκείνος που ελέγχει ραδιόφωνο και τηλεόραση... κατέχει εξουσία. Δε θυμούνται το μακαρίτη τον Πλαστήρα που καυχιόταν: «Μπορώ να κερδίσω τις εκλογές μόνο από το ραδιόφωνο;»

Μα πως ετούτοι, 170 βουλευτές και βουλευτές, δεν είχαν αντίληψη της νοοτροπίας και ψυχολογίας των νεώτερων ρωμιών, όπως διαμορφώθηκε και μετά το Β' Παγκ. Πόλεμο σε αδυναμίες κι ελαττώματα που αντιστοιχούν στην παροιμία: «Σαρανταενιά ρωμιοί =

πενήντα καπετανάτα»;

Από τώρα και σιγά σιγά, ο κάθε πλούσιος και ανίδρωτος ρωμιός, θά 'χει το ραδιοσταθμό του και αργότερα και δικό του κανάλι... και ζήτω που καήκαμε!

Νεοσσοί και βετεράνοι έμπειροι, σύμβουλοι κι εκτελεστικά γραφεία, παρασύρθηκαν όλοι φαίνεται, — για να μην πούμε σαν οι μέρμηγκες που βγάζουνε φτερά και χάνονται — κατά το μάλλον, από υπερβάλλοντα ζήλο στο «σοσιαλιστικό» πλουραλισμό (!) Δε σκέφτηκαν ότι, εμάς, μας λείπει η ανώτερη παιδεία και αγωγή, η ευρωπαϊκή καλλιέργεια ανοχής διαφόρων αισθημάτων και ιδεών· κι ότι είμαστε γκρινιαρικά, διασπαστικά και διχαστικά εγωιστικά άτομα, με κατώτερο μορφωτικό επίπεδο;

Αν είχαν εκτιμήσει ρεαλιστικά όλα τα παραπάνω, θά 'καναν κράτι· και δε θά 'στειναν με νόμο, κομπούζια, για πόλεμο αλληλοϋβρεων και συγχύσεων· που φυσικά μόνο οι μαικήνες, αντίπαλοι των κρατούτων, θα εγκαταστήσουν. Και ιδού τα πρώτα αποτελέσματα, φάνηκαν στη Θεσ/νίκη... σαν να βρυκολάκιασαν με τις παραελευθερίες και τα επεισόδια, κάποια παλιά κοτζαμάνικα τρόπαια...

Ευχόμαστε, η τόσο κακοποιημένη και διαστρεβλωμένη έννοια της ελευθερίας, να μην επιβεβαιώσει το βιβλικό ρητό:

«Ο σπέρνων ανέμους
θερίζει θύελλες».

Πατριαρχικά περιλειπόμενα

Ο προκαθήμενος του πατριαρχικού θρόνου, λέτε να κόμιζε γλαύκα με τη συμβολή του, για ενότητα και αγάπη ανάμεσα στον ελληνικό και τουρκικό λαό; Συμφωνούμε πως τίποτα δε χωρίζει τους λαούς· και μάλιστα γείτονες με παράδοση και ιστορία. Όμως, τους χωρίζουν και τους διχάζουν, οι Τούρκοι μιλιταριστές ηγέτες, υποταχτικοί των ΗΠΑ. Ηγέτες βαρβαρικών ενστίκτων και επεκτατικών βλέψεων και διαθέσεων, όπως ο παρακάτω:

Εβρέν, Οζάλ, Ετσεβίτ, Ντεμιρέλ, Χαλέφου-γλου, Ντεκτάς· αλλά και Ζορλού και Μεντερές (θεός σχωρέστους), και άλλοι.

Όμως, τί έκανε ο προκαθήμενος στο Πατριαρχείο Αθηναγόρας το 1956 με τα επεισόδια Κων/πολης και Σμύρνης, απέναντι στον εξευτελισμό Ελλήνων αξιωματικών από τους Τούρκους, με τον τότε πάτρωνά τους Φόστερ Ντάλλες;

Τι έκανε για τους διωγμούς των Ελλήνων της Πόλης, που ήταν 150 χιλιάδες... και σήμερα έχουν μείνει μόνο 4 με 5.000;

Τι έκανε με τ' ανήθικα επεισόδια του τουρκικού τάγματος σε βάρος Ελλήνων στρατιωτών, όταν το 1951 πήγαιναν στην Κορέα με το ίδιο καράβι;...

Αλλά, και ο σημερινός παναγιότατος τι έκανε για τους 2.000 Ελληνοκύπριους όμηρους... που μετά το πραξικόπημα της χούντας το '74, εξόντωσε ο Εβρέν στις φυλακές των Αδάνων;

Ποιό χριστιανικό ενδιαφέρον αποδειχτηκε έμπραχτα ως τώρα, από τον διακοσμνητικό ρόλο του πατριαρχικού θρόνου;

Πόνεσε για τους ομοεθνείς του, να υψώσει φωνή δυσαρέσκειας ενάντια στην οθωμανική παιδεία, καθότι, στα Τουρκόπουλα διδάσκουν στα σχολεία ότι: «Οι μεγαλύτεροι εχθροί της Τουρκίας, είναι οι Έλληνες»;

Παράλληλα ο «Έλληνας» μητροπολίτης Ίμβρου και Τενέδου Φώτιος δεν έδινε ούτε συνέντευξη στον πρόσφατο επισκέπτη των νησιών δημοσιογράφο Χρ. Λεβέντη και τον παρότρυνε μάλιστα προκλητικά λέγοντάς του:

«Κάψτε τις σημειώσεις σας... Εδώ περνάμε πάρα πολύ καλά...»

Πού είσαι φλογερέ πατριώτη ποιμενάρχη Χρυσόστομε Σμύρνης! Θα τρίζουν τα κόκκαλά σου!

Αλλά και ο π. Δημήτριος δεν ακούσαμε να διαμαρτυρηθεί για τη γενέτειρά του Ίμβρο, που αφελληνίστηκε συστηματικά, από το 1923

και δώθε, αφότου δόθηκε στους Τούρκους με τη συνθήκη της Λωζάνης.

Και κάτι ακόμα. Σ' ένα γεύμα αποχαιρετισμού στη Μεγ. Βρετανία, τι ήθελε να πει στο μήνυμά του με μια συστατική φράση:

«... Οι σχέσεις σας με τη ζωή, την Εκκλησία και την Πολιτεία, να είναι προσωπικές...»;

Μήπως τον πειράζουν οι συλλογικές, οι ομαδικές σχέσεις· και του επισείουν το μαμπούλα του «άθεου Σοσιαλισμού» κι έριξε αιχμή, για μόνωση, ατομικισμό και κλειστό προσωπικό συμφέρο;

Όταν βέβαια το άτομο απομονώνεται από την ομάδα και το σύνολο, γίνεται εύκολη λεία εκμετάλλευσης.

Είπε ακόμα ο Δημήτριος στον Σεραφείμ κατά τον Απ. Παύλο: «Ευτυχία είναι να δίνει κανείς κι όχι να παίρνει».

Ας μη σχολιάσουμε τη ρήση του Παύλου. Αλλά, ο «άγιος» Σεραφείμ, αγνοεί, ή δεν εφαρμόζει ποτέ το βασικό αξίωμα του προοδευτικού Απόστολου: «Αργυρίου ή χρυσίου, ή ιματισμού, ουδενός επεθύμησα» (Κεφ. Κ', π. 33).

Για τους νεο-γαργαντούες

Ο κουργός κ. Τρίτσης μέμφθηκε κάποιους ρωμιούς, ότι νιάζονται μόνο για «το παχύ τους έντερο». Τι να τους κάνουμε τώρα, έτσι που κακόμαθαν να πολυτρώνε και να παραπίνουν; Άντε να τους σταματήσεις με δυο-τρεις κοκακόλες. Θέλουνε πεντέξη στην κατσιά. Μήτε που λογ'αριάζουνε πως είναι επιζήμιες για τα στομάχια. Πολλοί μάλιστα χαραμοφάηδες, δεν ξέρουνε και τι θα πει δουλειά. Ευτυχώς ή δυστυχώς, στην πρωτεύουσα που συνωστίστηκε η μισή Ελλάδα... κάποιοι «ιθύνοντες» μιμούμενοι και τους μοντέρνους αμερικάνικους τρόπους ζωής, υιοθέτησαν τη μόδα του τρεξίματος! Έτσι, διάφοροι νέοι και μεσήλικες, τρέχουν, τρέχουν, τρέχουν σαν τρελοί, τα πρωινά σε πάρκα και σε δρόμους, για να πέσουνε τα πάχια, τα λίπη, τα προκοίλια, και τα πισινά!...

Βρε τους ταλαιπωρους νεο-γαργαντούες και νεο-λούκουλους, πώς παρασύρονται έτσι στην πολυφαγία και γίνονται δέσμιοι της κοιλιόδουλειας και «σαβουρώνουν» τον περιδρομο σε βάρος της υγείας. Πάνε βλέπετε με τις μόδες που επιβάλουνε,μ' όποιες μορφές,οι αποικιοκράτες. Δηλαδή την απληστία δίχως μέτρο. Για νά 'χουνε τους άποικους,μαριονέτες και υποχείρια, σε όλα· και προπαντός στα εισαγόμενα καταναλωτικά τους αγαθά. Αλλ' ας

ήταν να μάθαιναν και μια ρούσικη παροιμία που λέει:

«Η λαιμαργία σκοτώνει πιο πολλούς απ' το σπαθί στη μάχη».

Πρυτανικά λουλουδόλογα

Προσφωνώντας τον πατριάρχη, ο πρύτανης του Πανεπιστημίου της Αθήνας κ. Μ. Σταθόπουλος, είπε και τούτον το βαρύγδουπο λόγο ανάμεσα σ' άλλα: «*Το Πανεπιστήμιο βλέπει το Πατριαρχείο, ως υψηλό και αυθεντικό εκφραστή του πολιτισμού του Βυζαντίου...*» (Γράφε προκεχωρημένο φυλάκιο υπερκράτους υπερατλαντίου).

Ποιόν πολιτισμό όμως εννοούσε; Μήπως την καταστροφή του αριστουργηματικότερου έργου των αιώνων, του Χρυσελεφάντινου Δία, του Φειδία; Ή, τα όργια της διαφθοράς, τις σφαγές και τις ρεμούλες των αυτοκρατόρων Ιουστινιανού και Θεοδοσίου; Μήπως ρώτησε ο κ. Πρύτανης τους φοιτητές του, αν νιάζονται λίγο πολύ, οι περισσότεροι τουλάχιστο για ιερατεία, μεταφυσικά και βυζαντινά δογματικά πρότυπα;

Ο ίδιος ο κ. Σταθόπουλος σε συνέντευξη στην ΕΤ 1, τις 17-11-87, τό 'παιξε και κάπως διπλωματικά με τις δηλώσεις του για την κρίση στα πανεπιστήμια. 'Ότι, «*πάντα υπήρχαν κρίσεις από τον περασμένο ακόμα αιώνα*». Τί όμως σημαίνουν κρίσεις, είπε μ' άλλα λόγια, σωριασμένα προβλήματα άλυτα, δηλαδή, βασικά οικονομικά. 'Αρα, έλλειψη δίκαιης οικονομικής πολιτικής, αφού «*πολιτική θα πει: οικονομία*» όπως είπε με μια λέξη και ο Λένιν. 'Εως πότε όμως η παιδεία μας, θα έχει κρίσεις, και η σπουδάζουσα νεολαία θα κάνει συλλαλητήρια και καταλήψεις, διεκδικώντας το 15% του κρατικού προϋπολογισμού; 'Εως πότε η παιδεία θα παραμένει ένας «*άταφος νεκρός*» όπως τη χαρακτήρισε κάποτε ο μεγάλος μας Δ. Γληνός.

Αντίποινες ψαλμωδιές και φιλιώματα...

Στην εθνική γιορτή τις 28 Οκτώβρη, που τα πνεύματα ανάμεσα στο ιερατείο και στην Πολιτεία ήταν οξυμένα... (από την οδύσσεια των τσιφλικιών της εκκλησίας) παρατηρήσαμε την πανηγυρική δοξολογία στη μητρόπολη που συμμετείχανε και οι επίσημοι. Αντί του «*δόξα σοι το δείξαντι το φως*» οι αρχιρασοφόροι, έκαναν ανάλογη εκτόνωση με αφοριστικά

κι επιτιμητικά τροπάρια σολομώντεια, δαβίδεια και άλλα, μάλλον γι' αλάφρωμα οργής κι εκδίκησης, όπως π.χ.: «*εχθροί περικυκλώνουν ημάς και εξυβρίσωσιν ημάς...*», «*οι απειλούντες ημάς, εις το πυρ το εξώτερον*», «*άφρονες καταδιώκουσιν ημάς...*» κ.λπ. κ.λπ. Αυτά βέβαια, ανακατωμένα με τους ήχους των ψαλμωδίων και στη βιβλική γλώσσα, οι περισσότεροι από τους πολιτικούς και στρατιωτικούς αρχηγούς (και ήταν σχεδόν οι μόνοι στο ναό) μπορεί και να μην αντιλήφθηκαν τα πονηρά των αρχιλειτουργών που είχαν ίσως επιλέξει, επί τούτω, τ' ανάλογα στιχάρια...

Αλλ' αν ο αληθινός χριστιανισμός, από τις πρώτες αδελφότητες-κοινότητες στην Παλαιστίνη θέλησε να βαδίσει δημοκρατικά, ανθρωπιστικά και ισότιμα... οι αρχιερείς φεουδάρχες την σήμερον ημέραν, δεν έχουν καμία ουσιαστική σχέση μ' εκείνον. Τους χρειάζονται βέβαια χαλινά. Γιατί ο Απ. Ιάκωβος έλεγε:

«*Κάθε είδος θηρίων και πτηνών, ερπετών και θαλασσίων ζώων, δαμάζεται από τον άνθρωπον· όμως, η γλώσσα δεν δαμάζεται, είναι ασυγκράτητο κακό και γεννάει θανατηφόρο δηλητήριο*».

Δεν ξέρουμε αν ο κ. Τρίτσης που ίσως τα πρόσεχε, αν θά 'λεγε μέσα του:

Βγάλε το άχτι σου κι αφόρησε όσο θες κ. Τίκα. Κι ό,τι κι αν λες, τα παίρνουν οι αγέρες.

'Η νά 'ξερε άραγε το τετράστιχο από τον «Οδηγητή» του Βάρναλη θα το μουρμούριζε μέσα του!

«... Ουράνιες δύνამεις αγγέλοι
κρίνα, πουλιά και ψαλμουδιές
τίποτα! Εμένα παραστέκουν
οι θυμωμένες σας καρδιές...».

Μα έπειτα όμως, Κυβέρνηση κι Εκκλησία, φιλιώθηκαν κολλητά κι αγκαλιαστά... και γιόρτασαν μεσαιωνικά, την εικόνα της Παναγιάς, που έφερε η πονηρή αρχιεπισκοπή σκόπιμα, από τον 'Αθωνα. Και τη γιόρτασαν με τιμές και υποδοχές «*αρχηγού κράτους*» περικαλώ!

'Όπου, βλέπετε, τους χωρίζει η λογική και το δίκιο του λαού, τους ενώνουνε τα είδωλα...

Να μας ζήσουνε τα ράσα και οι ειδωλολατρίες, με όλα τα μεταφυσικά κόλπα και τις αθλοσυγκυρίες (!)

Και δόστου στον κακόμοιρο κοσμάκη, πιλάφια σύγχυσης και υστερίας!

Τι παθαίνεις πολύπαθε χριστιανισμέ, με τις κατά Λουκάν πράξεις των Αποστόλων, που

αξίωναν: νά 'ναι «οι πάντες ομοθυμαδών, και να διαμοιράζουν τα αγαθά αυτών, συμφώνως με τας ανάγκας αυτών».

«'Ερμα γρόσια...» πού 'λεγε ημιθανής κι ο αρχηγός της Εθνικής μας Κλεφτουριάς Κατσαντώνης, όταν τονε θανάτωνε ο Αλής!...

Σήμερα, θα συμπληρώναμε: 'Ερμη Επιστήμη και Αλήθεια, πόσο παραγκωνίζεστε και πόσο περιφρονείστε, και μάλιστα σε καιρό χαραυγής του 21ου αιώνα, των τόσων τεχνολογικών θαυμάτων... Αλλ' άτυχα και των τόσων αεροκοπανιστών τερατουργημάτων...

Εικονομαχία και εικονολατρία

Είπαμε να πάει ο λαός της Ελλάδας μπροστά. Μα πως, όταν βλέπεις χιλιάδες να συνοστιζονται στο προσκύνημα μιας εικόνας και να ρίχνουν (έκθαμπες και τρεμάμενες από φόβο οι γυναικούλες) το φτωχό τον οβολό τους, σε τύπου άλλης μορφής «τάμα Παπαδόπουλου»;

Εδώ που γεννήθηκε η λογική, το φως, η επιστήμη, η αλήθεια, η δικαιοσύνη, να συμβαίνουν τέτοιες υστερίες τέτοια μεσαιωνικά παρατράγουδα; Να καταντούν τον απαίδευτο κοσμάκη, δίκην όχλου, έρμαιο φόβου, άγνοιας, πλάνης και δεισιδαιμονίας.

Και τα χρήματα που σύναξαν οι μεγιστάνες κληρικοί τί έχουν γίνει; Αλλίμονο!

Γράφτε και κλάφτε, χρόνια και ζαμάνια πισωδρόμηση! Βιζάντιο Α' περιόδου (!)

Οι εικόνες αξίας αγαπητοί μου, σε προηγμένες και πολιτισμένες χώρες, είναι για τους ναούς και τα Μουσεία. Δεν είναι για εκμετάλλευση στα νήπια και γεροντίστικα μυαλά. Κρίμα, που εδώ γίνονται ακόμα, όπιο και αφιόνι για τους αφελείς θρησκόληπτους, για να γεμίζουν τα παγκάρια.

Λησμονούν οι ιθύνοντες τους εικονοκλάστες των Ισαύρων και των Χαζάρων; Πόσο δίκιο είχανε που τσάκιζαν την ειδωλολατρία!

Που είσαι Γρηγόριε λησμονημένη, πού 'λεγες ότι:

«Οι εικόνες είναι βιβλίο των γραμμάτων!»
Κι ο Καζαντζάκης: «Κατάντησαν τη χριστιανική θρησκεία αγέλαστη, δογματική και τυπολάτρισσα».

Πού είσαι καημένη Πλήθωνα Γεμιστέ, που αξίωνες: Οι άνθρωποι νά 'ναι άριστοι, όχι στα πλούτη, ή την καταγωγή, αλλά στη γνώση και στην αρετή, στις αξίες του λαού και όχι στα είδωλα.

«Η λατρεία λαμβάνει χυδαισιότατην μορφήν όταν αποτελείται εις άψυχα πράγματα, εις τα οποία αποδίδεται υπερφυσική δύναμη» τότε λέγεται φετιχισμός...» έγραφε κι ένας άλλος συγγραφέας της «σειράς ωφελίμων βιβλίων».

Αγνωμοσύνες

Δεν είναι μόνο οι Ρώσοι αγνώμονες που λασπώνουν κι εξορκίζουν τον παλιό τους «πατερούλη» που παρόλες τις θυσίες, τα λάθη και τις αδικίες, τους έσωσε το σύστημα... είναι και οι Έλληνες περισσότερο αγάριστοι, από την αρχαιότητα ακόμα. Το δείχνουν και σήμερα, απέναντι στον Αντρέα, παρά την ελεύθερη ραδιοφωνία που τους έδωσε μέσα σε όλη τη δημοκρατική αναρχία που επικρατεί- και που κανένας δε φοβάται τους αδρανείς λαπάδες νόμους. Σαν να μη τους φτάνει, η καημένη η κοινωνία μας, όπου 50% την έχουνε μισοτρελάνει, πάνε να την κάνουν 80% μισοτρελη.

'Ομως όταν έρχονται εκλογές, με λόγια της υπόσχονται... «ευημερία και παράδεισο» (!)

Μα ο μηδέποτε σχεδόν στην ουσία «κυρίαρχος λαός» όταν περνάει από χέρι του... πρέπει να τιμωρεί τις αγνωμοσύνες. Κι όχι αιωνίως και τυμπανίως:

«Την αγκίδα, την προκίδα...

κι ύστερα από την ψήφο.

πού σε ξέρω πού σε είδα.

Εύνοιες χάλια και σπατάλες

Εφημερίδα της Αθήνας που πρόσκειται στην Κυβέρνηση, παρατήρησε με σκληρή κριτική, αυστηρά: «Τί ηλίθιο, κομπλεξικό, άνοστο και άγουστο ήταν το πρόγραμμα της νύχτας της Πρωτοχρονιάς; Τί δουλειά έχει η κρατική Τηλεόραση να διαφημίζει τζάμπα το Κέντρο που δουλεύει ο Χατζηδάκης, το θέατρο της Βουγιουκλάκη» και τα τρελά του Νιόνιου; «Μόνο αν η διοίκηση της ΕΤ πάσχει από μαζοχισμό, θα μπορούσε να κάνει ανάθεση σε τέτοια πρόσωπα» το γιορταστικό της πρόγραμμα.

Νιόνιος λοιπόν και Μάνος, ζευγάρι και κλωνάρι. Αυτοί οι δυο παρουσίασαν αντί δεκάδων εκατομμυρίων δρχ. τα διεστραμμένα και τρελά τηλεοπτικά νούμερα των γιορτών που πέρασαν. Σκεφτείτε τα πρόσωπα και... κατά το «κόψτε μάρες και βγάλτε συμπεράσματα», ελλεινότερα αίσχη δε θα μπορούσαν να δοθούνε για ψυχαγωγία, στους φορολογούμενους της ΕΤ Έλληνες πολίτες. Και... ούτε ένα δημοτι-

κό τραγούδι, δεν ακούστηκε της κατ' εξοχήν αυθεντικής εθνικής μας μουσικής! Πώς πάνε λοιπόν τα παιδιά σου τουβούλα; Όπως του κόρακα! «Όσο πάνε και μαυρίζουν...»

Ευκαιρίες ελαφρών διαφημίσεων

Μετά τη Συμφωνία Γκορμπατσόφ-Ρήγκαν, η νεοκοσμοκρίση για «Καθημερινή» με την καρφοπέταλη κυριακάτικη λαμπρακειάδα και με άλλα κούφια και μπάλαλα φύλλα του αθηναϊκού Τύπου, ξέπεσαν σε ανταγωνισμό, για τη μεγαλύτερη διαφήμιση της «Ελένης» του Γκέητς (!) Τον ξανάφεραν στο προσκήνιο, επειδή όπως έγραψαν, ο Ράμπο σε ομιλία του μνημόνεψε αυτό το βιβλίο, και πως η περίπτωση του, τον έκανε να γίνει «φιλειρηνιστής», και «ανθρωπιστής» να μισήσει τον πόλεμο... και να υπογράψει τη Συνθήκη για τους πυραύλους...

Μα, αν διάβαζε ο Ρήγκαν και οι ομογάλακτοί του και τη θαυμάσια και τόσο υπεύθυνη «Αντιελένη» του Αναστάση Τακά, τότε τι έπρεπε να γίνει; Αλλά, κρίμα στον ελαφρό και μωρολόγο Τύπο της Αθήνας, που κάτι τέτοια, ο σφυριγμένος μεγαλόσχημος του νεφελοάστεως τα παίρνει... τοις μετρητοίς, καπηλευόμενος μάλιστα τέτοιες επιτήδειες διαφημίσεις.

Γιατί αλήθεια, αγνόησε ότι, ο Ρήγκαν φίλησε και τ' αχαμνά του Γκορμπάτσου, στέλνοντας καταϊδρωμένον τον Σουλτς στη Μόσχα παρακαλώντας; Κι αφού κατάργησε και το σκληρό γεράκι, τον Ουαϊνμπέργκερ βάζοντας τον μετριοπαθή Καρλούτσι, για να συγκρατήσει τον κατήφορο, από τα πολυδάπανα χωροφυλακίστικα, διαπλανητικά και αποτυχημένα ξανοίγματα; Αν ο Ρ. ανέφερε για παράδειγμα την «Ελένη»... τό 'κανε για να καπελώσει την αφελή κοινή γνώμη, της επικράτειάς του.

Αλλά, για τους Αθηναίους σχολιογράφους όταν το άλας μωρανθεί, εν τίνι αλισθήσεται;

Αιματηρή διαστροφή και επιείκεια

Ένας 24χρονος στην Αθήνα, αιμοσταγής σαδιστής και βιαστής, κατάστρεψε 23 κοριτσάκια και αγοράκια, από 6 έως 12 χρονών.

Το ανθρωπόμορφο κτήνος, έστεινε καρτέρι στα υσανσέρ... και όταν γύριζαν από το σχολειό τους, τ' άρπαζε σαν ο γύπας και τα κατέβαζε στο υπόγειο, ή τ' ανέβαζε σε ταράτσες. Εκεί αφού τα βίαζε χτηνώδικα και με απειλές μαχαιριού, τα μάτωνε φριχτά και τα εγκατέλειπε. Τα κακόμοιρα δεν μπορούσαν να φωνά-

ξουν, γιατί τα πλήγωνε καιρία και τα εξουθένωνε ψυχοσωματικά και ηθικά.

Αυτό λοιπόν το ανθρωπόμορφο τέρας, της πιο θρασύτατης κι εγκληματικής διαστροφής, το καταδίκασε το κακουργιοδικείο της Αθήνας, μόνο 20 χρόνια φυλακή... Λογαριάστε τα 2 = 1 στις αγροτικές που θα καλοπερνάει... στα 8 στα 10, θά 'ναι κιόλας έξω. Όταν φτάσει δηλαδή, 32 χρονών, και τότε θά 'ναι πιο επικίνδυνος καννίβαλος, για να συνεχίσει πάλι το μακάβριο έργο του... στον αγγελοπλασμένο «ελεύθερο κόσμο» (!)

Ευχολόγια...

Να μας ζήσουν οι μοτοσυκλέτες των τεμπέληδων νεαρών, αναρχικών, κλεφτών, διαρρηκτών, τσαντάκηδων και λοιπών μαέστρων και ταχυδακτυλουργών, πασών των κοινωνικών κακών.

Να μας ζήσει η νεολέρα της απαιδευσίας, της παραελευθερίας και της ουισκοποσίας και όλα μαζί τα σύνδρομα της βιντεοβλεψίας και πορνοβλεψίας.

Αν ήμουν 24 ώρες πρωθυπουργός, θ' απαγόρευα να πωλούνται δίκυκλες γκαγκστερικές σούζες στις ηλικίες από 16 μέχρι τα 30' και θά 'κανα κατάσχεση σε όσες γεμίζουν σήμερα τα κάθε είδους Εξάρχεια, αυτών των ελεεινών μαλλούρηδων, καμάκηδων, «βαποράκηδων» σούζηδων και καμικάζηδων, για να ησύχαζε και ο κόσμος, από τα κάθε είδους εγκλήματα, κι από τον τρελό το βόγγο και το θόρυβο, που έχει ξεχαρβαλώσει και των υγείων τα νευρικά συστήματα... και ας με λέγανε «δικτάτορα».

«Οι άριστοι πρέπει να εξουσιάζουν και να έχουνε την κυριαρχική εξουσία σε όλους τους άλλους».

(Αριστοτέλης)

Νέος γιρονδίνιος αστέρας

Δεν ξέρω αν καμαρώσατε έναν φλύαρο νεοσσό της γιρονδίνιας, που άκουγε στ' όνομα Κ. Καραμανλής, καλεσμένος στην Τ.Β. στις 13-12-87. Ας μη δε βγήκε ακόμα, από το τσόφλι του, όπως θά 'λεγε ο Μακρυγιάννης, έχει σπιθοβόλο παρλαπίπικο ταλέντο. Τον κάλεσαν με αφορμή τη Συμφωνία Γκορμπατσόφ-Ρήγκαν μαζί με τους 3 βετεράνους του ειρηνιστικού κινήματος στη χώρα μας. Και τον χαρήκαμε για τις φανατικές υπερδουτικές θέσεις του, αφορίζοντας κάθε τι το ανατολικό. Τού 'δωσαν βέβαια ένα μάθημα γερό, οι κ.κ. Μαρκό-

πουλος, Αργυριάδης και Περιστεράκης.

Αλλά τι τα θέλετε, έχουμε τύχη βουνό (!)

Κώστα Καραμανλής ο «θεός» που κλώσσησε καλά ως φαίνεται τ' αυγά τοι στην αρχοντοφωλιά της Πολιτείας, και μας αφήνει τον ατσίδα συνώνυμό του να συνεχίσει τη δόξα του (!)

Ο «θεός» βλέπετε, δεν μας ορφανεύει χωρίς θεόπουλο (!) Ρε μπας κι είναι ανεψιός του; Ή, ξεφύτρωσε από κάνα βουρκωμένο «πάμπερς» του «θεού»; Μη λησμονώντας και το «ανήκομεν εις την Δύσιν» που έχει πει ο μπάρμπας του, έδωσε εξετάσεις πίστης, και τυφλής υποταγής στους δυτικούς πατέρες, λέγοντας πως: για όλα τα επιγενόμενα πολεμοκαπηλικά στον πλανήτη, φταίνε οι «Ες-Ες 20» «η ΕΣΣΔ και το Αφγανιστάν». Κι ότι, όλα τα κακά στην κοινωνία μας, δεν έρχονται από την Αμερική, από τη Δύση, παρά μόνο, από τη Ρωσία. Βρε το φωστήρα σκαντζαφλέρη, που δεν έμαθε ούτε ότι, το 53% του αφγανικού πληθυσμού είναι ρούσικο... και δε θυμάται ούτε τους λόγους του Μπρεζίνσκι όταν άναψαν οι Αμερικάνοι με τους Πακιστανούς τον εμφύλιο, εκεί, που 'λεγε στους άξεστους και πειναλέους αντάρτες: «*Πάρτε ψωμιά και τουφέκια και πολεμάτε τους Ρώσους και τ' αδέρφια σας, γιατί το θέλει ο θεός...*»

Και ο λόγος, του πολεμοσύμβουλου των ΗΠΑ, σαρξ εγένετο... Μα ο νέος αστέρας Κ. Καραμανλής, εισέπραξε τα της αγνοίας του επιτίμια. Πιάστηκε αδιάβαστος κι απληροφόρητος!

Ρε μπας κι είχε δίκιο ο δόλιος όταν έλεγε ότι: όλα τα κακά στη χώρα μας προέρχονται από τη Ρωσία; Μη γελάτε (!) Από την ΕΣΣΔ δεν έρχονται οι ναρκοτέμποροι, οι αρχιμαφιόζοι, οι αρχιλωποδύτες, και όλοι οι καμουφλαρισμένοι κι εξευγενισμένοι διεθνείς αγύρτες και αγιογδύτες των πολυεθνικών; Από την ΕΣΣΔ δεν έρχονται όλοι οι ξένοι φονιάδες, οι διαρρήχτες και οι 500 θρησκευτικές αιρέσεις που αποβλακώνουν και τρελαίνουν την ελεεινή μας κοινωνία; Μπράβο ρε νούμερο 2 Κώτσο Καραμανλή (!) Να μας ζήσεις!

Δοξαστικά μπουζουκομάνια

Τα τραγούδια του Τσιτσάνη, θα μπορούσε να τα γράψει και η κουτσή Μαρία, και η κυρα-Κατίνα της όποιας γειτονιάς. Στίχους εύκολους που τους αγόραζε πολλούς ο μακαρίτης και από χασικλήδες που τους γράφανε σε αδειανά πακέτα από τσιγάρα, για ν' αλαφρώ-

σουν το νταλγκά και την καπούρα τους. Είχε βέβαια οικειοποιηθεί και τη στιχοκλοπή από τον Ν. Ρούση... και κατάφερε με το Χατζηδουλή του, να τον αποκαλεί και ο πρωθυπουργός «μία από τις μεγαλύτερες φυσιογνωμίες της εποχής μας». Αλλά, και ο κ. Μπούλης Έβερετ, για ν' ανταγωνιστεί τη θεοποίηση, του προκήρυξε βραβείο 2 εκατομμυρίων... Ε, ρε ψυχή μου, τί ανεύθυνες επιπόλαιες και τρελές θεοποιήσεις (!) Και μάλιστα χωρίς πατέντες!

Πάει ο κόσμος! Εκτροχιάζεται εύκολα διανοητικά, χωρίς καν κριτήριο σοβαρό και χάρη του Μύκη με το... «*τι θα γίν' η Ελλάδα μας χωρίς Τσιτσάνη...*» έφτασαν τη δόξα ενός τυχερού μπουζοκο-βεντέτου, σε κολοφώνες αποθέωσης. Και τα «υπεύθυνα» χείλη λοιπόν, μπουχτίσαν κι αυτά από τα πολλά αγαθά και τον κόρο, κι ούτε ξέρουν τι λένε πολλές φορές, κι ούτ' ελέγχουν τα λόγια τους, αφού άλλωστε δεν πληρώνουν γι' αυτά ούτε Φ.Π.Α. (!)

Έχει κολλήσει τον μοντέρνο, κουλτουριάρικο κι αρρωστημένο κόσμο, οξεία τσιτσανιτιδα (!) Η προσωπολατρία και η μπουζουκομανία ξεπέρασε τα όρια αντοχής και ανοχής! Έχει παραγίνει.

Αλλ' επιτέλους, βγήκε μια ειδική και υπέροχη τραγουδίστρια, η κ. Ι. Γεωργακοπούλου κι έριξε έναν κόλαφο γερό, σε όσους έχουν χάσει την αίσθηση του ανεκτού μέτρου, της υπερβολής και της φαιδρότητας, στους χαζοκουλτουριάρηδες της τρελο-τσιτσανο-μανίας. Πώς να τη συγχαρούμε; Μπράβο της! Πήγε στην εκπομπή «Τρεις στον αέρα» στις 16-11-87, αλλά και στον αθηναϊκό Τύπο, και τους έδωσε με πίκρα και αγανάκτηση την κρίση της δικαιοσύνης, που (όπως έχουμε πρωτογράψει) υπήρξαν πολλοί μαστόροι της πενιάς, κι ανώτεροι από τον Τσιτσάνη. Είχαμε θυμίσει τον Μπαγιαντέρα, τον Χιώτη, τον Βαμβακάρη, τον Παπαϊωάννου, τον Μουφλουζέλη και άλλους, που κανείς δεν τους ειδωλοποίησε αυτούς. Ίσως μάλιστα, πέπλος σιωπής σκέπασε τα ονόματά τους, μετά το θάνατό τους! Ονόματα που δημιούργησαν παράδοση στο λαϊκό και στο ρεμπέτικο τραγούδι.

Η κ. Γεωργακοπούλου, έδωσε βέβαια κι ένα καλό μάθημα στο μουσικάντη κ. Ξαρχάκο που δήλωνε σαν αντιδήμαρχος (κρατηθείτε από πισταεράτη ομοβροντία) ότι: «*Ο Τσιτσάνης υπήρξε ένας Θεόφιλος κι ένας Μακρυγιάννης, αλλά και ο κορμός της λαϊκής μας παράδοσης...*»

Ε, ρε Τσιτσάνη παρατυχερέ, με τους μάγες

και τ' αλάνια που τα ξέβγαζες σεριάνια για... ντουμάνια... Θα πάρω, μα, την αλήθεια κι εγώ ένα μπουζούκι, (ζήλεψα τη δόξα σου) και θα το βαρώ σε καμιά δεκαριά κοπανιαμένα πού 'χω μάθει και θα σου την κλέψω! Τόση δόξα δεν μπορείς να τη σηκώνεις ούτε πια νεκρός. Γιατί δεν ήσουν ούτε αντιστασιακός, ούτε πολιτικός, ούτε πράσινος, ούτε γαλάζιος, ούτε κόκκινος. Νά 'ναι καλά η τύχη σου και ο Χατζηδουλής...

Μάστιγα τσαρλατανισμού

'Ηθελα νά 'ξερα φίλοι μου, ποιός θα μας γλιτώσει από τα σύνδρομα της μεταφυσικής, τις μάφειες και τις εκμεταλλευτικές ασυδοσίες, τις κάθε λογής αγυρτείες, τους κομπογιαννιτισμούς και τις απάτες.

Δε νομίζετε ότι ο τσαρλατανισμός έφτασε στον κολοφώνα του θριάμβου του και το μόνο χρυσοφόρο έδαφος που εκμαυλίζει κι εξουθενώνει αγάλι αγάλι τα θύματά του είναι: η άπιαστη, η αναπόδειχτη, η μεσαιωνική τρελοκαμπέρω η μεταφυσική; Σε κοινωνίες σαν αυτή που ζούμε, πού να υπάρξει στον έρμαιο και ολιγόμυαλο κοσμάκη, επιστημονική μόρφωση, τετράγωνη λογική και λυτρωτική αγωγή, που να λευτερώνει τις ψυχές από κάθε μορφής δουλεία, από κάθε φόβο, πρόληψη και δισειδαιμονία. Πήξαμε από τις αδίσταχτες ιέριες του αλχημισμού, της παραψυχολογίας, του μέντιουμ-ισμού και της δήθεν μαγιο-θεραπείας. Λούλες, Βούλες, Τούλες, Μούλες, Ρούλες, Φούλες, Νούλες και κάθε είδους «ζούλες» τσαρλατάνες και τσαρλατάνους.

Ανεξέλεγκτοι κι ανενόχλητοι βόσκουνε, σαν τα κοράκια, πάνω στις πληγές μικρόμυαλων και βασανισμένων ανθρώπων, που πέφτουν εύκολα στην παγίδα του μυστήριου και της κούφιας ελπίδας. Η Αθήνα κι όλες οι άλλες πόλεις, πλημμύρισαν από τέτοια άντρα και βρωμόψυχα ληστρικά στέκια (!)

Η πολιτεία λοιπόν τι κάνει; Πώς αφήνει αυτές τις καμόρες ασύδοτες να οργιάζουν σε βάρος αφελών και ψυχικά αρρωστημένων ανθρώπων; 'Η μήπως θέλει με την ανοχή της να συντελεί στην διανοητική αποχαύνωση μαζών;

Υποδείγματα ηγετών

Πόσο γνωστικοί, ήρεμοι, σοφοί και μετρίοφρονες, αποδείχτηκαν οι Κινέζοι ηγέτες, που αποσύρθηκαν μόνοι τους και παραχώρησαν τις θέσεις τους στα 93 νέα στελέχη τους! 'Ε-

δειξαν την ανωτερότητα και την υπεροχή τους στη συνεπή και υποδειγματική λειτουργία της δημοκρατίας τους. Παρακολούθησαμε στην Τηλεόραση την ετυμηγορία τους και το πώς άνοιξαν δρόμους στις καινούριες δυνάμεις τους. Σπάνια βλέπει κανείς τέτοιες εναλλαχτικές διαδικασίες στο δυτικό «πολιτισμό», τρόπους που αποτελούν παραδείγματα μίμησης και θαυμασμού. Η φιλοσοφία της σύνεσης και του αλληλοσεβασμού φαίνεται ότι γεννήθηκε στην Κίνα.

Ο Μάο τους δίδαξε:

«Πρέπει να στρεφόμεστε πάντα προς τη βάση. Και νά 'χουμε την παλικαριά να τσακίσουμε την υπεροψία μας και να γινόμαστε πάντοτε και μαθητές».

Τα φιλιά του θεού... ή τι κρατάει ο 'Ανθιμος;

Τον επίσκοπο της Βοστώνης 'Ανθιμο Δρακονάκη, ο κ. Σιάκωβος (ζηλιάρης κι ερωτοχωρίστρας) τονε μετάθεσε τον καημένο στο Κολοράντο, για νά 'ναι μακριά από τον παράφορο έρωτα της ωραίας του παπαδοπούλας της Ντέσπης (Δέσποινας) Γκάλας.

Κρητίκαρος και βαρβάτος κόπελος ο 'Ανθιμος, ο επιλεγόμενος και «μαύρος πρίγκιπας της εκκλησίας» από το σκανδαλοθηρικό Τύπο των ΗΠΑ, είχε διορίσει και τον πατέρα της ερωμένης του, πρωτοσύγγελο στη μητρόπολή του... Μα ο Δράκο-νάκης όταν μεθούσε στις ερωτικές του περιπτώξεις, της έλεγε:

«Ντέσπη μου, ψυχούλα μου, φίλησέ με πολλές πολλές φορές... και να ξέρεις, πως, δεν φιλείς εμένα, το χέρι, τα χείλη, ή την παρειά επισκόπου, αλλά φιλείς το πρόσωπο του θεού...»

Εχ, ρε παιδιά, ματσούκι στα γυμνά του καλαμίδα, και ποιός να του το δώσει (!) Κι όχι γιατί ερωτεύτηκε μian όμορφη παπαδοπούλα. Αλλιμονο, αυτό είν' ανθρώπινο και φυσικό πράμα και ιδιαίτερα ελκυστικό για τους καλοταϊσμένους δεσποτάδες. Αλλά, διότι, αυτοθεοποιούνται και αυτοαποκαλούνται και θεοί, ή εκμεταλλεύονται κατά κόρο το θεό, στους ανίδεους «πιστούς» (γράφε όρνια που δεν ξυπνάνε, να τους ξυρίσουνε και να τους βάλουν να δουλεύουν) παρά τους αφήνουν και τους ανέχονται, να θεοκαπηλεύονται και τα κέφια της αποκατιανής τους κεφαλής (!)

Τώρα, ο δρακο-δεσπότης θεοδεής, σφοδρότερος ερωτοδεής και περιλυπόμενος, γράφει από το Κολοράντο στο «αμόρε» του:

«Ντέσπη μου, ψυχούλα μου, γράψε μου, τι

κρατάει ο Ανθιμούλης σου;...»

Τώρα, μπορείτε να μου πείτε πως μιμήθηκε τη γνωστή κωμική διαφήμιση της Ε.Τ., του «Ναπολέοντα» ο ταυρο-κόπελος ο εμβαγάσας: Έλα ντε...

Και η μεν σαρξ πρόθυμος...

και το δε πνεύμα υπερπρόθυμον (!)

Χάδια εμιγκρέδων...

Σαν να μη μας έφτανε το τάισμα των κακοποιών και των τζερεμέδων στις φυλακές, έχουμε βλέπετε και τους φυγάδες, που γίνονται πράκτορες, διαρρήχτες, εμπρηστές, βιαστές και φονιάδες.

Αρχηγία των ξένων προσφύγων διεκδικεί ως φαίνεται ο κ. Μασαβέτας, (χρονογράφος και ποιητής) ή μπορεί και υπουργείο εμιγκρέδων, για να τους υποστηρίξει. Επέκρινε στην «Ελευθεροτυπία» (22-11-87) τάχα την ξενοφοβία. Δηλαδή, επιθυμεί να μεταβληθεί η πολύπαθη χώρα μας (που ήδη είναι ξέφραγο αμπέλι με τις ατιμωρησίες των αλλοδαπών εγκλημάτων) σε διεθνές Κέντρο φιλανθρωπίας και περιθάλψης όλων των ξένων αλητών και τυχοδιωκτών, ναρκοτέμπορων και πάσης μορφής εγκληματιών και κερδοσκόπων. Βρε τον πονόψυχο, βρε τον κοσμοπολίτη, έγινε και ο Γιώργης μας κουλτουριάρης με οικουμενικές διαστάσεις; Μασαλά! Μα ξεχνάει ο κ. Μασ. τους Πακιστανούς που βίαζαν και σκότωναν δικές μας υπάρξεις;

Αλλά, ουκέστι αριθμός εγκλημάτων από τους διεθνείς ατιμώρητους αλήτες και κακοποιούς, που θέλει να τους κάνει και υπήκοους... να πιαστούμε από ράτσες (!)

Αν κάθονταν τουλάχιστο φρόνιμα, ναι. Μα οι Τούρκοι βγαίνουν παγανιές, για διαρρήξεις, ληστείες και φόνους. Και ακόμα και για άγρα κηφήνικου επιβητορισμού και κιναιδισμού (!)

Δεν ξέρω αν του ορκιστούνε του κ. Μασ. ότι θα γίνουν φρόνιμοι πολίτες.

Χμ, ορκίζονται και τα σκυλιά, πως δεν ξανατρώνε σκ... αλλά τρώνε (!)

Κατήφορος

Καθημερινά, μας παραζάλισαν τα εγκλήματα και τα κάθε λογής δυστυχήματα. Φόνοι, κλεψιές, αυτοκτονίες· και όπως στην Αμερική, ζήτησαν οι τρέλες και οι φαρμακοβιομηχανίες. Στις ΗΠΑ, κάθε σπίτι και ψυχίατρο. Στη μπανανία, κάθε άτομο, κι ένα καπετανάτο (!) Όσο πάμε και γίνεται κ' η χώρα μας σιγά

σιγά, μικρό καχέκτυπο αναρχίας, της υπερατλαντίδας και προδτάτιδας, δανειοδότης «συμμαχίας». Η Αθήνα, πάει να γίνει κατά το μάλλον ένα μικρό Σικάγο. Ο κόσμος άρχισε να χάνει το αίσθημα της ασφάλειας. Φαύλος κύκλος. Οι ελαστικές τάσεις και οι επεικείες των κυβερνώντων, αποβαίνουν επιζήμιες για το σύνολο. Οι πληγές της δημοκρατίας, δεν θεραπεύονται με περισσότερη δημοκρατία. Μια παροιμία λέει:

«Κι αν δώσεις χάδι στο κακό
λεειμόνια δε σου δίνει».

Διαλογικά ερωταπαντήματα

— Γιατί εμείς στη φτωχή Ελλάδα, δεχόμαστε και νοσηλεύουμε τζάμπα Αφγανούς αντάρτες τραυματίες, είμαστε φιλανθρωπική χώρα και πλούσια για τέτοιες χειρονομίες;

— Όχι. Αλλά, μας υποχρεώνει η μάνα μας η ΕΟΚ.

— Κι αυτή ποιός την υποχρεώνει;

— Υπάρχουν αφεντικά και πέρα απ' τον Ατλαντικό που βοηθούνε τους Αφγανούς και τους Νικαραγουανούς να σκοτώνονται ηρωικά μεταξύ τους!

*

— Για τους τόκους και μόνο για τους τόκους των 120 δισεκατομ. δρχ. που κατέχει η δεσποτοκρατία στην Εθνική Τράπεζα (γράφε χριστεμπρορο-κεφαλαιοκρατία) που δεν έφτιαξαν ούτ' ένα νοσοκομείο για τους ενδεείς και δεν υιοθέτησαν οικονομικά, ούτ' ένα άσυλο ανιάτων κ.λπ., τί θα λέγατε;

— Τί να πούμε; Η σιωπή γι' αυτούς δεν είναι χρυσός, αλλά πατόκορφη ντροπή!...

*

— Τί κρατούσε ο παπαδολέων και οι γερο-ντοκορασίδες στις γιορτές που πέρασαν;

— Τον έρανο της «αγάπης»... Δεν ξέχασε ίσως και τον «απόρων κορασίς» της Φρειδερίκης και του Μποστ (!)

*

— Τί έγινε ο Σάββα Κωφίδης ο κλωτσοπόδαρος, που η αξία του δεξιού ποδιού του (μόνο, αποτιμήθηκε 200 εκατομ. δρχ.;

— Ρε πες εσύ ό,τι θέλεις. Το ποδόσφαιρο και το προ-πό είναι οι μεγαλύτερες αξίες... στις μπανανιές (!)

*

— Ποιές βαρύγδουπες παρουσίες σαν κοσμοϊστορικά γεγονότα επισκίασαν όλες τις άλλες στη χώρα μας, το τελευταίο τρίμηνο του '87;

— Η εξ Ιταλίας άφιξη στην Αθήνα της Τσιτσιολίνας και της Μαλού... Και η εκ του 'Αθω εικόνα της Παναγιάς του «'Αξιον εστί» (μακαρίζεις σε τον αφελή και μπανάνιον όχλον). Καμαρώστε Μεσαιώνα (!) Και φυσικά... ο ερχομός του πατριάρχη.

*

— Το μάθατε «Ελληνίδες- Έλληνες»; (Συμπάθιο για την προσφωνητική επωδό των μπαλκονιών του εκ Κιούπ-κιοι φρυδαρίου). Πρέπει να τα βάλετε στραβά τα καπέλα σας, για τη σωτήρια πολιτική εξέλιξη του τόπου. Πιστέψτε, σωθήκαμε... και πάει περίπατο η ιδιότυπη μοναρχολιγαρχία του καλού μας Αντρουλιού (όπως τον λεν και τα κοπέλια τρυφερά).

— Τί συμβαίνει, τί;

— Χαράς ευαγγέλια σας λέω. Κρίμα που δε δώσατε την πρέπουσα σημασία. Ο κατά τ' άλλα συμπαθέστατος κ. Χ. Πρωτοπαπός (της σοσιαλιστικής δεξιάς) μετονομάζει το κόμμα, του κενοστομφολόγου Γιάγκου ΚΟΔΗΣΟ, ή κατά το υποκοριστικόφαιδρο του Θ. Καρακατσάνη «Κοδήσο», σε Δημοκρατικό Προοδευτικό Πόλο (Δ.Π.Π.) (!)

— Είναι σοβαρό, ή φρέσκο αέρα μας πουλάς;

— Σοβαρότατο και μέγα γεγονός (!) Αλλά μόνο προσέχετε το τελευταίο πι, μη προφερθεί όχι πιπί, αλλά Κ. και πάρουν φωτιά κι οι γάτες του Σιάμ και ξολοθρέψουν τα ποντίκια της Ταυλάνδης...

*

— «Τί κρατάει ο Αντρολέων»;

— Το πακέτο Ντελέρ για τα «μεσογειακά ολοκληρωμένα προγράμματα» «βορρά και νότο» (!)

Κυκλοφόρησε
Λάμπρου Μάλαμα:
«Αναφορά στην Αλβανική
Λογοτεχνία 1500 - 1986»

*

— Τί κρατάει ο χαμαιλέων στους αφέντες του, Οζάλ;

— Βαστάει γερά, όχι τις χειραψίες του Νταβός... Αλλά το 7 προς 10, που οι «προστάτες» Αμερικάνοι, μ' αυτό μας έχουνε χρόνια παρατρελάνει (!)

*

— Τί κρατάει ο Ζιγδο-λέων;

— Τα πακέτα της αλήθειας για το ραχάτ και ρεμούλ — «σοσιαλισμό» (!)

*

— Τί βιβλία κρατούσε ο αγορα-λέων τις γιορτές;

— Κάποτε βέβαια «Λωξάντρες». Τώρα, «αχιλλειες αρριβωνιάρες», «Τρελά πουλιά» (σύντομα) και χυδαιοαλατοπίπερα καφτά και πόποτε επίκαιρα.. του Χάρη Μίσσιου και του Γιάννη Ξανθούλη (!) Ουστ αναγνωσταράδες μαζοχίστες (!)

*

— Πώς και αναταράχτηκαν τα τελματωμένα κοιμώμενα νερά του Πατριαρχείου της Πόλης (που στην Αθήνα ο παναγιότατος Δημήτριος την αποκαλούσε Ισταμπούλ από το φόβο των Τούρκων) κι έκανε τόσες περιοδείες που χρόνια και χρόνια είχε ν' ακουστεί;

— Θου Κύριε... Αλλού κρίνονται νόμοι και προφήτες... «καθόσον απέχωσι ανατολαί από δυσμών...» (!)

*

— Τί γίνεται με την περιβόητη εκκλησιαστική περιουσία;... (Όχι βέβαια τα φιλέτα οικόπεδα, και την όποια κινητή, αλλά, τα 1 εκατομ. 300 χιλ. άγονα και γόνιμα μοναστηριακά στρέμματα μονάχα!

— Σας ξαναείπα και ελάλησα «οι φωνές φωνές Ιακώβ και οι χείρες χείρες Ησαύ». Αν θα ιδεί ο λαός ποτέ τέτοια στρέμματα για καλλιέργεια και ψωμί, να μου περάσετε χαλκά στη μύτη!

*

— Τί γίνονται τα ατιμώρητα εγκλήματα των τσιπής φύσεως κακοποιών;

Ευθύνες φίλε μου, ευθύνες, καταλογίζο-

νται ευθύνες. Ξέρεις τι πα 'να πει καταλογισμός ευθυνών... από τον καιρό ακόμα του «γέροντος της δημοκρατίας» οι ευθύνες απέναντι σε κάθε παραβάτη νόμων· αλλά και σε πολιτικούς και αρχικληρικούς του τόπου, οι ευθύνες έχουνε γίνει Ιμαλάια (!) Και οι ατιμωρησίες λησμοσύνες (!)

*

— Τί γίνεται μ' εκείνο το περιβόητο «επιτίμιο»; Εμένα γιατί δεν με αφορίζουν; Να μη μεταλάβω και να μη λειώσω ποτέ. Να γίνω άγιος;

— Πρέπει ο κ. Τρίτσης, ο κ. Πυρουνάκης, ο κ. Ανωμερίτης κ.λπ. να κάνουν απεργία πείνας, για να άρουν οι κατήδες της δεσποτοκρατίας το «επιτίμιον» (!) Βρε, τι έπαθε η φοράδα στ' αλώνι...

Την κρίση του καπιταλισμού σώζει ο σοσιαλισμός...

Πριν από 8 και 12 χρόνια, ξαναγράφαμε από τούτες τις στήλες ότι: Οι εξελίξεις ανάμεσα στους δυο κόσμους, στις δυο υπερδυνάμεις, στα δυο συστήματα, τον Καπιταλισμό και τον υπαρκτό Σοσιαλισμό, εμφανίζουν την εξής προοπτική. Για μερικές δεκαετίες, ο ένας θα τρέφει τον άλλον· και ο άλλος θα συντηρεί τον άλλον, μέχρι το ξεπέραςμα από την ίδια την ιστορία του πρώτου. Εμείς δεν είμαστε οικονομολόγοι. Μα τά 'χουν τονίσει συχνά τον τελευταίο καιρό και οι κορυφαίοι ειδήμονες...

Η σημερινή πραγματικότητα, επιβεβαιώνει τις προβλέψεις μας. Επιδράσεις, αλληλοδανεισμοί, πειραματισμοί, επιρροές, επιστημονικά και τεχνολογικά επιτεύγματα, οικονομικά προβλήματα, κρίσεις και ανάγκες και προπάντων οι βαρύτατες δαπάνες των εξοπλισμών, υποχρέωσαν τον Καπιταλισμό στην αναδίπλωσή του. Έτσι και σύμφωνα με τις εκτιμήσεις και απόψεις του καθηγητή Άγγελου Αγγελόπουλου, ο Γκορμπατσόφ σώζει την αμερικάνικη οικονομία με τη Συνθήκη της 7ης Δεκεμβρη, σαν από μηχανής θεός· και μ' αυτή την πολιτική, δίνει 30 χρόνια ζωή στον Καπιταλισμό.

Το κραχ θα ήταν ισχυρότερο από το 1929, γιατί τα εξοπλιστικά και δυσβάσταχτα βάρη, ήταν 3-4 φορές μεγαλύτερα από το διατυμπανισμένο δημόσιο έλλειμμα των ΗΠΑ.

Έτσι, ο Καπιταλισμός θα εκτρέφει ηθικοπολιτικά και θ' αναπτύσσει τον Σοσιαλισμό. Ο δε Σοσιαλισμός θα συντηρεί τον Καπιταλι-

σμό και θα του παρατείνει το βίο, ακόμα και πέρα από τα όρια της φυσικής του αντοχής. Μ' άλλα λόγια, ο ένας θα παραχωρεί θέσεις και δικαιώματα στον άλλον.

Γράφαμε τότε ότι: ο Καπιταλισμός με την αστική δημοκρατία, θ' ανοίγει δρόμους προς τη σοσιαλιστική οικονομία... και ο Σοσιαλισμός θ' ανοίγει λεωφόρους προς τη δημοκρατία.

Και να, οι ταυτόσημες απαντήσεις του κ. Αγγελόπουλου προς τον Α. Παπανδρέου πρόσφατα στην «Ελευθεροτυπία» ότι: Μετά από 30 χρόνια, θα υπάρξει συγχώνευση και αφομοίωση των δυο συστημάτων, σύμφωνα και με τις προβλεπτικές του αντιλήψεις ότι «Το άτομο θα ενώσει τον κόσμο».

Πάντως, ο Καπιταλισμός, δε θ' αποφύγει τελικά το ξεπέραςμα και τον πεθαμό του από κόρο.

Πρόσκαιρα γλίτωσε, από το ρόγχο του θανάτου. Και ούτε θα μπορούσε να πει μ' έναν πυρηνικό όλεθρο, «εμού θανόντος, γαία πυρί μειχθήτω».

Ο μεγάλος μεταρριθμιστής της ΕΣΣΔ με τη χείρα φιλίας και αφοπλισμού, τους διακόπτει τα υπέρογκα ποσά του «πόλεμου των άστρων» και των πυραυλικών συστημάτων, με αποτέλεσμα, να ζωντανέψουν την άρρωστη οικονομία τους οι Αμερικάνοι για 30 χρόνια ζωή, με τη μείωση κατά 50% των στρατηγικών εξοπλισμών τους.

«Κρίνει λογικά εκείνος που θεωρεί χωρισμένο ό,τι πραγματικά είναι χωρισμένο, και ενωμένο ό,τι πραγματικά είναι ενωμένο· αντίθετα έχει άδικο εκείνος του οποίου η γνώμη πηγαινει αντίθετα προς τη φορά των πραγμάτων». (Αριστοτέλης).

Αγνωμοσύνες μοντερνιστών

Αφού οι Σοβιετικοί πιστεύουν στο ρόλο της προσωπικότητας στην ιστορία· και το διακηρύττουν. Γιατί τότε ξηλώνουν από τα ιστορικά τους βάθρα, προηγούμενους ηγέτες όπως π.χ. Στάλιν, Μολότωφ, Μπρέζνιεφ και άλλους; Τους επικρίνουν επίσημα, τους αρνούνται, τους απορρίπτουν και τους αφορίζουν;

Αυτή η ταχτική, δεν μαρτυρεί ισόρροπους και υπερλογικούς κριτές, αυτής της ίδιας της ιστορίας του λαού τους. Τι κρίμα! Και ιδού η αχαριστία:

Αυτή η πολιτική, της κάθε ισχυρής ηγεσίας στον υπαρκτό Σοσιαλισμό, δηλαδή, στο να αρνούνται τον ίδιο τον προηγούμενο εαυτό τους, δεν είναι νομίζουμε καθόλου σωστή.

γιατί είναι αντίφαση αρνητική και απαράδεκτη. Λιότι, ο κάθε ηγέτης στο παρελθόν, υπηρέτησε την εποχή του και τα προβλήματά της. Αυτές οι αρνήσεις και οι αφορισμοί, είναι λογικά ανεπίστοι. Άλλωστε, η κάθε εποχή, παρουσιάζει τις δικές της ιδιομορφίες, και τις δικές της αναγκαιότητες. Και ποιός δε γνωρίζει το πώς ξεκίνησαν οι λαοί στην Ανατολική Ευρώπη και στην Κίνα, για να θεμελιώσουνε γνήσια μαρξιστικά καθεστώτα; Και αν δεν ήταν ο Στάλιν, θα γινόταν αυτά;

Γι' αυτό, θα πρέπει οι νεωτεριστές ηγέτες, να σκέφτονται με περισσότερη ευθύνη, από ποιές δυσκολίες και συμπληγάδες πέρασαν, για να προχωρήσουν ανάλογα με τους χαρακτήρες των λαών, με τις συνθήκες των καιρών και με τις δυνατότητές τους, για να φτάσουν εκεί που έφτασαν σήμερα.

Θα πρέπει ακόμα να υπολογίζουν το πέρασμα αυτών των καθεστώτων, από πολλά πειραματικά στάδια, συλλογικής ανάπτυξης, αντιμετωπίζοντας τόσες δυσκολίες και ανάγκες, εμφύλιους πολέμους και τορπίλες και όλα τα μπούκοτάς του Καπιταλισμού. Κανένας δρόμος δεν ήταν λεωφόρος και κανένα έδαφος στρωμένο με τριαντάφυλλα. Μόχθησαν και πάλαιψαν ηγέτες και λαοί. Πέρα από τα μικρά ή μεγάλα σφάλματά τους, που μπορούν απ' αυτά οι μοντερνιστές να διδάσκονται.

Η αποτυχημένη και πειραματική πολιτιστική επανάσταση των Κινέζων έπρεπε να τους έχει διδάξει.

Κάθε νεωτεριστής βέβαια, κρίνει επικαιρικά και κάνει τις σκόπιμες αναθεωρήσεις του. Αλλά, από τ' αναπόφευχτα σφάλματα πάνω στην εξελικτική δημιουργική πορεία, μπορεί να διδάσκεται κανείς, χωρίς να απορρίπτει την ιστορία. Η άδικη αμφισβήτηση σε ηγέτες, που ξεκίνησαν και βοήθησαν και λύτρωσαν λαούς, και τους ανέπτυξαν από κουταλοπήρουνα μέχρι δορυφόρους και την κατάχτηση του διαστήματος, όπως ο Στάλιν, (έξω από τα όποια εγκληματικά λάθη της συλλογικής τότε ηγετικής ευθύνης, ή ακόμα των σκληρών συνθηκών και της ιστορικοκοινωνικά αναγκαίας δικτατορίας του προλεταριάτου), δεν δικαιολογούν την όποιαν άρνηση και εξόρκισή του. Οι νεώτεροι, οφείλουν να ζυγίζουν τα καλά και τα κακά ενός ηγέτη, να τον κρίνουν αντικειμενικά, για να τον καταζώνουν σωστά και δί και στις αληθινές του διαστάσεις και στο ιστορικό του βάθος. Δεν μπορεί να διαγραφούν έναν νικητή του Β' Π. Πολέμου, έναν

θεμελιωτή και στυλοβάτη του μαρξιστικού Σοσιαλισμού με μια μονοκοντυλιά. Τις εξελίξεις, τις επιδράσεις, την πρόοδο και τη ρεαλιστική προσαρμογή στις περιστάσεις, με την απαραίτητη όπως σήμερα πληρέστερη δημοκρατικοποίηση, στ' όνομα της «περεστρόικα» και της «γκλάσνοστ», αν τις υπαγορεύουν οι ίδιες οι περιστάσεις και οι ιστορικοκοινωνικές αναγκαιότητες, με γειά και με χαρά!

Ας φωτίσουν τέλος, καλύτερα οι Σοβιετικοί, όλες τις πτυχές της νεότερης ζωής και δράσης των λαών τους, χωρίς να αρνούνται την ίδια την ιστορία τους: γιατί οι λαοί φυσικά τη δημιουργούνε, οδηγημένοι όμως και βοηθούμενοι παράλληλα και από τους ρόλους των προσωπικοτήτων, που ασφαλώς παραδέχονται. Χρειάζεται περισσότερη σύνεση και πίστη στη διαλεκτική. Ο Μ. Γκορμπατσόφ στο πολύκροτο βιβλίο του, πέφτει σε μιαν αντίφαση για τον Στάλιν. Αφού επικροτεί την απόφαση του Πανερωσιακού Σοβιέτ «περί Αυστηρής Εφαρμογής Νόμων» στο Σύνταγμα του 1918, και επικροτεί το αξίωμα του Λένιν: «Να μην ξεφύγουμε ούτε έναν πόντο από το νόμο», παραδέχεται ότι αυτή η αρχή επί Στάλιν «τηρήθηκε ευλαβικά». Τότε γιατί πιο κάτω λέει ότι «αποβαθμίστηκε ο ρόλος του νόμου» και υπεύθυνος είναι ο Στάλιν και οι στενοί συνεργάτες του;

Λσυγχώρητες άγνοιες

Φαντάζομαι, πως μετά, από τη θριαμβική για τις παρήγορες ελπίδες της ανθρωπότητας Συνθήκη της κατάργησης των πυραύλων μέσου και μικρού βεληνεκούς από τους δυο ηγέτες των υπερδυνάμεων, θα έμαθε και η γλεντζού, η ζεμανφού, η άμοιρη χασικλού αμερικάνικη νεολαία, η διατελούσα ως τότε σε άγνοια για το ποιός είναι ο Γκορμπατσόφ.

Ασφαλώς τώρα έμαθαν οι ντιλετάντηδες απολιτικοί νέοι του τζιν, του μάλμπορο και της μαριχουάνας, για τ' ό,τι, είναι και ποιός είναι, βλέποντάς τον και ακούοντάς τον, από τα τηλεοπτικά δίκτυα. Γιατί πέρυσσι, σε γκάλοπ οι πióτεροι είχαν πει, πως είναι: «έννας ποδοσφαιριστής», άλλοι πως είναι «έννας τραγουδιστής» άλλοι αγνοούσανε τ' όνομα, και πολλοί τ' άκουγαν για πρώτη φορά. Μισαλά (!).

Λάμπρου Μάλαμα
Διάλογοι με τη Τζίνα
Φωνές ματιών και λογισμών

Με την Πειθώ των Αριθμών

Η πυθαγόρεια λογική σε γεγονότα, από διάφορες επίσημες στατιστικές

- Από τις αρχές του περασμένου Σεπ/ρη, 7.000 τόνοι μήλων νέας σοδειάς και 227.000 τόνοι ροδάκινα ρίχτηκαν στις χωματερές.
- Στη χώρα μας 3.000 βρέφη χάνουν κάθε χρόνο τη ζωή τους λίγο πριν γεννηθούν, από έλλειψη περιγενετικής φροντίδας.
- Από το 1975 μέχρι σήμερα, 21.896 νέοι απαλλάχτηκαν ως «τρελοί» από το στρατό και δεν υπηρέτησαν τη θητεία τους, όπως είχαν χρέος απέναντι στην πατρίδα.
- Πάνω από 1 εκατομ. δρχ. συνάχτηκαν στην εκμεταλλευτική εκστρατεία της εικόνας του «Άξιον Εστί» στην Αθήνα, όταν πρόσφατα οι ιθύνοντες, μετέτρεψαν το ναό σε «οίκον εμπορίου...»
- Από το 1982 ως το 1986, στην πατρίδα μας, 480 παιδιά ηλικίας μέχρι 14 χρονών έχασαν τη ζωή τους από τροχαία δυστυχήματα και 11.713 τραυματίστηκαν.
- Εκτός από τα στρατιωτικά, τ' αστυνομικά, τα τουριστικά και τα διερχόμενα αυτοκίνητα στην Αττική, τα άλλα τροχοφόρα που κινούνται σήμερα σ' αυτό το χώρο, ξεπερνάνε το 1 εκατομμύριο.
- Στην Αγγλία, το 22% των γυναικών από 16 έως 30 χρονών είναι παρθένες.
- Όλα τα είδη των πουλιών στην υδρόγειο σφαίρα, αριθμούν τις 10.000.
- Η Αγορά ειδών πολυτελείας στη «μείζονα» Νέα Υόρκη, κερδίζει ημερησίως 34,7 εκατομ. δολάρια.
- Από την αρχή του 1988 στην Ε.Σ.Σ.Α, το 60% της εθνικής βιομηχανικής παραγωγής, περνάει σε συνθήκες αυτοδιαχείρισης.
- Ως το 2050 έτος, οι καρκινοπαθείς του πληθυσμού της Ευρώπης, θα φτάσουν στο 66%. Δηλαδή, οι 2 στους 3 θα έχουν προσβληθεί.
- Στις Η. Πολιτείες, έχουν καταγραφεί 2.000.000 φορείς του ιού του Έπης, και 9.000 θάνατοι. Στη Δυτ. Ευρώπη, πάνω από 2.000 κρούσματα τον τελευταίο καιρό, και 1.000 θάνατοι.
- Οι Ισπανοί, είχαν πωλήσει το 1898 τα νησιά των Φιλιππίνων στους Αμερικάνους, αντί 20 εκατομμυρίων δολαρίων.
- Σε όλον τον κόσμο πεθαίνουν κάθε χρόνο 3 1/2 εκατομμύρια παιδιά, από αρρώστιες που μπορεί να θεραπευτούνε μ' ένα εμβόλιο.
- Μέσα στο 1986, στη Σοβ. Ένωση, έγιναν 97 πυραυλικές δοκιμές, με μόνο μία αποτυχία. Ενώ στις ΗΠΑ, ζητούνε σοβιετικούς πυραύλους. Το ευρωπαϊκό σύστημα «Άριαν» από τις 8 εκτοξεύσεις μέχρι σήμερα, οι 5 απέτυχαν γι' αυτό διστάζουν να διακινδυνεύσουν 70 με 85 εκατομ. δολάρια για την αξία κάθε δορυφόρου.
- Από τη Συνθήκη τις 7 Δεκέμβρη '87 Γκορμπατσόφ - Ρέγκαν, θ' αχρηστευθούν συνολικά 3.800 πυρηνικές κεφαλές.
- Στη Δυτ. Ευρώπη, μέσα στο 1986, σημειώθηκαν 36.913 εργατικά ατυχήματα με πρώτη σε αριθμό ρεκόρ την Ελλάδα.
- Τους τελευταίους μήνες στις ΗΠΑ, έχασαν τη δουλειά τους 18.000 περίπου υπάλληλοι και συνεργάτες των διαφόρων χρηματιστικών γραφείων, από την πτώση των αξιών και την οικονομική κρίση που μαστίζει τη Γουόλ Στρητ και τις Ην. Πολιτείες.
- Η σημερινή Τουρκία του Οζάλ και του Εβρέν, κρατάει στα σίδερα της φυλακής όπως ανακοίνωσε, 53.000 πολιτικούς κρατούμενους και τους βασανίζει απάνθρωπα και μέχρι θανάτου. Αλλά αυτός είν' ο επίσημος αριθμός, ο ανεπίσημος, ποιος ξέρει;
- Η Σοβιετική Ένωση πρόσφερε δια του πρεσβευτή της στην Ουάσιγκτον 5.000 δολάρια, σαν χριστουγεννιάτικο βοήθημα για τους άστεγους της αμερικανικής πρωτεύουσας.
- Η Ομοσπ. Δημοκρατία της Γερμανίας, έχει σήμερα 85.000 δασκάλους άνεργους.
- Στα τελευταία 50 χρόνια, πάνω από 50 Αμερικάνοι συγγραφείς, είχαν φακελωθεί από το FBI και άλλες υπηρεσίες, για «κατασκοπεία».
- Η εφημερίδα «Πράβδα» της ΕΣΣΔ, σαν η σημαντικότερη του κόσμου, έχει 18 εκατομμύρια φύλλα κυκλοφορία την ημέρα.

Μηνύματα στο «Ελεύθερο Πνεύμα»

Ένα γράμμα από την Αυστράλια

Αγαπητέ κ. Μάλαμα,

Εύχομαι να είναι ευτυχισμένος και δημιουργικός ο καινούργιος χρόνος. Παράλληλα, θα ήθελα να σας συγχαρώ θερμά, για την αρτιμέλητη δημιουργική και τόσο διδαχτική εργασία και προσφορά σας, που μας δίνετε με το περιοδικό σας «Ελ. Πνεύμα». Θαυμάζω το θάρρος σας, την αντικειμενικότητα, και τη σωστή τοποθέτησή σας, στα τόσα κοινωνικά θέματα που απασχολούν την ανθρωπότητα. Η συνοπτική σας επιλογή από βιογραφικά, ιστορικά, καλλιτεχνικά, αποφθεγματικά και άλλα υψηλού πνευματικού περιεχομένου κείμενα, ενισχύουν τους αγώνες των λαών, για χειραφέτηση και ελευθερία. Απολυτρώνουν και βοηθούν το ανθρώπινο πνεύμα, το ανυψώνουν σε αιθέρια δύναμη, που αγγίζει δημιουργικά τις αγωνιούσες ψυχές των πνευματικών ανθρώπων.

Σας χαιρετώ εγκάρδια
Νίκος Βουρνάζος
Δ/ντής εφημερίδας της Ομογένειας
BURWOOD — Αυστράλια

Ένα δράμα του ποιητή Γιάννη Κοφίνη

Αγαπητό μου «Ελ. Πνεύμα»,

Σε παρακαλώ δημοσίευσε το ποιητικό και πικρό μου τούτο γράμμα — χωρίς να κάνω κατάχρηση του πολύτιμου χώρου σου — για να μάθουν και οι αναγνώστες σου την πληγή που άνοιξαν στην καρδιά μου οι συγχωριανοί μου της Αγόριανης Παρνασίδας, την καρδιά ενός γέρου αγωνιστή και ποιητή:

Για να μεγαλώσουν αχρείαστα την Πλατεία, μου γκρέμισαν το πατρικό μου σπίτι, που είδα το πρώτο φως και γεύτηκα τον άχραντο άρτο της παιδικής μου ζωής. Το σπίτι που σύνδεσα τη φαντασία με τ' όνειρο και ξόμπλιασα τα πρώτα υφάδια της ποίησης, ακούοντας το τραγούδι του χαραδραίου και τα κρυφομιλήματα των πλατάνων. Μ' απόκοψαν τον ομφάλιο λώρο που με σύνδεε με τον τόπο μου. Μου δολοφόνησαν το κοιμισμένο ειδύλιο του παρελθόντος. Κάναν αυτοκινητοστάσι τον τάφο της άγιας μάνας μου, που την έκαψαν ζωντανή το '44 οι Ούννοι, πυρπολώντας το, μετά την εκτέλεση του πατέρα μου στην αυλή του με πυροβόλο όπλο! Αυτοί, οι χαϊδεμένοι της καρδιάς μου

συγχωριανοί μου, περιφρόνησαν και την ηλικία και την αναπηρία μου από τα πολεμικά τραύματα, τα στρατιωτικά αριστεία μου, τους τετράχρονους αγώνες μου στην Εθν. Αντίσταση και τα 22 βιβλία μου, που είναι τα 8 για το χωριό μας. Μου αρνήθηκαν παραχώρηση τόπου για επανεγκατάσταση. Τους έπεφτα βάρος και με εξοστράκισαν. Η μοχθηρία δεν θεραπεύεται και όποιοι την έχουν, την παίρνουν μαζί τους και στον τάφο. Δε μιλώ για τον κοινοτικό πρόεδρο, μα γι' αυτούς που του φόρεσαν στους ώμους, την εκτέλεση της ανίερης, της βάνουσης, και βάρβαρης πράξης τους.

Ευχαριστώ. Με τιμή
Γιάννης Κοφίνης
Ποιητής & Πεζογράφος Αθήνα
Αν. Αξ/κός εν τιμ. αποστρατεία

Σ.Σ. Το πατρικό σπίτι του κάθε ποιητή κι αγωνιστή του λαού, είναι σεβαστό κι ευλαβικό. Σε άλλες πολιτισμένες χώρες τα πατρικά λίκνα των ποιητών, τα κάνουνε Μουσεία και τ' όνομά τους το τιμούνε σε δρόμους πλατείες και σχολεία. Τί να πούμε όμως για το πάθημα του φίλου ποιητή Κοφίνη; Ας μη μας ξενίζει η ιερόσυλη πράξη των χωριανών του, γενικά σε μια κοινωνία που δεν έχει καμιά σχέση, η πλειονότητά της, με το πνεύμα και τη λογοτεχνία!

Αγαπητέ μου Λάμπρο,

Στο προηγούμενο τεύχος του «Ελ. Πνεύματος» διάβασα για τον δάσκαλο τον ηρωικό Παπαγιάννη και ομολογώ ότι συγκινήθηκα πολύ. Τον γνώρισα στον πατριωτικό πόλεμο του 1940. Είμαστε αξιωματικοί στον ίδιο λόχο. Θα σου στείλω κάτι σχετικό για τη μάχη της Βήσσανης-Κουτσόκρανο. Στις 7 Οκτωβρίου πήγα τουριστικά στην Αλβανία. Στην Κορυτσά, είχα χρόνο, και παρακολούθησα Δικαστήριο. Μιλώντας με τον Δικαστή για νομικά θέματα, μου είπε ότι διαβάζει βιβλία σου... Κι ένιωσα χαρά και περηφάνια. Γιατί είσαι κι εσύ πρόδρομος της ελληνοαλβανικής φιλίας. Σε καμαρώνω. Εμείς έχουμε και οικογενειακή παράδοση με τη φίλη χώρα. Ο παπός μου Νικ. Βελιαρούτης το 1868 ήταν δάσκαλος στο Δυρράχιο. Ο πατέρας μου χρημάτισε επίσης δάσκαλος στο χωριό Κηπαρό της Χειμάρρας, κ.λπ.

Σε χαιρετώ με μεγάλη εκτίμηση
Κώστας Βελιαρούτης Λόγιος Αθήνα
Αξιότιμε κ. Μάλαμα,
Σας ευχαριστώ θερμότατα για τη θαυμάσια επιθεώρησή σας «Ελεύθερο Πνεύμα». Καθώς

ιοιότητα προσφορά του στα γράμματα.

Ο σεμνός, ηθικός, ευγενικός και φιλοσοφημένος δάσκαλος είχε γεννηθεί το 1904. Είχε σπουδάσει στο σχολαρχείο Βίτσας, σε γυμνάσιο των Γιαννίνων, στο μονοτάξιο διδασκαλείο, σε γεωργικό φροντιστήριο, στο Πανεπιστήμιο της Αθήνας και στο Ινστιτούτο «Ρουσώ» στη Γενεύη. Μετά τη στρ/κή του θητεία, η δασκαλική του καριέρα ήταν λαμπρή, υποδειγματική και αγωνιστική για την επικράτηση της δημοτικής μας γλώσσας και για τα συνδικαλιστικά δικαιώματα του κλάδου του...

Στην Εθνική Αντίσταση υπήρξε στέλεχος του ΕΑΜ... Υπηρέτησε ως δάσκαλος στο Ζαγόρι και στα Γιάννινα και ως επιθεωρητής Δημ. Εκπ/σης, στο Πωγώνι και στη Θεσπρωτία. Διακρίθηκε σαν σπουδαίος ρέκτης της παιδικής ψυχολογίας και της επιστημονικής και λαϊκής ανθρωπιστικής παιδείας. Είχε πρότυπα μελέτης του στη φιλοσοφία της ηθικής αγωγής: τον Πλούταρχο, τον Ζαν Ζακ Ρουσώ, τον Ντιντερώ, το Βολταίρο, τον Πεσταλότσι κ.ά. Εφάρμοσε σύγχρονες διδαχτικές μέθοδες διδασκαλίας στα σχολεία, με υποδείγματα τους μεγάλους δασκάλους της αναγεννητικής μας παιδείας Γ'ληνό, Παπαμαύρο, Παπανούτσο, Σωτηρίου και Ιμβριώτη. Με τους πρωτοπόρους στην Ήπειρο και στην Ελλάδα, σαν αγνός σοσιαλδημοκράτης, ιδεολόγος, πάλαιψε σκληρά για την εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και την επιβολή του Δημοτικισμού. Ακαταπόνητος υπερασπιστής και προστάτης της πιο γλαφυρής και ζωντανής γλώσσας του λαού μας σε γραφή και λαλιά. Τελειοποιημένος και ιδεώδης χαρακτήρας και συνεπέστατος με τις αρχές και την πορεία που είχε χαράξει στη ζωή του, αναδείχτηκε σε δύο περιόδους Γεν. Γραμ. της Α.Ο.Ε. και μέλος της Εκτ. Επιτροπής της ΑΛΕΛΥ.

Ο Κ. Λαζαρίδης αχτινοβολούσε αγαθότητα και καλοσύνη, ενσαρκώνοντας και την απλότητα, τη μετριοπάθεια και τη σωφροσύνη.

Στον τομέα της ιστοριοδιφίας, της λαογραφίας και της διηγηματογραφίας έσωσε σημαντικές και ψυχογραφικές εργασίες. 38 ολόκληρα χρόνια στην υπηρεσία της προοδευτικής παιδείας, αλλά παράλληλα και της συγγραφικής δραστηριότητας στα Ηπειρωτικά Γράμματα. Κάτοχος της αγγλικής και γαλλικής γλώσσας. Πιστός πάντα, στην εγγεγραμμένη διαλεχτική θεώρηση της αιτιολογίας προσώπων και πραγμάτων, έγραψε κριτικές μελέτες για τους Ρουσώ, Ντιντερώ, Μπωντλαίρ, Ελιγιά, Κρυστάλλη, Παπαμαύρο, πολλές άλλες κριτικές λογοτε-

χνίας και δοκίμια. Το «Ελ. Πνεύμα» τον είχε ένθερμο φίλο και συνεργάτη από τα πρώτα του τεύχη.

Μα πάνω απόλα, κληροδότησε τη «Ζαγορίσια βιβλιοθήκη» με 30 περίπου βιβλία ιστοροδιφικά, λαογραφικά και βιογραφίες, χρονικά και ιστορικές μονογραφίες. Έγραψε πολλά διηγήματα. Έδωσε πολλές διαλέξεις. Του απονεμήθηκαν πολλές διακρίσεις. Το πρώτο βιβλίο του είχε κυκλοφορήσει το 1949. Η χλωρίδα και η πανίδα του Βίκου του Ζαγοριού που μας άφησε, σε μοναδική και πλούσια συλλογή του... είναι πολύτιμη κληρονομιά, με όλα τα συγγραφικά του έργα. Ευχόμαστε ν' αξιοποιηθούν, γιατί άφησε διαθήκη στη Ριζάρειο για κληροδότημα... κι έφυγε μετανιωμένος. Ο Κ. Λαζαρίδης αποτελούσε μεγάλο κεφάλαιο για τα Ηπειρωτικά Γράμματα και την ελληνική παιδεία γενικότερα.

Ήταν ο αναστασιάρχης και ο αναστηλωτής του ζαγορίσιου λαϊκού πολιτισμού, αλλά και μια από τις ευγενέστερες πνευματικές φυσιογνωμίες του τόπου μας.

Η εξαιρετική συντρόφισσά του Πηνελόπη ας βρει από τον μεγαλύτερο γιατρό της λύπης το χρόνο, κουράγιο και παρηγοριά.

Ο χώρος δεν μας επιτρέπει για περισσότερα. Ο γράφων έδωσε πολλές ομιλίες και πλατύτερες αναλύσεις για τη ζωή και το έργο του Κ. Λαζαρίδη, που τώρα πια τα κόκκαλά του αναπαύονται με το γλυκό κι αιώνιο ύπνο του, στην πατρική του γη, και τα μυρώνουνε βράδυ και αυγή οι μοσκοβόλες αύρες.

Λ. Μ.

Κώστας Πηγαδιώτης

Από το λογοτεχνικό κόσμο, πάει κι ο Πηγαδιώτης! Η απαλή, ευγενική τρυφερή και πονεμένη ανθρωπιστική φωνή του, δεν ξανακούγεται πια! Λίγο πριν φύγει για το αγύριστο ταξίδι που είχε συνειδητοποιήσει απόλυτα το μοιραίο, από την «επάρτη νόσο» του καιρού μας... και το περίμενε ώρα με την ώρα, μας αποχαιρέτησε από τηλεφώνου στέλνοντας και το κύκνιο ποιήμα του, που δημοσιεύουμε σε άλλη στήλη.

Ένας κοντά στον άλλον φεύγουν οι καλοί, οι γνήσιοι, οι σεμνοί κι αθόρυβοι ποιητές του λαού μας, οι πάνω απόλα άνθρωποι- και απομένουν κι επιπλέον οι ψεύτικοι, οι συμβατικοί, οι επιτήδειοι, οι βεντέτοι, οι νοσηροί, οι ματαιόδοξοι, οι επιδειξίες, οι λαθρεπιβάτες του Πήγασου.

Το πόσο ευχάριστη και υπέροχη φυσιογνω-

μία ήταν ο Κ. Πηγαδιώτης, δεν περιγράφεται. Ανήκε στη γενιά των ποιητών της λεβεντιάς και της Εθνικής μας Αντίστασης· σ' εκείνους που φεύγουν ένας-ένας, κ' η Ελλάδα μας ορφανεύει από μετριοφροσύνη από «γνώθι σ' αυτόν», από μέτρο άριστο και πνευματική αξιοπρέπεια, από ευγενικές αρετές και δυσαναπλήρωτο ψυχικό μεγαλείο.

Φίλος και συνεργάτης του περιοδικού μας. Είχε γεννηθεί στην Καλαμάτα. Εφτά δεκαετίες και κάτι περπάτησε ο Π. στα χώματα του Μοριά και της Αττικής σ' αυτή τη γλυκόπικρη γη και τη σκληρή κοινωνία, που ατένιζε μ' απέραντη αγάπη και μ' ευγενικό πάθος, δυνατή ενόραση κι ελπίδα για το λυτρωμό της. Ως την τελευταία ώρα του, στάθηκε με θαλερή κι αλύγιστη ψυχή, φιλότιμος κι ωραίος. Είχε από χρόνια πάρει σύνταξη σαν υπάλληλος και δ/ντής αγροτράπεζας.

Η κοινωνία του παρόντος, ίσως δεν είναι σε θέση να εκτιμήσει τέτοια τίμια ονόματα των γραμμάτων κι ανάλογες πνευματικές αξίες. Είθε οι μελλούμενες γενιές να τις καταξιώσουν περισσότερο σε καρδιές και συνειδήσεις. Γιατί και του Π. η τέχνη, αποτελεί διδαχτικό παράδειγμα επιγραμματικής πρωτοτυπίας, και υποβλητικής εικονοκεντρικής ουσίας. Στίχοι που θα παραμένουν αναμμένες λαμπάδες, ν' αφυπνίζουν συνειδήσεις, στα ψυχικά και κοινωνικά σκοτάδια του κόσμου. Ο Π. συνέκασχε με το λαό για τα ζωτικά προβλήματά του· και στον ποιητικό του λόγο που είναι ρεαλιστικός και δραματικός, θίγει και υποστηρίζει με νύξεις και με το δικό του στυλ, υποδηλωτικά, τα κατά καιρούς αιτήματά του. Άφησε πάνω από 10 ποιητικές συλλογές λυρικοδραματικής πνοής, με περιεχτικά ποιήματα που ξεπήδησαν αβίαστα με βαθιά συμπόνια, μες από τα πέλαγα και τα τέλματα του ανθρώπινου πόνου, από μικρές και μεγάλες αδικίες και δραματικές καταστάσεις των χρόνων μας.

Αντίο αγαπημένε φίλε κι αδερφέ Κώστα Πηγαδιώτη.

Νίκος Γαργαρόνης

Όταν πεθαίνουν αληθινοί ποιητές με μεγάλες καρδιές και πλούσια κι ανώτερα αισθήματα, ο κόσμος φτωχαίνει περισσότερο. Φτωχαίνει από αγάπη, ζωντάνια, δημιουργική πνοή και φωνή δικαιοσύνης για το λαό.

Δεν περίμενα τόσο ξαφνικά να σκιαγραφήσω με λίγα λόγια το φίλο μου ποιητή Νίκο Γαργαρόνη. Είχε ένα πρόβλημα καρδιάς. Υπέστη χειρουργική επέμβαση στις 20 Νοέμβρη... και σ' ένα μήνα μετά, στα 53 της χρόνια, έπαψε η ταλαιπωρη να χτυπάει, μετά από δεινή και σκληρή νοσοκομειακή περιπέτεια, στην Αθήνα. Έτσι όπως τραχύς και πικρός κι επίπονος υπήρξε και ο πολυτάραχος βίος του.

Είχε γεννηθεί σε χωριό της Πελοποννήσου και διαμόρφωσε φλογερό, ανήσυχο, κι επίμονο φιλότιμο χαρακτήρα, για όποια θυσία μπορούσε να υποβάλει τον εαυτό του, ή και να μοιραστεί ακόμα και το υστέρημά του, για να προσφέρει έμπρακτη αγάπη στο συνάνθρωπό του και στην οικογένειά του. Είχε χρηματίσει ως μετανάστης στη Δυτ. Γερμανία. Αλλά, τα τελευταία χρόνια, είχε φωτοτυπείο στην οδό Ιπποκράτους. Δούλευε για τον επιούσιο, κι έγραφε, έγραφε αδιάκοπα και βαριοπονεμένα, εξαιρετικά κοινωνικά ποιήματα. Είχε ιδιόρρυθμο, τραχιόγλωσσο και φυσικό ταλέντο. Μα δεν πρόφτασε (από οικονομικές αδυναμίες και υποχρεώσεις) να τα εκδόσει σε βιβλίο και να τα χαρεί. Αλάφρωνε από τον πόνο του, όταν τα εμπνέονταν και τα καλλιγραφούσε. Τον ανακάλυψα πριν 3 χρόνια, και τον εκτίμησα. Ήταν αυθόρμητος, ειλικρινής και ασυμβίβαστος με το ψέμα και με τ' άδικο. Του πρωτοδημοσίευσα ποιήματα στο «Ελ. Πνεύμα» και τού 'δωσα τις πρώτες χαρές της δημοσιότητας. Πήρε φτερά και ηθική δύναμη καινούρια και προχωρούσε με καημό και ζήλο, γιατί, κάθε ποίημα που έγραφε τονε λύτρωνε. Ήταν γεννημένος για τη ζωντανή, την τσεκουράτη κι επαναστατική ποίηση της κοινωνικοπολιτικής κριτικής. Όποιες ώρες του περίσσευαν τις αξιοποιούσε σε στίχους. Στίχους πηγαίους, ρωμαλέους, γλωσσοπάρθενους, γεμάτους νεύρο παλμό και φλογερές κοινωνικές ιδέες, που σπίθιζαν αλήθειες και φωτιές, εκρηχτικές, σαν μπαρούτι. Ο Γ. ήτανε μια δυναμική ποιητική ιδιοσυγκρασία, με λεπτότατες χορδές ευαισθησίας. Ήτανε μια μορφή δυνατού ανθρώπινου και λαϊκού πόνου. Οι πλήμμυρες γύρω του αδικίες και ανισότητες, ήτανε και τα ισχυρότερα ερεθίσματά του. Μετά από τη δική μας στοργική για φως δημοσιότητας μέριμνα, εμφανίστηκε και από άλλα περιοδικά κι εφημερίδες. Τί κρίμα που πέθανε νέος! Συμμέτοχοι στο πένθος της καλής του συντρόφισσας και των παιδιών του, δε θα τον ξεχάσουμε ποτέ. Τούτα τα λόγια ας είναι σε τόπο λίγων αμάραντων λουλουδιών αγάπης και τιμής στο μνήμα του.

Αναγγελίες ΒιβλίωνΠΟΙΗΣΗ

Χρήστου Ε. Κατσιγιάννη: «Καιρός της 'Απνοιας», Αθήνα '87

Μίλιας Ροζίδη: «'Ωρα Δεύτερη», Αθήνα '87

Γιώργου Ανωβολιώτη: «Ειρηνικά», Αθήνα '87

Τάκη Γιαννόπουλου: «Επιλογή Α' 1951-1986», Αθήνα '87

Ευγενίας Ρέγκου — Σγουρού: «Μνήμη Αειθαλής», Πάτρα '87

Μάρως Στασινοπούλου: «Υφάντρες», Αθήνα '87

Νίκου Φ. Πρέκα: «Στα Σύνορα της Ζωής», Αθήνα '87

Κατερίνας Γαρδικιώτου — Κοΐνη: «Σύμβολα», Αθήνα '87

Βασίλη Κώτσια: «Ποιήματα» (Της Ελληνικής Μειονότητας)

Νίκου Α. Παπακωνσταντίνου: «Διάττοντες» «Αθήνα '86

ΠΕΖΟΓΡΑΦΙΑ

Γιώργη Κατσιμπα: «Δωρικός Λόγος» (Στοχασμοί), Αθήνα '87

Τάκη Κολιαβά — Μωλιοτάκη: «Μνήμη και Γραφή», Αθήνα '87

Γιώργου Χ. Χιονίδη: «ΣΤ' Πανελλήνιο Ιστορικό Συνέδριο», Θεσ/κη '86

Νίκου Αδαλόγλου: «'Ενας αγνός αγωνιστής της Εθν. Αντίστασης 1940-44 αφηγείται», Θεσ/κη

Γιώργου Ανωβολιώτη: «Η Καλλιτεχνική Ελευθερία» (Αισθ. δοκίμιο), Αθήνα '87

Συμεών Σολταρίδη: «Η Μουσουλμανική μειονότητα της Δυτ. Θράκης» (έκδοση Νομαρχίας Έβρου και Συνδ. Εκδοτών Β. Ελλάδας), Κομοτινή '86

Μαρίας Ι. Κεσίση: «Ο Άγγλος ποιητής Τζωρτζ Γκόρντον έκτος λόρδος Μπάυρον» έκδ. Περιοδ. «ΓΙΑΤΙ» Σέρρες '87

Κ.Γ. Σταυρόπουλου: «Αχιλλέας Γ. Καρανάσιος — ο άνθρωπος και το έργο», Τρίκαλα '87 (Ανάτυπο από τον 40 τόμο του περιοδικού «Μετέωρα»).

Άννας Μαχαιροπούλου: «Δύσκολα χρόνια» (Συγκλονιστικό χρονικό από την Εθνική Αντίσταση και τον εμφύλιο), Αθήνα '87.

Μάχης Μουζάκη: «Πρισματική μου Ευδοξία», Αθήνα '87

Μαρίας Αρβανίτη — Σωτηροπούλου: «Το φως του κόσμου», Αθήνα '87

Γιώργου Ηοάλα: «Το ξύπνημα της κοιμισμένης γης», Αθήνα '84.

Αρσένη Γεροντικού: «Μύθοι» του Λαφονταίν, (Εισαγωγή-σημειώσεις-μετάφραση) έκδ. ΕΗΜ. Γιάννινα '87

Άνθη Βέργη: «Πικρή Σοδειά» (Διηγήματα), Αθήνα '87

Τάκη Νατσούλη: «Το Δημοτικό Τραγούδι και η μάνα στη Δημοτική ποίηση» (Δοκίμιο) έκδ. Νικολαΐδη, Αθήνα '87.

Κώστα Κρομμύδα: «Κοκκινιά» (Χρονικό 1934-1944), Αθήνα '86.

Αθανασίου Καραγκάνη: Απολογισμός μιας Ζωής» (Απομνημονεύματα 1896-1987) Πολύγυρος '87

Ανδρέα Ονουφρίου: «Διπλές Σελίδες» (Διηγήματα) Λεμεσός '87.

Ενημέρωση για τους Συνδρομητές

Για ν' ανταποκριθούμε στην παραπέρα πορεία του τίμιου και σκληρού εκδοτικού αγώνα του περιοδικού μας, υποχρεωθήκαμε από τις ανατιμήσεις των εξόδων του, ν' αυξήσουμε -- παρά τη θέλησή μας -- τη χρονιάτικη συνδρομή του, σε 1.300 δρχ. στηριζόμενοι πάντα και μόνο σ' αυτή, και στην κατανόηση κι αμοιβαία εμπιστοσύνη του αγαπημένου μας αναγνωστικού κοινού.

Η Δ/ση

Χίλιες Εννιακόσιες
Ογδόντα Οκτώ
Ευχές από τη

